

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

مرکز باوقاف و امور خیریه استان تهران

نماز در رسانه

راهکارهای پژوهش‌محور نماز در رسانه‌های صدا و سیما

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نماز در رسانه : راهکارهای پرداختن به نماز در برنامه های صدا و سیما

نویسنده:

اداره کل پژوهش های اسلامی رسانه

ناشر چاپی:

مرکز پژوهشهای اسلامی صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۱۱	نماز در رسانه : راهکارهای پرداختن به نماز در برنامه های صدا و سیما
۱۱	مشخصات کتاب
۱۱	اشاره
۱۳	دیباچه
۱۶	فصل اول: راهکارهای پرداختن به نماز در برنامه های رسانه
۱۶	اشاره
۱۷	۱. ساختار دراماتیک (روال داستان، ماجراهای فرعی)
۱۷	اشاره
۱۷	الف) نماز و شخصیت های داستان
۱۸	ب) الگو سازی در داستان
۱۹	ج) توجه به ارزش و اهمیت نماز در داستان
۲۱	د) استفاده از محیط خانواده
۲۳	هـ) تحول زایی و بازدارندگی نماز از گناهان
۲۴	۲. دیالوگ ها و رفتارهای در حال ایفای نقش
۲۴	اشاره
۲۴	الف) توجه به مقدمات، تعقیبات و لوازم نماز در دیالوگ ها
۲۶	ب) توجه دادن به آداب و احکام نماز
۲۷	۳. طراحی صحنه و لوکیشن
۲۷	اشاره
۲۷	الف) طراحی صحنه نماز در محیط های داخلی
۲۹	ب) طراحی صحنه نماز در محیط های خارجی و فضای باز
۲۹	ج) طراحی صحنه عمومی
۳۰	د) داشتن آسیب های طراحی صحنه

۳۰	۴. نما آهنگ نماز (با رویکرد شاعرانه و احساسی و زاویه دید و تم های زیر)
۳۰	اشاره
۳۰	الف) نما آهنگ نماز برای کودک و نوجوان
۳۱	ب) نما آهنگ نماز برای جوان
۳۲	ج) نما آهنگ نماز برای بزرگ سالان و عموم
۳۳	د) آسیب شناسی قالب نما آهنگ
۳۳	۵. طرح های کوتاه
۳۸	۶. زیرنویس ها، پلاتو و پیام مجری
۳۸	اشاره
۴۶	الف) احادیث مناسب اسلاید قبل از اخبار یا بعد از اذان
۵۲	ب) زیرنویس های مناسب بعد از اذان
۵۲	ج) زیرنویس های مناسب هنگام اذان، در برنامه کودک و نوجوان
۵۴	د) زیر نویس های مناسب برای فیلم ها و سریال های خارجی
۵۵	۷. اشعار نماز
۵۵	اشاره
۵۶	خم ابرو
۵۸	حضور قلب
۶۰	هم سفر نور
۶۰	صبح
۶۲	گلبانگ اذان
۶۲	برخیز
۶۳	نماز صبح
۶۹	نماز
۷۰	شهبیر
۷۴	کشته نماز
۷۷	حقیقت عشق

۸۰ نماز
۸۲ روح ایمان
۸۳ معراج مؤمن
۸۴ لحظه های حضور
۸۴ صهیای نماز
۸۶ مسجد
۸۷ نماز
۸۸ کلید روضه رضوان
۸۹ نماز
۸۹ بهشت نور
۹۳ سیمای نماز
۹۵ مقصد و مقصود
۹۷ غزل نماز
۹۹ مفتاح خلد برین
۱۰۱ پنجره ای رو به ماه
۱۰۲ کنار حوض پر از ماه
۱۰۲ لحظه تسلیم نماز، زهد گیاه است در تب رویش
۱۰۳ نماز جنگل
۱۰۳ حس تازه سرودن
۱۰۵ ۸. نماز و برنامه کودک و نوجوان
۱۰۵ اشاره
۱۰۵ الف) برنامه های آموزشی برای کودک و نوجوان
۱۰۸ ب) برنامه های تصویری برای کودک و نوجوان
۱۰۸ ج) برنامه های مسابقه ای برای کودک و نوجوان
۱۱۱ ۹. گزارش های خبری
۱۱۱ اشاره

- الف) گزارش های خبری مربوط به نماز ۱۱۱
- ب) گزارش های خبری مربوط به مکان نماز ۱۱۳
۱۰. راهکارهای پرداختن به نماز در برنامه های ورزشی ۱۱۴
- اشاره ۱۱۴
- الف) گفتارهای مربوط به مجری در برنامه های ورزشی ۱۱۴
- ب) گزارش ها و مصاحبه های ورزشی ۱۱۴
- ج) برنامه های نرمشی و آموزش حرکات ورزشی یا نرمشی، در گفتار آموزش دهنده یا تمرین دهنده ۱۱۶
- د) مسائل جنبی نماز و ورزش ۱۱۶
۱۱. گفت و گوهای مردمی ۱۱۷
۱۲. تاک شو ویژه نماز ۱۱۹
۱۳. مستند ۱۲۰
- اشاره ۱۲۰
- الف) مستند نماز و نمازگزار ۱۲۰
- ب) مستند مساجد، هیئت های مذهبی و کارکردهای آنها ۱۲۳
۱۴. معرفی کارشناس ۱۲۵
- فصل دوم: محورهای قابل توجه در برنامه ریزی کلان رسانه ۱۲۸
- اشاره ۱۲۸
۱. اولویت دادن به نماز ۱۲۹
۲. یادآوری پیوسته جایگاه نماز به مدیران، کارمندان، تهیه کنندگان و دیگر عوامل برنامه ساز ۱۲۹
۳. توجه به نماز در برنامه های مختلف ۱۳۰
۴. پرهیز از پخش برنامه در اول وقت نماز ۱۳۰
۵. تأکید بر معرفی نماز به عنوان هنجار ۱۳۱
۶. بسنده نکردن به تشویق و بهره گیری از روش انذار و تخویف ۱۳۱
۷. ایجاد و تقویت انگیزه ۱۳۲
۸. افزایش سطح آگاهی ۱۳۲
۹. مخاطب شناسی ۱۳۳

۱۰. محدود نکردن نماز به گروه خاصی از جامعه یا به شرایط یا زمان خاص ۱۳۴
۱۱. توجه به آثار گوناگون نماز ۱۳۵
۱۲. توجه به نقش خانواده و هم سالان ۱۳۵
۱۳. توجه به جمله های کوتاه و زیرنویس ها ۱۳۶
۱۴. فرا خواندن مخاطبان، قبل و بعد از اذان به برپایی نماز جماعت ۱۳۶
۱۵. توجه همه جانبه به عوامل ترک یا سهل انگاری در نماز ۱۳۷
- فصل سوم: معرفی کتاب هایی درباره نماز ۱۳۹
- اشاره ۱۳۹
۱. کتاب ها ۱۳۹
- اشاره ۱۳۹
- الف) داستان و حکایت ۱۳۹
- ب) آداب، احکام و آثار نماز ۱۴۴
۲. مقاله و نشریه ۱۶۹
- اشاره ۱۶۹
- الف) سال ۱۳۸۳ ۱۶۹
- ب) سال ۱۳۸۲ ۱۷۰
- ج) سال ۱۳۸۱ ۱۷۱
- د) سال ۱۳۸۰ ۱۷۲
۳. پایگاه های اینترنتی ۱۷۳
- اشاره ۱۷۳
- الف) پایگاه ها و وبلاگها ۱۷۳
- ب) کتاب ها، مقاله ها، احکام، نکات، شعر، حکایت... در پایگاه ها ۱۷۵
- اشاره ۱۷۵
- مقالات نماز ۱۸۷
- نماز در قرآن و احادیث ۱۸۷
- داستان های نماز ۱۸۸

نماز در رسانه : راهکارهای پرداختن به نماز در برنامه های صدا و سیما

مشخصات کتاب

عنوان و نام پدیدآور : نماز در رسانه : راهکارهای پرداختن به نماز در برنامه های صدا و سیما.../ مرکز پژوهشهای اسلامی صدا و سیما.

مشخصات نشر : قم: صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، مرکز پژوهشهای اسلامی، ۱۳۸۴.

مشخصات ظاهری : ۱۳۸ ص.

فروست : مرکز پژوهشهای اسلامی صدا و سیما؛ کد ۹۶۳.

شابک : ۸۵۰۰ ریال: ۹۶۴-۵۱۴-۰۳۰-۷

موضوع : نماز — تبلیغات

موضوع : تلویزیون و دین

شناسه افزوده : صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران. مرکز پژوهشهای اسلامی

رده بندی کنگره : BP۱۸۶/۲ن۸۱۳۸۴

رده بندی دیویی : ۲۹۷/۳۵۳

شماره کتابشناسی ملی : ۳۲۸۵۶۹۰

ص: ۱

اشاره

نماز، پاسخ به فطرت تشنه آدمی است. نماز، تسلیم بی چون و چرا در برابر معبود و قدم نهادن در راهی است که کمال و سعادت را به ارمغان می آورد. نماز، انسان را به معراج می برد و او را کامروا می سازد. نمازگزار، نردبان تعالی را می پیماید و پیوند با پاکی و روشنایی را می آزماید.

نماز را باید عاشقانه نجوا کرد؛ چون گلی خوش بو آن را بویید؛ در اقیانوس بی کرانش غور کرد؛ گوهرهای رضا و وصل را در جوار آن به دست آورد و از معانی لطیف و دلپذیرش بهره گرفت.

کسی که بر خاک می افتد، از غرور و بلند پروازی دوری می جوید؛ در تب و تاب مناجات با معبود دست و پا می زند؛ در سایه عبودیت آرامش می یابد و در کرانه قرب و ابدیت، عاشقانه پهلو می گیرد. نمازگزار، دیوار فاصله ها را فرو می ریزد و شاهد بندگی را می چشد.

خارج شدن از دایره بندگی چه کشنده و دردناک است. خروج از بندگی، پیوستن به گروه گمراهان است. بریدن از معبود، بی خبری و غفلت به دنبال دارد. پس باید با گلبانگ اذان، به اصل و فطرت خویش بازگشت و به جاده سلامت و صراط مستقیم درآمد و بنده خوب خدا شد.

وظیفه وجدانی و ایمانی هر انسان، نجات هم نوع خویش از گمراهی است.

امر به معروف و نهی از منکر، یکی از ساز و کارهای هدایت و سازندگی و توصیه به نیکی و خوبی هاست که مسلمانان و نهادهای فرهنگی در جامعه دینی این رسالت را به دوش می کشند.

بی شک، توجه به امور مذهبی در رسانه ها، موهبتی الهی است که خداوند در پرتو پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی به رهبری حضرت امام خمینی رحمه الله به اهل ایمان ارزانی داشته است. در این میان، غفلت زدایی و راه نمایی از وظایف اصلی رسانه دینی است. از این رو، انتظار می رود رسانه ملی برای احیای فرهنگ دینی در همه ابعاد بکوشد.

نماز به دلیل ویژگی های خاص خود، برترین و بهترین عبادت نزد خدا به شمار می آید، مانند: جامع بودن در میان عبادت ها، تعطیل نشدن در هیچ حال و شرایطی، وجوب آن در تمام ادیان الهی، سفارش و اهتمام انبیای الهی به آن، تکرار روزانه، نشانه اسلامی بودن، وسیله قرب الهی و معراج مؤمن بودن، نور چشم پیامبر و معیار قبولی و ردّ اعمال بودن، بازدارندگی از فحشا و منکر. چنین عبادت ممتازی، آثار بی شماری برای دین و دنیای فرد و جامعه دارد و ترک آن نیز پی آمدهای نامطلوبی به همراه خواهد داشت. با این همه، نماز هنوز جایگاه مناسب و شایسته خود را در جامعه دینی نیافته است و نسل نو شناخت کمتری از آن دارد که این، زنگ خطر و هشدار بسیار بزرگ است.

از این رو، مسئولان و دردمندان دین و اصحاب رسانه در درجه اول، به شناخت و درک عمیق نماز و در درجه دوم، همتی بزرگ و تلاشی گسترده برای تبلیغ و تعلیم نماز در جامعه نیاز دارند تا بتوانند با روش های مناسب، نسل قدیم و جدید را به درک و عمل به نماز هدایت کنند. ناگفته پیداست از اصول هدایت این است که هدایتگر باید خود هدایت یافته باشد. چه بسا وجود برنامه های منافی با اهداف نماز و نمازگزاری، تأثیر برنامه های مروج نماز را کم رنگ و بی اثر سازد.

به همین دلیل، برنامه ریزان و برنامه سازان باید با درک درست و نگاه واقع نگرانه به این مقوله معنوی، در نشست هایی با متفکران و متولیان مذهبی برای رشد و ارتقای برنامه های جذاب مذهبی به ویژه در اوقات نماز بکوشند.

آمارهای غیررسمی و نگران کننده درباره کمبود در زمینه فرهنگ نماز، مسئولیت دست اندرکاران صدا و سیما را دوچندان می کند. در شرایط کنونی، به حرکت فرهنگی گسترده نیاز داریم. از این رو، صدا و سیما، ائمه جمعه و جماعت، روزنامه ها، مجله ها، مدرسه ها، خانواده ها و نهادهای فرهنگی برای تبیین ضرورت، آثار و فواید برپایی نماز، باید به پاخیزند تا فرهنگ نماز در جامعه نهادینه شود.

انّه ولیّ التوفیق

اداره کل پژوهش

مرکز پژوهش های اسلامی صدا و سیما

ص: ۵

فصل اول: راهکارهای پرداختن به نماز در برنامه های رسانه

اشاره

فصل اول: راهکارهای پرداختن به نماز در برنامه های رسانه

زیر فصل ها

۱. ساختار دراماتیک (روال داستان، ماجراهای فرعی)
۲. دیالوگ ها و رفتارهای در حال ایفای نقش
۳. طراحی صحنه و لوکیشن
۴. نما آهنگ نماز (با رویکرد شاعرانه و احساسی و زاویه دید و تم های زیر)
۵. طرح های کوتاه
۶. زیرنویس ها، پلاتو و پیام مجری
۷. اشعار نماز
۸. نماز و برنامه کودک و نوجوان
۹. گزارش های خبری
۱۰. راهکارهای پرداختن به نماز در برنامه های ورزشی
۱۱. گفت و گوهای مردمی
۱۲. تاک شو ویژه نماز
۱۳. مستند
۱۴. معرفی کارشناس

ص: ۶

۱. ساختار دراماتیک (روال داستان، ماجراهای فرعی)

بدیهی است نماز نیز همچون هر پیام مستقیم یا غیرمستقیم دیگر باید در دل داستان بنشیند و دراماتیزه شود که این همت هنرمندان والای رسانه را می طلبد. موارد زیر نمونه هایی است که برنامه سازان محترم بهتر از آنها را نزد خود بسیار دارند.

الف) نماز و شخصیت های داستان

الف) نماز و شخصیت های داستان

یک _ می توان در تحول شخصیت و گره گشایی داستان و ماجرای دراماتیک از نماز و یاد خدا بهره گرفت.

دو _ می توان در گره افکنی و ایجاد مشکل، از مسئله سبک شماری و غفلت از نماز بهره برد.

سه _ می توان بین علل انحطاط شخصیت منفی و ترک نماز و سبک شماری و عدم حضور وی در مسجد ارتباط به وجود آورد.

چهار _ در امر شخصیت پردازی داستان های ایرانی معاصر و یا اسلامی، شخصیت های بی رنگ و خاکستری (اکثریت) هم نماز بخوانند.

پنج _ در طول داستان انجام فریضه نماز امری متداول باشد با تأکید بر مقدمات؛ برای مثال گاهی تنها آستین بالا بزنند و یا به دنبال جای نماز باشند و یا در تلاش برای جهت یابی قبله و یا یافتن مسجد و محل مناسب نماز باشند.

شش _ در روند داستان به تأثیر نماز بر موفقیت قهرمان و شخصیت اصلی فیلم تأکید شود.

هفت _ در روند داستان به نیرو، شادابی و امید گرفتن قهرمان یا شخصیت های مثبت از نماز تأکید شود.

ب) الگوسازی در داستان

ب) الگوسازی در داستان

الگوسازی یکی از شیوه های مؤثر انتقال و نهادینه کردن پیام است. الگوهای زیر و مشابه آنها می تواند به عنوان داستان اصلی یا در حاشیه آن طرح شود.

یک _ نمازهای مهم و تاریخی (نمازهای مهم در گزارش های خبری نیز می آید) مثل نماز جمعه تهران که در آن بمب گذاری شده بود، نماز آیت الله خوانساری، نماز فلسطینی ها، نماز با شکوه در زندان زمان طاغوت و اسارت در عراق، نماز حضرت امام رحمه الله در موقعیت های مختلف، نماز ظهر عاشورا و... .

سایت [www.salat](http://www.salat.com) داستان های جالبی را جمع آوری کرده است.

دو _ تأکید بر نماز شهدای ارزشمندی چون شهدای محراب، شهید رجایی، شهید بهشتی و مطهری، بروجردی و باکری، شهید ثقه الاسلام نواب صفوی قبل از اعدام، فرمانده حماس (احمد یاسین) و نماز بسیجی ها و رزمندگان در موقعیت های حساس.

سه _ بهره گیری از نماز اقشار مختلف جامعه همچون رانندگان، پزشکان، بازاریان، کارمندان و نیروهای نظامی و انتظامی جهت الگوسازی برای مشارکت در نماز جماعت یا اهمیت به نماز فرادا.

چهار _ نمایش نماز و سجده شکر ورزشکاران به ویژه در موفقیت های بزرگ و توجه به جنبه های عاطفی و نوع مخاطب در انتخاب الگوها.

پنج _ توجه به جذابیت نمایش نماز ایرانیان خارج از کشور به ویژه در مساجد مهمی چون هامبورگ و مساجد دیگر کشورها.

شش _ نمایش نماز مسئولان نظام، علمای اسلام، هنرمندان و شخصیت های محبوب یا مهم.

هفت _ نمایش جذاب نماز کسانی که تازه مسلمان شده اند.

هشت _ نمایش نماز بیماران، معذوران و مسافران برای القای عدم ترک نماز در هیچ شرایطی.

نه _ نمایش نماز مسلمانان در اماکن عمومی کشورهای غیرمسلمان و عکس العمل مردم آن جا.

ج) توجه به ارزش و اهمیت نماز در داستان

ج) توجه به ارزش و اهمیت نماز در داستان

یک _ در ساختار و ماجراها تا دیر وقت بیدار ماندن (بدون وجه عاقلانه) و در نتیجه قضا شدن نماز صبح تقبیح شود.

دو _ در روند داستان جوان یا نوجوانی که نسبت به نماز اول وقت، و یا حضور قلب در نماز غفلت داشته است، به شرکت در جماعت پرداخته و با آن آشنا شود.

سه _ والدین به اهمیت نماز واقفند؛ اما در انتقال این اهمیت به فرزندان دچار مشکل شده اند که در روال داستان با کمک فردی متخلق و آگاه رفع مشکل می شود.

چهار _ خرید لباس مخصوص برای نماز؛ همچنین استفاده از جانماز مناسب و عطر.

پنج _ در نظر گرفتن محل جذاب و ثابتی در منزل برای اقامه نماز (با توجه به استحباب آن).

شش _ توجه ویژه به زبان حال نیایش موجودات (در صورت توانایی برای بیان آنها می توان از خلوت پرندگان و آوای دلنشین آنها بهره گرفت).

هفت _ تأکید بر محافظت از اوقات نماز به ویژه فضیلت نماز اول وقت.

هشت _ توجه به آرامش دنیوی و اخروی نماز گزاران (برای ترغیب و تشویق).

نه _ نمازگزاری در شرایط سخت و دشوار به ویژه نمازهای صبح زمستانی و یا حضور در نماز پس از خستگی مفرط.

ده _ توجه به تمرکز و خشوع و خضوع در نماز.

یازده _ هدایای شخصیت ها به هم می تواند به مناسبت نماز یا مناسب نماز باشد (کتاب نماز، جانماز، چادر نماز، انگشتر و...).

دوازده _ اهمیت دادن به نماز در مسافرت ها (مسافرت با قطار و اتومبیل و...).

سیزده _ در حرکت ها و جست و جوها نمادهایی چون گنبد، گلدسته و تابلوی مسجد و نمازخانه و غیره به کار گرفته شود.

چهارده _ اذان صبح چون نوای شکوهمند عشق در داستان گنجانده شده و سحرخیزی تبلیغ شود.

پانزده _ پدر و مادر در حال گفت و گو هستند، فرزند در حال کار با رایانه است که رایانه اعلام وقت نماز می کند و همگی به سراغ نماز می روند.

شانزده _ برای نماز فضای مناسب باز و احترام نماز گزار حفظ شود (برای مثال پدر یا فرزند یا هرکس دیگر می خواهد نماز بخواند، دیگران آرام صحبت کنند).

هفده _ خانم ها در مسافرت کیف مخصوص، چادر نماز و جانماز ببرند.

هجده _ اسلام صوفی مشربانه (که به اعمال عبادی و شریعت گذاری توجه نمی کند و تنها دل پاک را می طلبد و می گوید دلت پاک باشد) نقد و بر ضرورت شریعت گرایی و انجام تکالیف تأکید شود.

نوزده _ ترک نماز باعث زوال نعمت است. (چنان که فرد نمازگزاری دچار بی برکتی و نحسی شد و باغ او به فروش نمی رفت. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: استخوان پوسیده فردی بی نماز در باغش است).

بیست _ استمداد از نماز در بحران ها و شرایط دشوار و گره گشایی مانند نماز

رزمندگان، ابن سینا، ملاصدرا و

بیست و یک _ نماز و درمان نگرانی ها، فشارهای عاطفی، رنج درونی، ترس و آشفتگی.

بیست و دو _ اهمیت دادن به نماز در میهمانی ها، جشن ها، هتل ها و مهمان سراها.

بیست و سه _ تنظیم روابط و رفاقت های دوستانه براساس گرایش آنها به نماز، همچنین تنظیم برنامه های زندگی براساس شرکت در نماز جماعت.

بیست و چهار _ فرد به خاطر نماز از چیزی بگذرد؛ مثلاً به خاطر نماز اول وقت، افطار کردن یا غذا خوردن را به تأخیر بیندازد یا از تماشای فیلمی جذاب که مصادف با وقت فضیلت نماز شده است، بگذرد.

بیست و پنج _ به سفارش نماز در بزرگ ترین سوره قرآن (بقره) و کوچک ترین سوره (کوثر) اشاره شود. در قرآن بیش از هشتاد بار به نماز توصیه شده است.

بیست و شش _ نماز یک رزمنده در حالت کمین به نحوی که به سختی می تواند اعمال را انجام دهد.

(د) استفاده از محیط خانواده

(د) استفاده از محیط خانواده

یک _ حساسیت والدین به نماز فرزندان و بهره گیری از روش های غیرمستقیم مانند: کنایه، تعریض، تعجب، تأسف، اشاره و روش تشویق و تنبیه ظریفانه.

دو _ به برگزاری نماز زوج های جوان عنایت ویژه شود. به ویژه به نماز در موقعیت های حساس مثل شب عروسی، مراسم خواستگاری و

سه _ تأثیر تعادل و سامان خانواده در توجه و گرایش به نماز و بالعکس.

چهار _ تأثیر آلودگی غذا و لقمه حرام در بی نمازی.

پنج _ توجه به تربیت دینی و انجام تمرینات نماز و شرکت در مراسم مذهبی از دوران کودکی، بهره گیری از عواطف گرم والدین (به راه های سلبی و ایجابی

دعوت کودکان به نماز توجه شود).

شش _ شکوه ها و گلایه های والدین به ترک یا سستی در نماز فرزندان و تقید والدین جهت یافتن راه رفع این مشکل و یا برعکس، سستی پدر و مادر و دغدغه فرزندان.

هفت _ جهت دادن فرزندان به عضویت در تشکیلات و گروه هایی که اهل نماز و عبادتند.

هشت _ استفاده از نیروی برادر یا خواهر بزرگ تر در محیط خانه برای جذب و گرایش کودکان به نماز.

نه _ استفاده از جاذبه های کلامی برای جذب اعضای خانواده به نماز، مانند صدای خوب و لحن آهنگین.

ده _ در دل داستان یا در حاشیه با مقایسه دو خانواده نمازخوان و بی نماز آثار نماز برجسته شود.

یازده _ نوجوان یا جوان به نماز خواندن دید منفی دارد و آن را بیهودگی یا عقب افتادگی از دنیای تکنولوژی و ارتباطات می داند، در روند داستان دیدگاه او عوض می شود.

دوازده _ موقعیت های جشن تکلیف و خاطره های مربوط به آن می تواند در حاشیه داستان بیاید.

سیزده _ در خانه، افراد در حال مباحثه احکام نماز باشند؛ برای مثال پسر از پدر می پرسد، الان فهمیده که موقع نماز یک ذره خون به آستینش بوده است، حالا چه باید بکند؟

چهارده _ مادر در حال دوختن چادر نماز یا جانماز برای فرزندان باشد.

پانزده _ فرزند با پدر تلفظ صحیح نماز را تمرین می کند و به نوعی آموزش نماز می دهد.

شانزده _ خانواده در حال برپایی نماز جماعت است.

هفده _ فرزندان از اسرار و فواید نماز پرس و جو می کنند و والدین با صبر و حوصله پاسخ می دهند.

هجده _ تأکید بر به جا آوردن نمازهای قضا.

نوزده _ تأکید بر دائم الوضو بودن برای کسب نورانیت وجود.

بیست _ رفتن دسته جمعی اعضا خانواده و احیانا همراهی همسایگان یا دوستان برای حضور در نماز جماعت محل یا نماز جمعه.

بیست و یک _ کودکان باید خاطره خوبی از نماز داشته باشند؛ مثلاً هدیه ای هر چند کوچک دریافت کنند.

بیست و دو _ توسل به نماز برای حل مشکلات خانواده.

بیست و سه _ پدر در تحقیق از ویژگی های خواستگار دخترش از نمازخوان بودنش سؤال می کند.

بیست و چهار _ پدر به فرزند نوجوانش می آموزد که برای یافتن پاسخ سؤالش در مورد نماز می تواند به رساله یا روحانی محل یا دفتر مرجع تقلید مراجعه کند.

هـ) تحول زایی و بازدارندگی نماز از گناهان

هـ) تحول زایی و بازدارندگی نماز از گناهان

یک _ اثر نماز در لحظات آخر زندگی در داستان اصلی یا فرعی تعبیه شود.

دو _ تأثیرگذاری دوستان نماز گزار بر بی نمازها و کسانی که در نماز مسامحه می کنند و یا برعکس، بی نمازها در نماز گزاران.

سه _ اینکه نماز گزاری فرد را در بزنگاه های انحراف از خطر می رهند؛ برای مثال فردی که عمری درست زندگی کرده است، اما در اثر فشار اقتصادی یا محیطی دچار لغزش می شود، نماز گزاری زمینه توبه و بازگشت را برای او فراهم می آورد.

چهار _ دوری گزیدن فرد نماز گزار از گناه و بزه، برای مثال نماز گزار گرد دزدی،

دروغ و تهمت... نمی گردد.

پنج _ ارائه چهره نامطلوب از افراد نمازگریز که به بزه و گناه دچار شده اند.

شش _ بزه کار پس از خواندن نماز متحول می شود؛ مثلاً در زندان با فرد نمازگزار آشنا و اهل نماز می شود و پس از آزادی از زندان با توکل به خدا و روحیه گرفتن از نماز بر شرایط و جوّ بی اعتمادی نسبت به خود و دعوت دوستان ناباب به بزه و خلاف غلبه می کند.

۲. دیالوگ ها و رفتارهای در حال ایفای نقش

اشاره

۲. دیالوگ ها و رفتارهای در حال ایفای نقش

زیر فصل ها

الف) توجه به مقدمات، تعقیبات و لوازم نماز در دیالوگ ها

ب) توجه دادن به آداب و احکام نماز

الف) توجه به مقدمات، تعقیبات و لوازم نماز در دیالوگ ها

الف) توجه به مقدمات، تعقیبات و لوازم نماز در دیالوگ ها

یک _ آمادگی برای ادای نماز مانند وضو گرفتن، پهن کردن سجاده، بالا زدن آستین ها، قبله یابی، جستجو از موقعیت مسجد... (آموزش قبله یابی از وضعیت نور خورشید، وضعیت ماه، ستاره قطبی و تنه درختان).

دو _ تنظیم قرار ملاقات ها بر اساس وقت نماز (یک ساعت به اذان، بعد از نماز مغرب و عشا و...).

سه _ در خریدهای ازدواج، جانماز، مُهر تربت، چادر نماز و... برای زوجین در نظر گرفته شود.

چهار _ رعایت طهارت برای نماز (بدون وسواس).

پنج _ به مال مخمس برای خرید لباس نماز عنایت ویژه شود.

شش _ به رعایت حجاب در نماز توجه شود.

هفت _ از نماز اول وقت غفلت نشود و در التماس دعاها اشاره شود بعد از نماز برای من دعا کن.

هشت _ در مواقع مختلف اگر نماز به تأخیر افتاد، ناراحت شود.

نه _ در محاورات گفته شود، فلانی را در مسجد دیدم یا فلانی را در حال نماز

دیدم و... .

ده _ در فلاش بک ها خاطرات نماز و نماز در اماکن مقدس تداعی شود.

یازده _ از اشعار نماز و قطعه های ادبی در مورد نماز استفاده شود.

دوازده _ برای بیدار باش نماز صبح، ساعت بگذارد، با صدای اذان مسجد یا نماز فرد دیگری بیدار شود، یا آیه قل انما انا بشر مثلکم یوحی الی... را که برای بیداری در ساعت خاصی سفارش شده، بخواند.

سیزده _ شخصیت ها برای نماز جماعت به مسجد بروند یا در نماز جمعه حاضر شوند و یا پس از مراجعت به منزل به گونه ای فهمانده شود که از مسجد و جماعت باز می گردند، شخصیت های محل برای جذب کودکان به جماعت بعضا جایزه یا شکلات و شیرینی بدهند.

چهارده _ صدای اذان در موقعیت های خوب و نقطه عطف داستان، (موفقیت و گره گشایی و...) شنیده شود.

پانزده _ مؤذن، خادم مسجد و... به عنوان شخصیت مثبت فرعی طرح و مورد احترام قرار گیرند.

شانزده _ به فضا سازی و بهداشت مساجد توجه جدی شود (برای مثال از در نظر گرفتن حوض ماهی و گل ها غافل نمائیم).

هفده _ به کارکرد نماز در استجاب دعا و حل مشکلات علمی و نیل به حاجات توجه شود.

هجده _ با برگزاری نماز، خطری دفع یا منفعتی جلب شود. برای مثال پلیسی برای ادای نماز از اتومبیل بمب گذاری شده خود خارج می شود و در ضمن نماز با انفجار خودرو آسیبی به وی نمی رسد.

نوزده _ در گفت و گوها به مضامین و لوازم عملی نماز اشاره شود:

_ من که می گویم ایاک نعبد و ایاک نستعین، جلوی چنین شخصی دست دراز

نمی‌کنم.

— من که به لا اله الا الله ایمان دارم، به غیر خداوند نیازم را ابراز نمی‌کنم.

بیست — گفت و گوی چند جوان یا نوجوان: اگر فلانی اهل نماز نبود، چرا با او دوست شویم؟ او که با خدا قهر است، قطعاً برای من نیز دوست خوبی نخواهد بود! او که الطاف الهی را فراموش کرده، خدمات مرا نیز از یاد خواهد برد!

بیست و یک — به کارکردهای مختلف مسجد از جمله فعالیت های سیاسی، اجتماعی و فرهنگی پرداخته شود.

بیست و دو — دختر و پسر در انتخاب دوست و همنشین، همسر و شریک زندگی به مسئله نمازخوانی و اهل مسجد بودن حساسیت داشته باشند.

(ب) توجه دادن به آداب و احکام نماز

(ب) توجه دادن به آداب و احکام نماز

یک — در دیالوگ ها به سیره اهل بیت علیهم السلام و علما اشاره شود. (نماز اول وقت، تغییر حال هنگام نماز، تأکید روی احکام نماز، نوافل، حضور قلب، حزن عظیم علما در از دست دادن وقت نماز و... می تواند مورد توجه باشد).

دو — فرد پس از به دست آوردن موفقیت و نعمت، سجده و نماز شکر به جا آورد و به نوعی نمادی از بندگی و ادب در پیش گاه خداوند را به نمایش گذارد.

سه — نماز را با طمأنینه و تلفظ صحیح به جا آورد.

چهار — توجه به اخلاص در نماز با بازنمایی تفاوت بین نماز عارفانه و خالصانه و نماز ریاکارانه.

پنج — در تعاملات والدین و فرزندان، آموزش احکام نماز و اهمیت آن یادآوری شود (در گروه همسالان و رابطه استاد و شاگردی هم به این نکته تأکید شود).

شش — در مواقع مختلف اگر فرد نمازش قضا شد، به چگونگی به جا آوردن آن اشاره گردد، همچنین در مسئله وصیت نامه حتماً به داشتن یا نداشتن نماز قضا

اشاره شود.

هفت _ به سهولت نمازهای مستحبی اشاره شود. (نمازهای مستحبی در بین راه، بدون رکوع و سجده و با اشاره خوانده می شود).

هشت _ زن، شوهر یا فرزندان برای رفتن به مسجد، خانواده را مطلع می کند.

نه _ نماز آدابی ظاهری و باطنی دارد که توجه به هر دو مهم است.

ده _ به احکام نماز مسافر، مکان و لباس نماز گزار اشاره شود.

۳. طراحی صحنه و لوکیشن

اشاره

۳. طراحی صحنه و لوکیشن

زیر فصل ها

الف) طراحی صحنه نماز در محیط های داخلی

ب) طراحی صحنه نماز در محیط های خارجی و فضای باز

ج) طراحی صحنه عمومی

د) داشتن آسیب های طراحی صحنه

الف) طراحی صحنه نماز در محیط های داخلی

الف) طراحی صحنه نماز در محیط های داخلی

یک _ بیمارستان، اداره و... دارای محل ویژه و مناسب برای اقامه نماز باشد.

دو _ محل ویژه نماز در گوشه ای از منزل باشد که ترجیحا دیوارهای محل نماز در اتاق، طوسی یا لاجوردی روشن و در کنار پنجره باشد.

سه _ مسجد با نمایش محراب و کاشی کاری حاشیه آن، گنبد، گلدسته، نماز جماعت و مهرهای یک ردیف مساوی، کفش های جفت شده، پاهای نماز گزاران با فاصله های متناسب و تقریبا یکسان، سرهای نماز گزاران به نشانه خضوع به زیر افتاده و تشعشع نور از لامپ های رنگارنگ به ویژه چلچراغ و صدای شرشر آب آبشار یا رودخانه کنار مسجد که موسیقی خاص و آرام بخشی را تداعی می کند و طنین قرائت و اذکار نمازی که از امام جماعت شنیده می شود، بسیار با معنویت و تحول آفرین است.

چهار _ نمازخانه بیمارستان با دیوارهای سفید، جامه‌ری، جانماز و کف و سقف سبز.

پنج _ حسینیه و تکیه ها با فضای بزرگ و نمایش پرچم های یا حسین علیه السلام، یا ابوالفضل علیه السلام و... علم سیدالشهدا علیه السلام

و شیشه های بلند که از بیرون امام زاده محل نمایان است.

ص: ۱۷

شش _ زیبا جلوه دادن آداب و مستحبات نماز، جانماز خوب، انگشتی عقیق، شانه و تسیح؛ مثلاً نوجوانی باشوق، خود را به صف جماعت می رساند، جانمازی زیبا پهن می کند و با علاقه و اشتیاق دست به تکبیر برمی دارد. توجه به مسجد و آداب آن و نوع روابط نمازگزاران با یکدیگر در این میان بسیار تأثیرگذار است.

هفت _ توجه به معماری مذهبی در جاهای مناسب داستان، مانند معماری مساجد قدیمی و کاشی کاری یا گچ کاری های زیبا که اخیراً متداول شده است.

(ب) طراحی صحنه نماز در محیط های خارجی و فضای باز

(ب) طراحی صحنه نماز در محیط های خارجی و فضای باز

یک _ اقامه نماز در زیر درخت با اشعه های کوتاه نور خورشید که از لابه لای شاخه های درختان به زمین پرتو می افکند.

دو _ برگزاری نماز در کنار جویبار با حاشیه دشت گونه و سرسبز یا آب روان در جوی، کنار تخته سنگ و کوهپایه یا از فراز کوه و آبشارها.

سه _ نماز در پارک و نمایش ساختمان های جدید و رفیع (نمایش آرامش انسان در عصر ماشین در سایه عبودیت) و نمایش چهره هایی که پس زمینه آن آسمان لاجوردی است.

(ج) طراحی صحنه عمومی

(ج) طراحی صحنه عمومی

یک _ لباس های نماز تمیز با رنگ های سفید و یا رنگ های آرام بخش.

دو _ در محل مناسبی از داستان از نمادها و تبلیغات نماز در پس زمینه ها استفاده شود؛ مثل روایات و جملاتی که روی دیوارها درباره نماز نگاشته شده است.

سه _ به تناسب گفتار یا بحث و مکان مناسبی که در داستان پیش می آید، می توان از خطاطی اشعار، عکس های زیبای مسجدها، مثل مسجد الحرام، مسجد النبی و... استفاده شود. نمایش این اماکن مقدسه به هنگام برپایی نماز با زوایای مختلف و نمازگزارانی از

سیاه و سفید و... که در صف جماعت به وحدت و برادری رسیده اند، قابل توجه است.

چهار _ در نمازهای آیات از نورپردازی قرمز، صورتی با تلفیقی از رنگ سبز استفاده شود، صحنه آرایبی که برخاسته از اضطراب و هیجان است، مطلوب خواهد بود.

د) داشتن آسیب های طراحی صحنه

د) داشتن آسیب های طراحی صحنه

یک _ ابهام بیش از حد نماها.

دو _ افراط در استفاده از نماها.

سه _ دقت ناکافی در تصویر برداری از نماز بانوان.

چهار _ استفاده از جذابیت های ظاهری بی ربط با نماز.

۴. نما آهنگ نماز (با رویکرد شاعرانه و احساسی و زاویه دید و تم های زیر)

اشاره

۴. نما آهنگ نماز (با رویکرد شاعرانه و احساسی و زاویه دید و تم های زیر)

زیر فصل ها

الف) نما آهنگ نماز برای کودک و نوجوان

ب) نما آهنگ نماز برای جوان

ج) نما آهنگ نماز برای بزرگ سالان و عموم

د) آسیب شناسی قالب نما آهنگ

الف) نما آهنگ نماز برای کودک و نوجوان

الف) نما آهنگ نماز برای کودک و نوجوان

یک _ به تصویر کشیدن یاد و خاطره جشن تکلیف در قالب نما آهنگ .

دو _ آموزش نماز برای کودکان (به ویژه دختران بالغ).

سه _ نمایش اذان و نماز نوجوانان.

چهار _ نما آهنگ های مناسب هنگام هم زمان شدن اذان با برنامه کودک و نوجوان.

ب) نما آهنگ نماز برای جوان

ب) نما آهنگ نماز برای جوان

یک _ پناه بردن انسان خسته از زندگی ماشینی، گرفتار روزمرگی، غفلت، افسردگی، پوچی... برای معنا داری زندگی و دعوت به آرامش در سایه نماز (ارائه شکوه).

دو _ آشنا شدن جوانی سرگردان، رها، سرگشته و بی قید یا عاشق اما بی نماز با فردی آرام و راضی که نماز را برای رسیدن به آرامش به او سفارش و هدیه می دهد.

ص: ۱۹

سه _ بیان سمبلیک و نمادین و شاعرانه تأثیر نماز و جماعات بر کاهش بزه و گناه و خلوت شدن زندان ها یا حضور کمتر جوانان بر سر کوچه ها و خیابان ها.

چهار _ نمایش نماز ورزشکاران و هنرمندان در قالب کلیپ برای مخاطبان جوان یا گنجاندن نماز ورزشکاران در کلیپ های گوناگون ورزشی (جزئی از کلیپ های ورزشی باشد).

پنج _ روی آوردن به نماز هنگام گرفتاری و سپس حل مشکل و گرفتن حاجت.

(ج) نماز هنگام نماز برای بزرگ سالان و عموم

(ج) نماز هنگام نماز برای بزرگ سالان و عموم

یک _ روی آوری مردم و حضور عاشقانه در مساجد (یا نمازخانه پارک ها و...) و شست و شوی قلوب و رسیدن به طهارت باطنی با تمسک به نماز، نمایش صف های به هم فشرده نماز و در پایان خروج نماز گزاران با آرامش و طمأنینه و تبسم از مصلی ها.

دو _ غلبه بر شیطان به وسیله طولانی کردن نماز به ویژه سجده و رکوع. (این دو رکن نشانه فروتنی و بندگی کامل انسان است).

سه _ گزارش شعرگونه و توصیف رؤیایی از زبان افرادی که از دنیا رفته اند، درباره برکات نماز و آثار بد بی نمازی.

چهار _ نمایش دست کشیدن از کار (اصناف گوناگون) به هنگام نماز و بازگشت با انرژی مضاعف به اماکن کاری بعد از نماز.

پنج _ نشان دادن شکوه نماز مسلمانان در کشورهای گوناگون و ترس و واهمه دشمن از این وحدت و انسجام.

شش _ نماز قومیت ها و اقشار و سنین مختلف و... برای تبیین مشارکت حضور آنان در نمازهای جماعت در بعضی از طوایف و ایلات. (مکانی را که در آن نماز گزارده اند، همواره مورد احترام است).

هفت _ کلیپ اذان و مقدمات آن با رویکرد اجمالی به وضو.

د) آسیب شناسی قالب نماز آهنگ

د) آسیب شناسی قالب نماز آهنگ

یک _ استفاده از تصاویر صوفیانه و چهره های غیراسلامی.

دو _ استفاده از موسیقی غنایی و شبهه ناک، حرکات مخصوص یا مشابه صوفیان یا مکاتب ضاله یا حرکات رقص گونه.

سه _ کنایه آمیز کردن مسئله در حدی که در ذهن مخاطب نماز تداعی نشود.

چهار _ تأکید بر نماز فرادا و در حاشیه قرار دادن یا به فراموشی سپردن نماز جماعت.

پنج _ ضعف تصویرگری، صدا گذاری و نورپردازی در حدی که نتواند پیام لطیفی از نماز ارائه دهد.

شش _ تأکید بر فردی بودن نماز و محدود کردن آن به یک حس شخصی (پرسونالیزه کردن عبادت) و جدا کردن آن از اجتماع و جامعه.

هفت _ نگاه به نماز صرفاً به عنوان آرامش و منفعت روانی _ حسی (بعد اطاعت پذیری و اعتقاد به وجوب نماز نادیده گرفته شود).

هشت _ تأکید بر اقامه نماز از سوی افراد پیر، فرتوت، وامانده یا اقشار خاص و حضور نداشتن نماز گزار جوان در نماز آهنگ.

۵. طرح های کوتاه

۵. طرح های کوتاه

یک _ دختر کی خردسال مشغول بازی با عروسکش است؛ مادر کودک در فضایی روحانی و جذاب مشغول نماز است. کودک متوجه مادر می شود. قدری حرکات نماز را به عروسک خود منتقل می کند و بعد خودش هم مثل مادر می ایستد و تقلید می کند. نماز مادر تمام می شود و لبخند و نگاه محبت آمیزی میان آن دو رد و بدل می شود. جمله: «با رفتار پاکیزه و نگاه مهربان فرزندان خود را تربیت کنیم.»

ص: ۲۱

روی تصویر حک می شود.

دو _ تصاویر سریع و کوتاه از دختر دانشجو که با ناراحتی دنبال جزوه امتحانی خودش است. مادر برای او چای می آورد. با عصبانیت با مادر صحبت می کند. در را محکم به هم می کوبد. مادر ناراحت است. با پشت سر گذاشتن ترافیک بیرون، خسته و کوفته وارد دانشکده می شود. ظهر است. وارد نمازخانه می شود. نماز می خواند. بعد از نماز، صحنه عصبانیت با مادر را مرور می کند. در تصور خود، مادر را در خانه در آغوش می کشد و دست او را می بوسد. مادر لبخند می زند. در دوربین می خوانیم: «ان الصلوه تنهی عن الفحشاء و المنکر؛ نماز ما را از زشتی ها دور می کند.»

سه _ دو مغازه دار با هم مشاجره دارند (بر سر موضوع چک و پول) کمی با هم تندی می کنند، پس از لحظاتی وقت نماز فرا می رسد. مردم وارد مسجد می شوند. این دو نفر نیز جزو نمازگزاران هستند، نماز یکی از دو مغازه دار را می بینیم که با توجه نماز می خواند و پس از نماز با اطرافیان مصافحه می کند و بر می گردد که با نفر بعدی مصافحه کند، می بیند همان مغازه دار است، هنگام خروج از مسجد همدیگر را در آغوش می کشند و صورت هم را می بوسند و لبخند می زنند.

چهار _ پسری نوجوان قطعه ای طلا در پیاده رو پیدا می کند، آن را برمی دارد و فوراً در جیب می گذارد، در مقابل اسباب بازی فروشی، اتومبیل های شارژی را قیمت می کند، بیرون می آید و با نگاه حسرت بار به آن نگاه می کند و طلا را برانداز می کند، به دوستش برمی خورد، با هم حرکت می کنند، صدای اذان می آید، به مسجد می روند و نماز می خوانند. روحانی در بین دو نماز درباره احکام اشیای گمشده (لقطه) صحبت می کند. پس از نماز می بینیم کاغذی با مضمون «قطعه ای طلا پیدا شده» به شیشه چسبانده شده است.

پنج _ دانشجوی دختر در اتاق نامرتب با چهره ای آشفته و حرکات پریشان مشغول درس خواندن است. بی حوصله است، قلم را به سویی می اندازد، کتاب را

می بندد، از اتاق خارج می شود، و آب به چهره می کوبد. صورت خود را می شوید، بسم الله می گوید، حوله برمی دارد، وارد اتاق می شود [اتاق در دو پلان سریع مرتب می شود.] نماز می خواند، سپس با چهره ای آرام و قامتی راست در نوری دلپذیر پشت میز نشسته و مسئله آخر را حل می کند، با قلم خود آرام گل شاداب روی میز را نوازش می کند، قلم از کادر خارج می شود.

شش _ سکانس اول: روز _ خارجی _ جاده خارج از شهر

خانواده ای با اتومبیل در حال رفتن به سفر هستند. پدر و مادر و دو فرزند پسر و دختر خانواده مشغول صحبت و خنده اند. پدر رادیوی اتومبیل را روشن می کند، صدای اذان شنیده می شود.

سکانس دوم: روز _ خارجی _ طبیعتی سرسبز

اتومبیل در گوشه ای توقف می کند. اعضای خانواده با شادی و سرحالی پیاده می شوند، پدر قبله نمایی را در دست می گیرد و با مشارکت بقیه اعضا خصوصاً بچه ها قبله را می یابد. سپس در کنار جوی آب همگی وضو می گیرند. پدر به بچه ها آب می پاشد، لباس آنها خیس می شود، آنها هم با تحرک زیاد و شادی به تلافی پدر را خیس می کنند. در نمایی دورتر، پدر در جلو و بقیه پشت سر او به نماز ایستاده اند.

هفت _ سکانس اول: روز _ خارجی _ استادیوم فوتبال

بازیکنان تیم فوتبال مشغول بازی هستند. همگی خسته و عرق کرده اند، لحظاتی بعد به رختکن می روند.

سکانس دوم: صدای اذان از بلندگوهای رختکن شنیده می شود. همه بازیکنان وضو گرفته و به نماز می ایستند. مربی تیم که خارجی و غیرمسلمان است در گوشه ای از رختکن به حالت دعا نشسته است.

سکانس سوم: روز _ خارجی

بازیکنان با شادابی و خوشحالی در حالی که ساک های ورزشی خود را در دست دارند و با هم شوخی می کنند، سوار بر اتوبوس می شوند.

هشت _ سکانس اول: سحر _ داخلی - درون قطار

جوانی درون کوپه قطار خوابیده است. قطار می ایستد. جوان برمی خیزد. صدای اذان از بیرون شنیده می شود. او سراسیمه است.

سکانس دوم: سحر _ خارجی _ ایستگاه قطار

مسافری قطار در حال پیاده شدن از قطارند. جوان با وحشت پیاده می شود. او که خواب آلوده است، گمان می کند اتفاقی افتاده است.

سکانس سوم: سحر _ داخلی _ وضوخانه

جوان با دیدن آدم هایی که وضو می گیرند، آرامش می یابد. آبی به صورت می زند.

سکانس چهارم: سحر _ داخلی _ نمازخانه

جوان به نماز ایستاده است.

نه _ سکانس اول: روز _ داخلی _ سالن هواپیما

مهماندار مشغول پذیرایی از مسافری است، دختر جوان که روی صندلی نشسته است، نگاهی به ساعت مچی اش می اندازد و از مهماندار چیزی می پرسد.

سکانس دوم: روز _ داخلی _ دست شویی هواپیما

دختر جوان در حال وضو گرفتن است.

سکانس سوم: روز _ داخلی _ نمازخانه هواپیما

دوربین با دقت محل واقع شدن نمازخانه هواپیما و درون آن را نشان می دهد. دختر جوان و چند تن دیگر از مسافران مشغول نماز خواندن هستند.

سکانس چهارم: روز _ داخلی _ سالن هواپیما

دختر جوان با آرامش به بیرون نگاه می کند. شعاع نور آفتاب صورتش را روشن کرده است.

ده _ سکانس اول: شب _ داخلی _ تالار عروسی

مهمانان با عروس و داماد خداحافظی می کنند.

سکانس دوم: شب _ خارجی _ خیابان

ماشین تزئین شده عروس و داماد در حرکت است.

سکانس سوم: شب _ داخلی _ خانه عروس و داماد

عروس و داماد لباس های خود را تعویض کرده اند. عروس زیباترین بخش خانه و مهمترین اثاث جهیزه اش را به داماد نشان داده، او را به دیدن سجاده زیبایی می برد که در گوشه ای از اتاق خواب پهن شده است.

سکانس چهارم: شب _ داخلی _ اتاق خواب ادامه

عروس و داماد به نماز ایستاده اند. (عروس به داماد اقتدا کرده است).

یازده _ سکانس اول: روز _ داخلی _ پشت صحنه یک فیلم سینمایی

عوامل متعدد در رفت و آمدند، بازیگر اصلی فیلم که یک سوپرستار است وارد می شود. همه عوامل با احترام با او برخورد می کنند، جامه داران به سرعت لباس های او را آماده می کنند، دستیار کارگردان متن ها را به او می دهد و در این هنگام چهره پرداز او را فرا می خواند. او با لبخند به چهره پرداز می فهماند که کمی منتظر بماند. همه با تعجب می بینند که او از میانشان می گذرد و به طرف دست شویی می رود.

سکانس دوم: روز _ داخلی _ دست شویی

او با آرامش وضو می گیرد.

سکانس سوم: روز _ داخلی _ اتاق گریم

بازیگر در حال گریم شدن است، لحظه ای بعد کار چهره پرداز به پایان می رسد، صدای اذان شنیده می شود.

سکانس چهارم: روز _ داخلی _ محل فیلمبرداری

عوامل مختلف فیلم در حال خواندن نماز دیده می شوند، بازیگر هم در میان آنان است.

دوازده _ سکانس اول: روز _ خارجی

با صحنه آرابی دلگشا، چند نفر با نشاط و شادمانی با یکدیگر گفت و گو می کنند و از خوردنی های گوناگون لذت می برند (نمایی از بهشت). ناگهان صداهایی ایشان را جذب می کند.

سکانس دوم: شب _ داخلی _ ساختمان (اتاق کوچک)

صداهای رنجور، ولی سوزناک که از اتاقی تنگ، عده ای از گناه خود می نالند. (نمایی از جهنم).

سکانس سوم: روز _ خارجی

گروه اول می پرسند: چرا این جا؟

سکانس چهارم: شب _ داخلی _ اتاق

چهار فریاد، پایبند نبودن به نماز، بی اعتنایی به گرسنگان، غوطه ور شدن در فساد و نپذیرفتن قیامت.

سکانس پنجم:

گروه اول یکبار به زمین می افتند و سجده شکر به جای می آورند.

(این طرح می تواند در خواب یک شخصیت با تصور او پس از خواندن قرآن یا کتابی درباره نماز باشد).

(برگرفته از مدثر: ۴۶ _ ۴۲)

۶. زیر نویس ها، پلاتو و پیام مجری

اشاره

۶. زیر نویس ها، پلاتو و پیام مجری

خستگی و سوسه شیطان است

توفیق گفت و گو با خدا را

از دست ندهیم!

اذان؛ لحظه تغییر آب و هوای درون است

ص: ۲۶

با وضو به صمیمی ترین هوای زیارت محبوب سفر کنید.

گفتی: ادعونی

و ما: تو را خواندیم

با همین اندیشه های کم عمق

و همین لهجه ساده و صمیمی

محبوب!

دیوار فاصله ما را از خودت فرو بریز.

تا به روضه رضوانت

و هوای دلکش نیایشت وارد شویم.

سلام بر نور چشم پیامبر

سلام بر نماز

با ما به کوچه باغ های انبوه نیایش بیاید

به کوچه باغ هایی که هوایش هوای رستگاری است

به کوچه باغ هایی که نسیم بهشتی دارد

به کوچه باغ هایی که معطر از عطر ایمان است

با ما به آستانه مقدس نماز بیاید.

نماز اول وقت

زیارت محبوب

در اولین فرصت است

فرصت نماز اول وقت

را از دست ندهید!

نماز باران رحمت است

به پیشواز باران برویم.

ص: ۲۷

نماز تشکر از خداست

پس عاشقانه از خدا تشکر کنیم

نماز سجده عشق است

عاشقانه خدا را ملاقات کنیم

نماز لحظه اوج گرفتن است تا ملکوت

بال های پرندگی خود را عاشقانه باز کن، پرنده عاشق!

پرواز تا جبروت

قرارمان: بعد از اذان

پای سجاده

ساعت عشق

صعود تا رفیع ترین قله ایمان

با دو رکعت عاشقانه از نماز؛

در کنار من، تو، او، در صف واحد، رو به سوی احد

نماز؛ لحظه دیدار عاشقانه

به این لحظه با شکوه

فرا خوانده شده ایم

۱۷ رکعت نماز

در پنج نوبت

و

فقط نیم ساعت عبادت در ۲۴ ساعت

نماز عاشقانه ترین زبان گفت و گوست

با نماز با خدا ایمان گفت و گو کنیم.

سجده؛ اوج بندگی است.

ص: ۲۸

و نزدیک ترین تا خدا؛

پیشانی نماز گزار؛ بالاترین نقطه رسیدن به جبروت است

نماز؛ حرکت است

حرکت عمیق، حرکت آهسته

حرکت معنی دار

حرکت از نقطه پرستش

تا مقصد عشق.

اذان؛ کلید گشایش نماز است

با کلید نماز

درهای بهشت را باز کنیم.

نماز، جاری شدن در زلال اقیانوس معرفت است

رود شویم، جاری شویم، به اقیانوس پیوندیم.

دنیا می گذرد

ساعت و لحظه ای بیش نیست

آن را در راه عبادت خداوند

هزینه کنیم

نماز؛ آئینه «أقم الصلوه لذكری» است.

خود را در آینه تماشا کن!

نماز آینه تمام نمای بندگی است؛ حی علی الصلاه!

نماز خلسه در بهاری هوای ایمان است

در هوای ایمان تنفس کنیم

دور از هیاهوی آهن و سیمان

دو رکعت عاشقانه نماز بخوانیم

نماز؛ بال پرواز است

با بال های محکم ایمان، اوج بگیریم

نماز؛

نردبان صعود به عرش است

عاشقانه بالا برویم.

درختان؛ قیام کرده اند، گل ها قامت بسته اند، آب ها، ذکر می گویند

کوه سجده کرده است، نسیم قنوت گرفته است، و انسان پیشانی بر خاک می ساید، آفرین بر این هماهنگی!

هر کس از ذکر من (نماز) دوری کند، به درستی که برای او معیشت سخت می شود. (طه / ۱۲۴)

قرآن از کسانی که هنگام اذان، کار و کسب را رها می کنند، ستایش کرده است. (بقره / ۲)

نماز آوای پرستش است و جماعت، همایش توحید.

اندازه شناسی، تمرکز فکر، حضور قلب،... همه از آموزش های نماز برای انجام هر کاری است.

نماز، دریچه ای است که به سمت ملاقات با خدا باز می شود.

نماز، پلکانی است که آدمی را به طراوت ایمان و عبودیت و یقین می رساند.

باید آن گونه از پلکان نماز بالا رفت که بتوان در ارتفاع «یقین» پرگشود که وَ اعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ.

درخت و ستاره سجده می کنند، رعد و رودخانه تسبیح می گویند، اما نماز مقام خاص آدمی است.

نماز مکالمه برکه و دریاست. نماز، تکلم زیبایی است. زیباترین کلام را آن کس

می گوید که به نماز» فرا می خواند: وَ مَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ.

آن که از نماز غفلت می ورزد، خدا را فراموش کرده است؛ و آن که خدا را فراموش کند، خود را از یاد می برد: اولئك الذين نسوا الله فأَنسَهُمْ أَنفُسَهُمْ.

نماز، هم خواندن است و هم شنیدن، هم تکلم است و هم شهود.

نماز، دلیل آفرینش است: وَ مَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ.

نماز، چشمه آب زلالی است که ناپاکی ها را می شوید.

الف) احادیث مناسب اسلاید قبل از اخبار یا بعد از اذان

الف) احادیث مناسب اسلاید قبل از اخبار یا بعد از اذان

حدیث قدسی: نماز گزار (هنگام خوان نماز) با من نجوا می کند.

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله:

۱. نماز زاد و توشه مؤمن در دنیا برای آخرت است.

۲. هر کس نماز را از وقت خودش به تأخیر بیندازد، (در فردای قیامت) هرگز به شفاعت من نخواهد رسید.

۳. خداوند، جوانی که عمر خود را در عبادت خدا به سر می برد، دوست دارد.

۴. نماز، وسیله سنجش مردم است.

۵. نشانه ایمان نماز است.

۶. پرچم اسلام نماز است.

۷. و اما نماز، همانا در دینی که نماز نداشته باشد، خیری نیست.

۸. نماز کلید بهشت است.

۹. نماز راه و روش انبیا است.

۱۰. نماز (به منزله) سر دین است.

۱۱. نماز سیمای مکتب است.

۱۲. نماز سلاح مؤمن علیه کافر است.

۱۳. دو رکعت نماز انسان با تقوا، برتر از هزار رکعت نماز فرد لایبالی است.
۱۴. نماز بگزار که نماز بالاترین جهاد است.
۱۵. نماز تکیه گاه دین است؛ هر کس نماز خود را ترک کند، دین خود را ویران کرده است.
۱۶. روشنی چشم من در نماز است.
۱۷. اول چیزی که از انسان ها سؤال می شود، نمازهای پنج گانه است.
۱۸. خواب با علم بهتر از نماز با جهل است.
۱۹. باید بیشترین همّ شما نماز باشد؛ زیرا بعد از اقرار به دین، نماز در بالاترین مرتبه اسلام قرار دارد.
۲۰. نماز نور مؤمن است.
۲۱. همانا نماز وسیله نزدیکی مؤمن به خداست.
۲۲. پس همانا در نماز شفا است.
۲۳. آگاه باشید نماز سفره گسترده خدا در زمین است.
۲۴. نماز مونس (نماز گزار) در قبرش، فراش نیکو در زیرش و پاسخ نماز گزار برای نکیر و منکر است.
۲۵. نماز موجب اجابت دعا و قبولی اعمال است.
۲۶. نماز چهره شیطان را سیاه می کند.
۲۷. کسی که مطیع نماز نباشد، نمازش کامل نیست و اطاعت از نماز همان دوری از فحشا و منکر است.
۲۸. هر کس که نمازش او را از فحشا و منکر باز ندارد، هیچ بهره ای از نماز جز دوری از خدا حاصل نکرده است.
۲۹. برخیز نماز به جا آور، پس همانا در نماز شفا است.
۳۰. نماز کفاره گناهان است.
۳۱. برای نماز باید انتظار کشید؛ ولی نماز را معطل کار دیگر نباید کرد.

۳۲. مثل نماز مانند ستون خیمه است.
۳۳. نماز جواز عبور از صراط است.
۳۴. نماز شفیع نماز گزار در نزد ملک الموت است.
۳۵. نماز، موجب گشایش درهای بهشت و مهریه حورالعین و بهای بهشت است.
۳۶. وقتی که بنده به نماز برخاست و تمام حواس و قلبش با خدا باشد، پس از پایان نماز چنان است که از مادر تولد یافته باشد.
۳۷. به خانه هایتان با خواندن نماز و قرائت قرآن نورانیت ببخشید.
۳۸. خشوع، زینت و زیور نماز است.
۳۹. خداوند نماز بنده ای را که قلبش همراه بدنش در نماز حاضر نباشد، قبول نمی کند.
۴۰. ای اباذر، دو رکعت نماز مختصر و با تفکر و حضور قلب، بهتر است از یک شب نماز بدون حضور قلب.
۴۱. آن چنان نماز بگزار که گویی آخرین نماز توست و دیگر هرگز نمازی نخواهی خواند.
۴۲. بهترین شما کسی است که شانه هایش در نماز افتاده تر باشد.
۴۳. فاطمه زهرا علیهاالسلام در حال نماز از شدت ترس نفسش به شماره می افتاد.

امام علی علیه السلام:

۱. هر چیزی دارای سیماست، سیمای دین شما نماز است.
۲. کسی که نماز به جا می آورد، در حالی که عارف به حق آن باشد، خداوند او را می آمرزد.
۳. بهترین اوقات خود را برای نماز قرار بده.
۴. نماز رحمت الهی را نازل می کند.
۵. محبوب ترین کارها نزد خداوند نماز است.
۶. برپاداشتن نماز، نشانه اصلی دین است.

۷. خدا را خدا را درباره نماز! در نظر داشته باشید همانا نماز بهترین عمل است.

۸. نماز وسیله نزدیکی به خدا برای هر شخص پرهیزکار است.

۹. نماز دژ محکمی است که نمازگزار را از حملات شیطان محافظت می کند.

۱۰. و همانا نماز، گناهان را مانند ریزش برگ درختان فرومی ریزد.

۱۱. نماز رحمت الهی را نازل می کند.

۱۲. بدان که تمام کارهایت تابع نمازت خواهند بود.

فاطمه زهرا علیهاالسلام: خداوند نماز را جهت دوری شما از کبر و خودپسندی مقرر فرمود.

امام سجاد علیه السلام:

۱. حق نماز این است که بدانی آن هجرتی است به سوی خداوند.

۲. به درستی که نماز انسان قبول نمی شود، مگر دلش در حال نماز پیش خداوند باشد.

امام باقر علیه السلام:

۱. نماز، خانه اخلاص است و باعث دوری از کبر و خودپسندی می شود.

۲. اسلام بر روی پنج پایه بنا شده است: نماز، روزه، زکات، حج و ولایت.

۳. اول چیزی که از بنده حساب رسی می شود، نماز است؛ اگر قبول شد، بقیه اعمال قبول است.

۴. نماز ستون دین است.

۵. نماز، خانه اخلاص و باعث دوری از کبر و خودپسندی است.

۶. نماز، جایگاه و خانه اخلاص است.

۷. آن گاه که نمازگزار رو به قبله نماید، خداوند رحمان به صورتش رو می آورد.

۸. از آن نمازی بهره مند خواهی بود که با حضور قلب خوانده باشی.

امام صادق علیه السلام:

۱. نماز بهترین کارها نزد خداوند و آخرین وصیت های پیامبران الهی است.

۲. بهترین عمل ها در روز قیامت نزد خداوند، نماز است.

۳. هنگامی که وقت نماز فرا می رسد، درهای آسمان برای بالا رفتن اعمال باز می شوند.

۴. برای نماز چهار هزار حد است.

۵. هر کسی که خداوند یک نمازش را قبول فرماید، وی را عذاب نخواهد کرد.

۶. به درستی که هیچ عملی بالاتر از حج نیست، مگر نماز.

۷. زمانی که نمازگزار به نماز می ایستد، از آسمان رحمت بر او نازل می شود.

۸. نماز قیام و قعود (نشستن و برخاستن) تو نیست، بلکه نماز، اخلاص و خدا خواهی تو است.

۹. نماز واجب بهتر از بیست حج مستحبی است.

۱۰. همانا نماز نگهبان الهی در زمین است.

امام کاظم علیه السلام: نماز خواندن در صف اول مانند جهاد در راه خداست.

امام رضا علیه السلام:

۱. (نماز) مطالبه وصال و تقرب بنده به سوی خداوند است.

۲. به درستی نماز نیکوترین صورتی است که خداوند آن را خلق نمود.

۳. نماز عطیه و احسانی است از طرف خداوند برای بنده که از راه رحمت و عنایت بخشیده است.

۴. بدان که برترین واجبات بعد از معرفت خدای عزوجل، نماز پنج گانه است.

۵. همانا نماز، بهترین وسیله بندگی برای خداست.

۶. همیشه نمازت را در اول وقت به جای آور.

امام جواد علیه السلام: فروتنی و خود کوچک بینی در نماز زینت نماز است.

امام حسن عسگری علیه السلام: همانا قلب گاهی آماده و گاهی خسته است، زمانی که قلب شما آمادگی داشت و با نشاط و سرحال بود،

آن را به انجام نوافل وادارید و زمانی که خسته بود، به واجبات اکتفا کنید.

امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف: هیچ چیز مثل نماز بینی شیطان را به خاک نمی مالد و او را خار نمی کند.

پس نماز بخوان و بینی شیطان را به خاک بمال.

(ب) زیرنویس های مناسب بعد از اذان

(ب) زیرنویس های مناسب بعد از اذان

خدایا! با دل و جان به سوی تو می آیم تا مرا از حلاوت هم سخنی ات بهره مند سازی.

خدایا! در صف نماز گزاران راهم ده و در خلوت شب زنده داران پناهم ده.

الهی! بی یاد تو هیچم و بی نام تو پوچ.

خدایا! شبستان وجودم، نورباران جمالت را در نماز می جوید.

خدایا! به من بچشان شیرینی هم سخنی ات را و جاری ساز در وجودم درک عطر حضورت را.

نماز، عروج به مقام قرب و حضور در محضر انس است.

نماز اولین قدم سلوک الی الله است.

نماز بالاترین ذکر خداست.

الهی! ما را از نماز گزاران واقعی قرار ده.

خدایا! شرافت عبادت و مناجات و راز و نیاز با خودت را به ما عنایت فرما.

نماز، پاسخ دادن به فطرت تشنه است.

نماز، تسلیم در برابر معبود است.

نماز، راه رسیدن به خداست.

نماز، نردبان تعالی است.

نماز، پیوند با پاکی و روشنایی است.

(ج) زیرنویس های مناسب هنگام اذان، در برنامه کودک و نوجوان

(ج) زیرنویس های مناسب هنگام اذان، در برنامه کودک و نوجوان

الان وقت بویدن گل خوش بوی نماز است.

اکنون لحظه غوطه ور شدن در اقیانوس بیکران نماز است.

هم اینک لحظه ناب گفت و گو با خداست.

الان هنگام آسمانی شدن است.

اکنون هنگام همنا شدن برنامه با صدای ملکوتی اذان است.

د) زیر نویس های مناسب برای فیلم ها و سریال های خارجی

د) زیر نویس های مناسب برای فیلم ها و سریال های خارجی

الکسیس کارل (پزشک فرانسوی): انسان همان طور که به اکسیژن و آب احتیاج دارد به خدا نیاز دارد. دعا و نیاز کوششی است در آدمی برای رسیدن به خدا و صحبت کردن با موجودی نادیدنی.

دیل کارنگی (روان شناس امریکایی): عبادت و نیایش و ایمان قوی به مذهب، بیش از نیمی از نگرانی های ما را برطرف می سازد.

ویلیام جیمز (دانشمند امریکایی): اگر نیرویی برای تحمل پیشامدها لازم باشد، در اثر دعا و نیاز به دست می آید.

توماس هایس لوپ: مهم ترین وسیله ایجاد آرامش در روان و اعصاب انسان، نماز است.

توماس هایس لوپ: بهترین وسیله برای درمان بی خوابی، نماز است.

مهاتما گاندی (رهبر استقلال هند): اگر نماز نبود؛ به طور حتم سال ها بود که دیوانه شده بودم.

سیرل برت (روانشناس انگلیسی): ما به واسطه نماز می توانیم وارد انبار بزرگی از نشاط عقلانی شویم.

کنت. و. مورگان (دانشمند امریکایی): عبادت روزانه، فریضه ای است که بشر در قبال رحمت بی کران الهی انجام می دهد و با ادای این وظیفه از خالق متعال مدد می جوید.

مارسل بوازار (دانشمند سوئیسی): نماز، ابراز اشتیاق برای راه یافتن در مقام

قرب الهی است.

روژه گارودی (فیلسوف فرانسوی): نماز، انسان با ایمان را به ستایش خدا وا می دارد.

روژه گارودی (فیلسوف فرانسوی): در نماز، انسان به خود باز می گردد و همه هستی را در وجود خویش احساس می کند.

نورمن وینسنت گریسی: دعا و نماز، بزرگ ترین نیرویی است که برای مبارزه با دشواری های زندگی روزانه و به دست آوردن آرامش روحی، شناخته شده است.

اقبال لاهوری (متفکر مسلمان شبه قاره هند): نیایش، تجلی اشتیاق درونی است، برای دریافت جوابی در سکوت هراسناک جهان.

ویکتور هوگو (نویسنده فرانسوی): سینه ای که از ذکر خدا خالی باشد، چون محکمه ای است که قاضی در آن وجود نداشته باشد.

۷. اشعار نماز

اشاره

۷. اشعار نماز

زیر فصل ها

خم ابرو

حضور قلب

هم سفر نور

صبح

گلبانگ اذان

برخیز

نماز صبح

نماز

شهر

کشته نماز

حقیقت عشق

نماز

روح ایمان

معراج مؤمن

لحظه های حضور

صهباي نماز

مسجد

نماز

کلید روضه رضوان

نماز

بهشت نور

سیمای نماز

مقصد و مقصود

غزل نماز

مفتاح خلد برین

پنجره ای رو به ماه

کنار حوض پر از ماه

لحظه تسلیم نماز، زهد گیاه است در تب رویش

نماز جنگل

حس تازه سرودن

خم ابرو

خم ابرو

حافظ

در نمازم خم ابروی تو با یاد آمد
حالتی رفت که محراب به فریاد آمد
از من اکنون طمع صبر و دل و هوش مدار
کان تحمل که تو دیدی، همه بر باد آمد
باده صافی شد و مرغان چمن مست شدند
موسم عاشقی و کار به بنیاد آمد
زیر بارند درختان که تعلق دارند
ای خوشا سرو که از بند غم آزد آمد
مطرب از گفته حافظ، غزلی نغز بخوان

ص: ۳۸

تا بگویم که زعهد طربم یاد آمد

حضور قلب

حضور قلب

مولوی

اگر نه روی دل اندر برابرت دارم

من این نماز حساب نماز نگذارم

ز عشق روی تو من رو به قبله آوردم

و گرنه من ز نماز و ز قبله بیزارم

مرا غرض ز نماز آن بود که پنهانی

حدیث درد فراق تو با تو بگزارم

و گرنه این چه نمازی بود که من بی تو

نشسته روی به محراب و دل به بازارم

نماز خوان به صفت چون فرشته ماند و من

هنوز در صفت دیو و دد گرفتارم

کسی که جامه به سگ برزند نمازی نیست

نماز من به چه ارزد که در بغل دارم

ازین نماز نباشد به جز که آزارت

همان به آن که تو را بیش از این نیازم

ازین نماز ریایی چنان خجل شده ام

که در برابر رویت نظر نمی آرم

اشارتی که نمودی به شمس تبریزی

نظر به جانب ما کن غفور و غفارم

هم سفر نور

هم سفر نور

باز به شوق نماز، پُر شدم از عطر و گل
کفتر دل پُر کشید، پُر شدم از عشق و شور
از افق جانماز، پُر زدم از دشت شب
صبح معطر رسید، تا افق پاک نور
عطر حقیقت رسید، من همه باور شدم
من متولد شدم، من من دیگر شدم
باز به شوق نماز، پیچک دل رشد کرد
هم سفر نور شد، رد شد از اندوه سرد
وہ چه صمیمیتی است، در کلمات نماز
هر چه بگویم کم است، من ز صفات نماز

صبح

صبح

سعدی

دوش مرغی به صبح می نالید
عقل و صبرم ببرد و طاقت و هوش
یکی از دوستان مخلص را
مگر آواز من رسید به گوش
گفت باور نداشتم که تو را
بانگ مرغی چنین کند مدهوش
گفتم این شرط آدمیت نیست

مرغ تسبیح گوی و من خاموش

ص: ۴۰

گلبانگ اذان

گلبانگ اذان

جواد محدثی

برخیز به هنگام که هنگام نماز است
صبح است و در رحمت حق، بر همه باز است
گلبانگ اذان بشنو، از خانه الله
آوای فرشته است که در راز و نیاز است
از قله سرگشتگی خویش فرود آی
سر نه سر سجده، که معراج نماز است
کوتاه کن این قصه و از رنگ تعلق
بگریز و مگو راه به الله دراز است
الحمد سفیر است سفر ساز و خوش آهنگ
تا بارگه دوست که او بنده نواز است

برخیز

برخیز

مصطفی رحماندوست

برخیز که راه صبح را باز کنیم
تا شهر قشنگ نور پرواز کنیم
تا خون ننشسته بر بلندای شفق
برخیز که تا نماز، آغاز کنیم

نماز صبح

نماز صبح

احد ده بزرگی

باز هم مرغ سحر

بر سر منبر گل

دم به دم می خواند

شعر جان پرور گل

باز از مسجد شهر

صوت قرآن آید

با نسیم سحری

عطر ایمان آید

کودک خوش سخنم

شب فراری شده باز

دیده را باز بکن

شده هنگام نماز

باز خورشید قشنگ

آمد از راه دراز

باز در دشت و دمن

چشم نرگس شده باز

خیز از بستر خواب

کودک زیبارو

وقت بیداری شد

ترانه سحرحسان

آمد سحر، آمد سحر

بیدار شو، بیدار شو

برخیز از بستر دگر

بیدار شو، بیدار شو

پایان تاریکی رسید

نور سحرگاهی رسید

شب رفت و شد روز امید

بیدار شو، بیدار شو

لطف خداوند حکیم

خوش می برد با هر نسیم

از دل غبار رنج و بیم

بیدار شو، بیدار شو

تا کی سیه روی و کثیف

بنگر به گل های لطیف

پا تا به سر، پاک و نظیف

بیدار شو، بیدار شو

صبح است و آیات جلال

تا بنگری لطف و جمال

در چشمه آب زلال

بیدار شو، بیدار شو

چشمان پر خوابت بشوی

عطر بهشتی را ببوی
حمد و ثنای حق بگوی
بیدار شو ای آفتاب
شد چشم نرگس پُر گلاب
از اشک شوق آفتاب
آمد سحر دیگر مخواب
بیدار شو، بیدار شو
همراه این صبح سپید
ایمان و عشق است و امید
دارد سحر صدها نوید
بیدار شو، بیدار شو
این دل نشین بانگ اذان
دارد پیامی جاودان
از خالقی بس مهربان
بیدار شو، بیدار شو
گاه نیاز و راز شد
درهای رحمت باز شد
وقت نماز آغاز شد
بیدار شو، بیدار شو
بگشای در اوج سحر
همچون کبوتر بال و پَر
حیف است ماندن بی خبر

بیدار شو، بیدار شو

ص: ۴۴

بیگانه با دین، تا به کی

این جهل ننگین، تا به کی

وین خواب سنگین، تا به کی

بیدار شو، بیدار شو

نماز

نماز

محمدجواد محبت

سحر طی شد، مؤذن بانگ برداشت

زجا برخیز، هنگام نماز است

زهر گلدسته ای آواز برخاست

در رحمت به روی خلق باز است

اگر خواهی نشاط صبحدم را

به آداب مسلمانی وضو کن

ز آب پاک، جان را روشنی ده

به سوی قبله با اخلاص رو کن

چه خوش باشد که با یاد خداوند

تمام لحظه ها دل گیرد آرام

چه خوش باشد نماز پنج گانه

به صبح و ظهر و عصر و مغرب و شام

فُلك ايمان را به طوفان ها بود سنگر نماز

در دل شب های تاریک است روشنگر نماز

آن رهایی بخش ما از کام دریای بلا

کشتی دل را امان از موج هول آور نماز

نغمه الله اکبر خوش سرودی مذهبی است

لحظه آماده باش ماست قبل از هر نماز

گوش جان بسپار بر حی علی خیر العمل

هست در افعال نیکو از همه بهتر نماز

با قیام و با قعود و با رکوع و با سجود

دارد الحق در جماعت خوش ترین منظر نماز

صبح و ظهر و عصر و شب در پیچ و تاب زندگی

چرخ عمر هر مسلمان را بود محور نماز

روح پاک و جسم پاک و جامه پاک و آب پاک

مسح سر با مسح پا یعنی که پا تا سر نماز

در جهاد و حج و روزه استطاعت لازم است

لیک هرگز یک چنین شرطی نباشد در نماز

گر شود برپا نمازی با یقین و با خلوص

می کند خود نهی از فحشا و از منکر نماز

تا بیاساید در آغوش سعادت ملتی

باید اول سایه اندازد ورا در سر نماز

جنگ با فرهنگ شیطانی است در محراب ها

ص: ۴۶

می زند بر قلب دشمن روز و شب خنجر نماز

هر بنای بی ستونی عاقبت ویران شود

گردد ایمان بی ستون بر پا نباشد گر نماز

بی نمازان را به قرب حق تعالی راه نیست

چون که در معراج هر مؤمن بود شهپر نماز

ای که می جویی پناهی استعینوا بالصلوه

هست ما را در حوادث بهترین سنگر نماز

قول ویل للمصلین را مخاطب می شود

هر کسی دارد مقدم کار خود را بر نماز

باب رحمت روز و شب در پیش روی سائل است

هست ما را حلقه کوبیدن آن در نماز

مؤمنان را روز و شب چون پله های نردبان

می برد هر رکعتش یک پله بالاتر نماز

شور عشق و حال تسلیم و خضوع است و خشوع

نور چشم احمد است و آل پیغمبر نماز

زان بود اجر علی وقت شهادت بی شمار

کشته در محراب شد می خواند چون حیدر نماز

با ملالت عمر زهرا چون به پایان می رسید

خواند قبل از رحلتش آن بانوی اطهر نماز

رنگ رویش می پرید و لرزه بر اندام داشت

مجتبی می خواند چون در محضر داور نماز

نیست زیباتر ز عاشورای خونین حسین

ليک ٲارالله را آن روز شد زيور نماز

ص: ٤٧

کشته نماز

محمد علی مردانی

محبوب خدای بی نیاز است حسین

روشنگر راه اهل راز است حسین

در حال نماز خون به دیوان زمان

زد نقش که کشته نماز است حسین

قامت چو پی نماز افراشت حسین

در گلشن خون، نخل ولا کاشت حسین

در پیش سپاه خصم، آهنگ اذان

سرداد و نماز را به پاداشت حسین

احرام پی نماز خون بست حسین

در راه خدا شست ز جان دست حسین

تا لحظه آخر پی احیای نماز

در آتش و خون ز پای نشست حسین

یاران حسین بهترین اصحابند

در برج ولا چو مهر عالم تابند

در حال نماز عشق در وادی طف

مشتاق لقای کشته محرابند

چون وقت زوال ظهر عاشورا شد

از بهر نماز خون به پا غوغا شد

تا خون خدا نماز را قامت بست

با قامت او قیام حق بر پا شد

ص: ۴۸

چون گشت عَلم قامت مولای نماز
در دشت بلا برای احیای نماز
کردند سپر سینه به پیش دشمن
اصحاب حسین از پی ابقای نماز
در معرکه توسن شرف راند حسین
در گاه غزا نماز خون خواند حسین
با خون گلوی طفل شش ماهه خویش
بر لوح نماز گوهر افشانند حسین
در کربلا به عرصه عاشورا
فرزند علی سبط رسول دو سرا
فرمود نماز خون به پا باید داشت
تا جلوه کند به ماسوا دین خدا
عباس چو در راه برادر سر داد
جان بهر بقای دین پیغمبر داد
در کربلا به صحنه عاشورا
با گل گل خون، نماز را زیور داد
اکبر چو ره رضای حق می پوید
گرد الم از چهره به خون می شوی
تا خون خدا نماز خون بگذارد
آغاز اقامه را اذان می گوید

محمد تاری _ تهران

دل مؤمن تجلی گاه حق است

طریق دل گزین، این راه حق است

حقیقت از نماز آید پدیدار

اگر خواهی حقیقت، دل بدان دار

نماز از قید ظلمت ها رهایی ست

نماز آینه عشق خدایی ست

دل خود را به این آینه بسپار

که ننشیند بر این آینه زنگار

در معراج سوی بنده باز است

که نور یبلغ العبد(۱) از نماز است

نماز این آیه نور و سپیدی

ز انسان می برد فحشا، پلیدی(۲)

هر آنچه عشق خواهی در رکوع است

و زینت در نماز _ آری _ خشوع(۳) است

نماز آور به جا، دانی که آن چیست؟

خدا را زین عمل محبوب تر(۴) نیست

ص: ۵۰

۱- رسول اکرم صلی الله علیه و آله بالصلاه یبلغ العبد الی الدرجه العلیا، خصال، ص ۵۲۲؛ با نماز بنده به برترین درجات می رسد.

۲- ان الصلاه تنهی عن الفحشا و المنکر، عنکبوت، ۴۵؛ همانا نماز باز می دارد انسان را از فحشا و پلیدی ها.

۳- امام جواد علیه السلام: الخشوع زينه الصلاه؛ خشوع زينت نماز است.

۴- حضرت علی علیه السلام: احب الاعمال الى الله عز وجل الصلاه، بحار الانوار، ج ۸۲، ص ۲۲۷؛ محبوب ترين كارها نزد خدای عزوجل نماز است.

ندا از هاتف رحمت برآید

گناهان را نماز از دل زداید(۱)

نماز آکنده از اخلاص و راز است

و تنزیه عن الکبر(۲) از نماز است

سبک مشمار ای اهل درایت

که دارد لیس منی(۳) این اشارت

بیا ای دل خدا را بندگی کن

خدایی شو، خدایی زندگی کن

رها کن نفس دون را کان پلید است

خدا را جست و جو کن کاین امید است

خدا را در نماز آری توان یافت

معطر شد دلی کز گل نشان یافت

بیا چون ماه در آغوش شب ها

به محراب سحر سجاده بگشا

عبادت کن که این باغ گل افشان

طراوت می دهد بر گلشن جان

ص: ۵۱

-
- ۱- رسول اکرم صلی الله علیه و آله: ان المسلم اذا توجها و صلی الخمس تحات خطایاه کما تتحات الورق، بحار الانوار، ج ۷۹، ص ۲۳۵؛ آن گاه که مسلمان وضو بگیرد و نمازهای پنج گانه را بخواند، گناهانش می ریزد؛ چنان که برگ از درخت فروریزد.
 - ۲- فاطمه زهرا علیها السلام: الصلاه تنزیها لکم عن الکبر، اعیان الشیعه، ح ۱، ص ۳۱۶؛ نماز زداینده کبر از انسان است.
 - ۳- رسول اکرم صلی الله علیه و آله، لیس منی من استخف بصلاته، از من نیست آن که نمازش را سبک بشمارد.

مریم تیکنی _ اصفهان

وقتی که پر ز حسرت و اندوه شد دلم
یک شب نشست گرم مناجات با خدا
آوخ، گلیم رنج مرا هیچ کس نبافت
جز دست من که فاصله ها داشت تا خدا
آن دل که بی خدا همه عمرش گذشته بود
یک شب کنار غربت سجاده اش شکست
باران اشک بود و نیازی غریب و گنگ
انگار بند بند وجودم زهم گسست
من تا ستاره رفتم و رفتم بدون بال
من با سپیده خواندم و خواندم ترانه ها
از جنس نور و رنگ غزل بود خواهم
پرمی زد از خزان خیالم بهانه ها
چشمان پاک آینه تا _ آن دقیقه ها
پیوند بغض و آه تبسم ندیده بود
پیچید عطر خوب دعا در سکوت شب
دستی که یاس های بهاری نچیده بود
با گریه ام تمام سیاهی سپید شد
خورشید شهر عشق سر از هر کرانه زد
گویی دوباره لحظه میلاد من رسید

در دل، امید بودن و رستن جوانه زد

ص: ۵۲

ماندم، نه مثل سنگ صبوری که می شکست

ماندم، نه مثل سایه بختک، نه مثل درد

می دانم این حقیقت گم را که می شود

خورشید شد برای همین روزهای سرد

روح ایمان

روح ایمان

فریبا تقی زاده _ فارس

نماز ای آفتاب زندگانی

نماز ای شعر ناب زندگانی

نماز ای جلوه رخشان توحید

نماز ای روح ایمان، جان توحید

تو عشقی، آتشی، شوری، امیدی

نسیمی، نغمه ای، نوری، نویدی

به سوی روشنایی رهبری تو

فروغ دیده پیغمبری تو

اقامه گر نگردي دين نماند

به گیتی نامی از آیین نماند

ستون پایدار مکتبی تو

انیس پارسایان در شبی تو

به سان ریزش برگ درختان

تو می ریزی گناهان را ز انسان

معراج مؤمن

محمود شاه‌رخی «جذبه»

فجر از افق دمید ای یار آشنا

پیک سحر رسید ز آن سوی لحظه‌ها

بانگ مؤذن است یا نغمه سروش

کاین سان چو بوی گل پیچیده در فضا

سازد تو را رها زین تیره خاکدان

بشنو به گوش جان این ایزدی ندا

برخیز و رخ بشوی در چشمه سار صدق

برخیز و کن وضو در زمزم صفا

سر نه به بندگی بر در گه نیاز

معراج مؤمن است ای زنده دل نماز

برخیز پر کشیم تا قله‌های نور

تا بیکرانه‌ها از این کرانه دور

با سوز و با گداز در معبد نماز

چون عارفان کنیم از مرز تن عبور

نجوا کنان شویم محو جمال دوست

در مشهد شهود در خلوت حضور

برخیز سر نهیم بر در گه نیاز

معراج مؤمن است از زنده دل نماز

لحظه های حضور

لحظه های حضور

محمود شاهرخی «جذبه»

هر دم که می شنود گوشم ندای نماز

روحم کشد چو نسیم پر در هوای نماز

هر صبح و ظهر و غروب با نغمه های اذان

در آسمان دلم، پیچد صدای نماز

گیرم وضو چو به صدق در چشمه سار خلوص

گردد چو آینه صاف دل از صفای نماز

آرام بخش دل است بوی بهار اذان

خوش تر ز بوی گل است عطر دعای نماز

در لحظه های حضور، جان چون پرنده نور

پر می کشد سوی عرش با بال های نماز

روشن شود ملکوت از نور چهره او

هر کس که بعد اذان خیزد برای نماز

صهباي نماز

صهباي نماز

رحمت اله رعیت (رحمت) کاشان

بوسه باید زد به سیمای نماز

مست باید شد ز صهباي نماز

خانه دل را منور می کند

آفتاب عالم آرای نماز

غرق باید شد به دریای نماز
می شود مست مدام از جام دوست
هر که گردد باده پیمای نماز
می زخم گلباده وصل نگار
روز و شب «رحمت» ز مینای نماز

مسجد

مسجد

محمد رضا سهرابی نژاد
یاس کبوده آسمون
پس از غروب آفتاب
پرنده ها، یواش یواش
رو شاخه ها، می رن بخواب
نشسته رو بال نسیم
قمری معصوم اذون
وقت نماز دخترم
بالی بزن به آسمون
دارن نیایش می کنن
تو باغچه مون، زنجره ها
پاشو پاشو، وضو بگیر
بریم به خونه خدا

محمد رضا سهرابی نژاد

ای کودک نازنین و هشیار

این حرف مرا به گوش بسپار

هنگام اذان ز جای برخیز

از سستی و تنبلی پرهیز

برخیز ز جای خود، وضو کن

با شور و نشاط، رو به او کن

«آن کس که به تو دو چشم بخشید

در باغچه ها، بنفشه پاشید

در باغچه تا که گل به کاری

داده است تو را دو دست، آری

بخشیده تو را ز مهربانی

پایی که میان ره نمایی

چون خواست همیشه شادمانت

بخشید دو گوش و یک زبانت

شکرانه این همه محبت

در هر شب و روز، پنج نوبت

با جامه پاک و جسم خوش بو

سجاده گشا و حمد او گو

کلید روضه رضوان

اکبر حمیدی «شایق» — کرج

دژ مستحکم ایمان نماز است

کمال رتبه انسان نماز است

برای پاکی روح و روان ها

پیام روشن قرآن نماز است

به هنگام سخن پیر حرا گفت

کلید روضه رضوان نماز است

به هنگام ظهور نفس انسان

رها از حربه شیطان نماز است

بگفتا اسوه زهد و شهادت

شکوه قله عرفان نماز است

به یمن تربت پاک شهیدان

سرود ملت ایران نماز است

نماز

نماز

صفا لاهوتی

صفای جان دین داران نماز است

از آن روشن دل اهل نیاز است

بهشت جان فزای هر دو عالم

نماز است و نماز است و نماز است

ستون خیمه ایمان نماز است

فرح افزای ملک جان نماز است

چراغ رهنمای عشق و عرفان

زالال چشمه حیوان نماز است

بهشت نور

بهشت نور

سیدعلی اصغر «صائم» _ کاشانی

آئینه مهر جان نماز است

گل نغمه عارفان نماز است

در گلشن خرم محبت

آلاله و ارغوان نماز است

بستان امید و زندگی را

گلخنده جاودان نماز است

بر تارک آسمان هستی

خورشید سحر نشان نماز است

تا شاهد عاشقان نماز است

ص: ۵۹

درهای بهشتِ نور باز است

* * *

خوش تر ز نماز عاشقان نیست

جز سوز به ساز عاشقان نیست

جز خیل خیال دوست هرگز

در راز و نیاز عاشقان نیست

آگاه کسی در این زمانه

جز یار ز راز عاشقان نیست

جز آتش اشتیاق جانان

در سوز و گداز عاشقان نیست

تا شاهد عاشقان نماز است

درهای بهشتِ نور باز است

* * *

ای سالک راه کوی دلدار

پروانه شمع روی دلدار

ای مست ز باده محبت

پیمانه کش سبوی دلدار

دلده مست نرگس دوست

آشفته تاب موی دلدار

ای شیفته کلام دلبر

ای عاشق گفت و گوی دلدار

تا شاهد عاشقان نماز است

درهای بهشتِ نور باز است

ص: ۶۰

در گلشن جان، نماز خوانیم

گلبوته عاشقی نشانیم

با شور و سرور یار، از شوق

در معبد عشق جان فشانیم

جز یاد رخس سخن نگوییم

جز وصف لبش به لب نرانیم

با سازِ نیاز دوست «صائم»

جز نغمه عاشقی نخوانیم

تا شاهد عاشقان نماز است

درهای بهشتِ نور باز است

سیمای نماز

سیمای نماز

پریسا نورمحمدی _ تهران

غصه از دل بزدايید به آواز نماز

می توحید بنوشید ز مینای نماز

ذکر آن خالق بی چون که کریم است و رحیم

بر لبان خوش بسرایید هم از نای نماز

شرح حال دل مجنون جگر سوخته را

بشنو از آن که بود واله و شیدای نماز

هر که شد راضی و تسلیم به تقدیر خدای

زنده دارد تن بی جان به مسیحای نماز

گر سر بندگی و عجز نهی بر در حق

ص: ۶۱

نور حق جلوه کند در رخ زیبای نماز

تیر از پای علی علیه السلام کی به در آید هیهات!

مگر آن دم که شود محو تماشای نماز

فیض حق گر طلبی از چه غفلت به در آی

ای خوش آن دم که در آیی به مصلاهی نماز

مقصد و مقصود

مقصد و مقصود

ضرابی

سبب عزت موجود نماز است نماز

زینت درگه معبود نماز است نماز

بی نماز از نظر لطف خدا محروم است

شرع را مقصد و مقصود، نماز است نماز

کورکورانه مکن در ره دین زهد و ورع

بود طاعت همه از بود نماز است نماز

روز و شب گر به حسین بن علی علیه السلام گریه کنی

شرط اول که دهد سود، نماز است نماز

پیش سلطان همه کس تحفه لایق ببرد

تحفه بر حضرت معبود، نماز است نماز

به پیمبر چو خدا امر به معراج نمود

گفت معراج تو مقصود، نماز است نماز

به نمازت بنمود عذر، چو جانت به تن است

آنچه حق از همه بستود، نماز است نماز

قاضی شاهد و مشهود، نماز است نماز

گفتم: ای عقل ز طاعات بگو افضل چیست؟

عقل بی وقفه بفرمود: نماز است نماز

کنم آگاه تو را از پی حق «ضرابی»

به بشر آنچه دهد سود، نماز است نماز

غزل نماز

غزل نماز

محمدتقی اکبری _ قم

شب است و خسته و تنها، نماز می خوانم

به استغاثه فردا نماز می خوانم

میان دشت نیایش چو رود می پیچم

و رو به آبی دریا نماز می خوانم

پراز ترنم پرواز و راز می گردد

نگاه پنجره ها تا نماز می خوانم

به باغ پرپر دل، هر غروب آدینه

به قصد قربت گل ها نماز می خوانم

قرین سبحه و قرآن و اشک و آینه

به رنگ غربت زهرا نماز می خوانم

رسیده فصل عطشباری و غریبانه

سر جنازه صحرا نماز می خوانم

بیا امام عج الله تعالی فرجه الشریف ! که دیری است در هزاره درد

کنار خویش فرادا نماز می خوانم

بگو طراوت غم بر دلم فروبارد!

ص: ۶۳

دلّم گرفته خدایا! نماز می خوانم
حریم خلوتّم امشب ستاره باران است
شکسته _ در شب اسری نماز می خوانم

مفتاح خلد برین

مفتاح خلد برین

مطبوعی _ فسا

معراج بلند مؤمنین است نماز
سرمایه روز واپسین است نماز
توحید بود اساس سرلوحه دین
سر سلسله فروع دین است نماز
بشنو سخنی ز قول قرآن حکیم
فرمان خدای عالمین است نماز
آن جبل خدا در آیه **وَاعْتَصِمُوا**
می دان به یقین، جبلِ متین است نماز
دانی چه بود فلسفه ذکر نماز؟
آرامش قلب مؤمنین است نماز
پیوسته مدد بجوی از صبر و صلوه
اندر همه جا تو را معین است نماز
فرمود پیامبر سخنی چون زرِ ناب
از بهر شما ستون دین است نماز
شیطان همه را به سوی خود می خواند
کوبنده شیطانِ لعین است نماز

خواهی تو اگر وسیله راه نجات

ص: ۶۴

اسباب نجات مسلمین است نماز
هر کس که بود عاشق حق می داند
در صبح و مسا چه دلنشین است نماز
ای آن که به سینه می زنی بهر حسین علیه السلام
مقصود قیام شاه دین است نماز
فردای قیامت که بود روز حساب
بی شک که سؤال اولین است نماز
گر می طلبی کلید جنات نعیم
مفتاح در خلد برین است نماز
هر دم تو بکن ذکر خدا «مطبوعی»
چون ورد زبان ذاکرین است نماز

پنجره ای رو به ماه

پنجره ای رو به ماه
پنجره ای رو به ماه، وقت مناسب
باز شب است و زمان کشف عجایب
فارغ الی ربک، ابتدای نماز است
وقت نماز است، آه، ای دل راغب!
چیست نماز؟ _ اولین سؤال قیامت
چیست نماز؟ _ اولین اطاعت واجب
آینه روشن تهی شدن از خود
پرشدن از یک حضور زنده غایب.

کنار حوض پر از ماه

هوای نیمه شب بود، در دقایق راز

که دستی آمد و آهسته کرد پنجره باز

کنار حوض پر از ماه خانه، سایه نشست

در آب دستی زد، تا وضو کند آغاز

و مرد، آن که به شب در هبوط بستر بود

به ذکر آمد و پرزد در ارتفاع نماز

لحظه تسلیم نماز، زهد گیاه است در تب رویش

لحظه تسلیم نماز، زهد گیاه است در تب رویش

نماز، شوق پرنده است، لحظه پروا

که عالم است به خاصیت چنین اکسیر؟

که عارف است به کیفیت چنین اعجاز؟

نماز عهد میان خدا و آدم علیه السلام بود

که پاک سازدش و در بهشت آرد، باز

نماز، شوق خلیل است، لحظه تسلیم

در آن مقام که آمد به سرزمین حجاز

نگاه کن به نماز جماعت دریا

قیام و سجده امواج، در فرود و فراز

تو نیز اگر که هوای نماز را داری

به صدق نیت از اول وضو درست بساز

نماز جنگل

نماز جنگل

محمدسعید میرزایی

تسبیح رعد، ذکر درختان، دعای باد
جنگل در این سحر به نماز که ایستاد؟
شب گرچه میخکوب هزاران ستاره است
درهای آسمان همه بازند، بامداد
پس بامداد ساعت خوبی است، گریه را
باید که مثل موج، به سجاده سر نهاد
تا پرشود پیاله دستان خالی ات
باید گریست وقت قنوت و زبان گشاد
وقتی که خواب، چشم زمین را گرفته است
باید که دل به پنجره های نماز داد...

حس تازه سرودن

حس تازه سرودن

محمد سعید میرزایی

نماز، پر گشودن است

نماز،

پرنده بودن است.

اذان که می شود،

دل تو تند می تپد،

کجاست قبله؟ _ از دلت پرس

که سمت قبله را دقیق تر نشان دهد

ص: ۶۷

سپس اگر که اذن می دهد _ اذان دهد

دو لحظه بعد، در نماز،

ارتفاعی از نیاز می شوی

شبه موج، پای تا به سر _ نماز می شوی

در آستانه قنوت،

دو دست تو، دو بال یک پرنده می شود

دعا _ پرنده ای که روی یأس دست هات، مرده بود _

دوباره زنده می شود

نماز، حس تازه سرودن است

نماز،

زنده بودن است.

* سایت WWW.SALAT.IR اشعار جالبی را با دسته بندی شعر کهن و شعر معاصر جمع آوری کرده است.

۸. نماز و برنامه کودک و نوجوان

اشاره

۸. نماز و برنامه کودک و نوجوان

زیر فصل ها

الف) برنامه های آموزشی برای کودک و نوجوان

ب) برنامه های تصویری برای کودک و نوجوان

ج) برنامه های مسابقه ای برای کودک و نوجوان

الف) برنامه های آموزشی برای کودک و نوجوان

الف) برنامه های آموزشی برای کودک و نوجوان

یک _ تأمین متن و پلاتو برای مجری در خصوص نماز از زوایای گوناگون در ابعاد قابل درک برای مخاطب (این مطلب با قلم کودکانه

و بیان آن با زبان کودکانه برای مجری کودک بسیار حائز اهمیت است).

دو _ آموزش نماز در قالب ورزش ها، تفریحات و... با استفاده از فرازهای نماز.

سه _ معرفی کتاب نماز برای مقاطع سنی کودکان و نوجوانان.

چهار _ آموزش نماز در قالب زیرنویس یا پیام مجری برای برنامه های کودک و نوجوان با روش های مختلف، برای مثال با برجسته کردن این جمله خبری من

ص: ۶۸

نماز می خوانم؛ زیرا نماز:

- اولین سؤال در قیامت (بحارالانوار، ج ۸۳، ص ۲۵ _ امام باقر علیه السلام)؛
- شرط قبولی سایر اعمال نیک (وسائل الشیعه، ج ۳، ص ۲۳ _ حضرت رسول صلی الله علیه و آله)؛
- پایه و اساس دین (همان)؛
- بهترین عبادت (جامع احادیث الشیعه، ج ۴، ص ۵ _ امام رضا علیه السلام)؛
- مهم ترین و آخرین وصیت پیامبران به مردم (میزان الحکمه، ج ۵، ص ۳۹۷)؛
- بهترین عمل در نزد خداوند (همان، ص ۴۶۸ _ امام علی علیه السلام)؛
- نشانه مسلمانی و پرچم اسلام (حضرت رسول صلی الله علیه و آله؛ العمال، ج ۷، ص ۲۷۹)؛
- مهم ترین واجب الهی (حضرت رسول صلی الله علیه و آله؛ بحارالانوار، ج ۷۷، ص ۱۲۷)؛
- به مانند سر برای دین (حضرت رسول صلی الله علیه و آله؛ العمال، ج ۷، حدیث ۱۸۹۷۲)؛
- نشانه شیعه واقعی (امام صادق علیه السلام)؛
- نردبان ترقی انسان به درجات بالاتر (حضرت رسول صلی الله علیه و آله؛ جامع احادیث الشیعه، ج ۴، ص ۲۲)؛
- وسیله نزدیک شدن به خداوند (امام کاظم علیه السلام؛ تحف العقول، ص ۴۵۵)؛
- فرمان صحیح خداوند به انسان (حج ۷۸)؛
- غذای روح انسان؛
- میزان سنجش دین مردم (فروع کافی، ج ۱، ص ۲۶۷)؛
- وسیله آزمایش و شناخت مردم (همراه با نماز _ محسن قرائتی، ص ۱۸)؛
- وسیله ای برای دور کردن شیطان (حضرت علی علیه السلام، فهرست غرر الحکم)؛
- نور چشم پیامبر صلی الله علیه و آله (حضرت رسول صلی الله علیه و آله؛ جامع احادیث الشیعه، ج ۴، ص ۲۲)؛
- پاسخ انسان به نکیر و منکر (حضرت رسول صلی الله علیه و آله؛ همان)؛

— پوشش بدن انسان در محشر (همان)؛

— وسیله عبور از گذرگاه قیامت (همان)؛

— توشه انسان در سفر مرگ (همان)؛

— بهای بهشت (همان)؛

— مهریه همسران بهشتی (همان)؛

— تاج افتخار انسان در قیامت (همان)؛

است.

(ب) برنامه های تصویری برای کودک و نوجوان

(ب) برنامه های تصویری برای کودک و نوجوان

یک — آموزش احکام نماز در قالب کارتن، نمایش عروسکی و نماآهنگ.

دو — برای بیان آثار، آداب و احکام نماز می توان به سوژه های داستانی صدر اسلام و ائمه اطهار علیهم السلام رجوع کرد.

سه — درج نماز در رفتار والدین در برنامه های نمایشی، داستانی و... کودک.

چهار — تولید و پخش سرود نماز در تعداد و تکرار مناسب برای هم خوانی در مدارس.

پنج — پخش مسابقات اذان، اقامه و مفاهیم نماز مربوط به کودک و نوجوان.

شش — نمایش نماز نوجوانان صاحب مدال در مسابقات علمی، المپیادهای علمی کشوری و بین المللی و مسابقات ورزشی کشوری و بین المللی.

(ج) برنامه های مسابقه ای برای کودک و نوجوان

(ج) برنامه های مسابقه ای برای کودک و نوجوان

یک — نقاشی نماز؛ با تأمین جایزه، و ایجاد حس رقابت در سطح کشور.

دو — مسابقه احکام به ویژه برای دختران نوبالغ.

سه — مسابقه آموزش تجوید نماز و خواندن حمد و سوره و اذکار نماز در برنامه های کودک و بررسی احادیث و مفاهیم.

چهار — برگزاری مسابقات نماز: اذان، اقامه، تجوید، خواندن حمد و سوره، اذکار

نماز، احادیث و مفاهیم نماز به همراه پرسش ها که مجری در خلال مسابقه مطرح می کند مانند: چه مقدار از نماز را یاد گرفته اید؟ چه کسی به شما نماز یاد داده است؟ با خواندن نماز چه احساسی به شما دست می دهد؟ چرا باید نماز بخوانیم؟...

پنج _ استفاده از جانماز، چادر نماز، سجاده، کیف مخصوص و چادر نماز یا سجاده و کتاب نماز برای جوایز.

شش _ مسابقه هایی در مقاطع گوناگون سنی متناسب با سطح اطلاعات آنها مختص نماز طراحی و تولید شود.

هفت _ توجه ویژه به مسئله نماز در مسابقه های دینی.

هشت _ در مسابقه های تخصصی با ایجاد مناسبت، گاهی به مسئله نماز توجه شود.

نه _ در مسابقه های عام و فراگیر درصدی از سؤالات درباره نماز باشد.

ده _ محورها و موضوع های قابل توجه در مسابقه نماز:

_ احکام نماز؛

_ آداب نماز؛

_ اسرار نماز؛

_ مفاهیم نماز؛

_ انواع نماز؛

_ مقدمات نماز؛

_ آثار نماز؛

_ آیات نماز؛

_ احادیث مهم نماز؛

_ شرایط قبولی نماز؛

_ اوصاف نمازگزار؛

_ توصیفات فرد بی نماز؛

— اذکار (صحت ادا کردن، تجوید)؛

یازده — مسابقه به طور عملی ویژه کودکان و خردسالان؛ مانند وضو گرفتن، رکوع، سجود و...

دوازده — مسابقه خاطره نویسی درباره خاطرات شیرین از نماز

سیزده — مسابقه مقاله نویسی درباره «چه کسی مرا با نماز آشنا کرد»

۹. گزارش های خبری

اشاره

۹. گزارش های خبری

زیر فصل ها

الف) گزارش های خبری مربوط به نماز

ب) گزارش های خبری مربوط به مکان نماز

الف) گزارش های خبری مربوط به نماز

الف) گزارش های خبری مربوط به نماز

یک — خبررسانی در زمینه اخبار و ابتکارات مساجد در مسائل مختلف نماز.

دو — خبررسانی در ایام خاص؛ مثلاً در ایام عاشورا گزارشی از حرم امام حسین علیه السلام یا مسجدالنبی صلی الله علیه و آله و مسجدالحرام صورت گیرد.

سه — خبررسانی و گزارش ویژه از روز و شخصی که نماز مهمی خوانده است، مانند:

— نماز باران؛

— اولین نماز جمعه؛

— نماز شهدای محراب؛

— تغییر قبله؛

— اولین نمازی که خوانده اید (مصاحبه)؛

— بمب گذاری در نماز جمعه تهران.

چهار _ توجه به سنت های حسنه در کنار نماز جماعات: قرآن خوانی پس از نماز، سخنرانی های کوتاه و مفید و... ، کلاس های آموزشی، پاکیزگی و مرتب بودن وسایل و امکانات مسجد، طرح مسائل سیاسی پس از نماز، توجه و حل مشکلات مردم محل و... .

پنج _ مصاحبه با افرادی که در امر اقامه نماز فعالیت دارند: ستاد اقامه نماز

ص: ۷۲

(حجت الاسلام قرائتی، احسانی و...).

ب) گزارش های خبری مربوط به مکان نماز

ب) گزارش های خبری مربوط به مکان نماز

یک _ بزرگداشت ساخت مسجد مهم و گزارش از حوادث تاریخی، فرهنگی و سیاسی آن.

دو _ خبررسانی درباره نیاز به احداث مسجد در منطقه ای از شهر یا در جاده ای خاص در خارج از شهر.

سه _ مسجدی که با همت بالای اهالی یک خیابان یا یک روستا و... ساخته شده است.

چهار _ تهیه گزارش از نمازخانه های مهم و جالب و هتل ها و رستوران های بین المللی (به طور ویژه) که به مکان نماز اهتمام می ورزند.

پنج _ مساجدی که در امر خدمات رسانی به مردم فعال هستند؛ مثلاً صندوق وام خوبی دارند، در ارتباط با ایتم کمک می کنند و در ایام ولادت ها یا شهادت مراسم ویژه دارند و... .

شش _ گزارش از پارک ها و میادینی که نماز در آن جا برگزار می شود.

هفت _ گزارش از مساجد فعال در خارج کشور به ویژه کشورهای غیر اسلامی.

هشت _ طرح مباحث آسیب شناختی.

_ پاکیزه نبودن مساجد.

_ ساخت و معماری غیراسلامی.

_ نمازخانه های کثیف در رستوران ها، مسافرخانه ها، هتل ها و... .

_ برپایی نماز در محیط شلوغ و پرتردد (به طوری که موجب حواس پرتی نماز گزار می شود)

_ عدم اهتمام به نماز اول وقت یا عدم حضور در جماعت (به ویژه در ایام

۱۰. راهکارهای پرداختن به نماز در برنامه های ورزشی

اشاره

۱۰. راهکارهای پرداختن به نماز در برنامه های ورزشی

زیر فصل ها

الف) گفتارهای مربوط به مجری در برنامه های ورزشی

ب) گزارش ها و مصاحبه های ورزشی

ج) برنامه های نرمشی و آموزش حرکات ورزشی یا نرمشی، در گفتار آموزش دهنده یا تمرین دهنده

د) مسائل جنبی نماز و ورزش

الف) گفتارهای مربوط به مجری در برنامه های ورزشی

الف) گفتارهای مربوط به مجری در برنامه های ورزشی

یک _ همان گونه که با ورزش به جسم سالم می رسیم، با نماز به روح سالم برسیم. جسم سالم را برای روح سالم می خواهیم و سلامت روح با عبادت و نماز حاصل می شود. نباید رسیدگی به جسم، ما را از تعالی روح و عبادات باز دارد.

دو _ در گفت و گو با مربی ها و بازیکنان در مورد معنویت و نماز نیز طرح بحث شود و خاطرات جذاب در این زمینه بیان شود.

سه _ پرسش از ورزشکاران درباره نمازشان:

_ به هنگام حضور در کشورهای خارجی کجا و چگونه نماز می خوانند؟

_ با شنیدن اذان هنگام مسابقات، چه عکس العملی نشان می دهند؟

_ تأثیر نماز را در موفقیت های خود چگونه ارزیابی می کنند؟ (با ذکر مصادیق جالب)

_ چه خاطراتی درباره نماز دارید؟

ب) گزارش ها و مصاحبه های ورزشی

ب) گزارش ها و مصاحبه های ورزشی

یک _ نماز و نمازخوانی ورزشکاران مورد توجه واقع گردد و در مصاحبه ها از نماز و اهمیت آن سؤال شود.

دو _ در صورت مصادف شدن نماز در مسابقه، اهتمام به اقامه نماز باشد و این امر برای هنجارسازی نشان داده شود، حتی به نمایش یک

قنوت یا سجده بسنده شود تا روح بندگی ورزشکاران به نمایش درآید.

سه _ گزارشگر برنامه ورزشی پیام هایی درباره نماز قرائت کند و یا به مناسبت بعضی از شب ها و روزهای مهمی که در آن مسابقه انجام می شود، احکام و آداب

ص: ۷۴

نماز همان ایام را در فرصت های مناسب بخواند.

چهار _ گزارش های خاصی از نماز ورزشکاران (ولو به صورت مستند بازسازی) تهیه و پخش شود.

پنج _ در گزارش برنامه مسابقات به اقامه نماز اشاره شود (مثلاً ساعت چند از فلان جا حرکت می کنند و برنامه نماز جماعت و ارتباط معنوی با خالق متعال در فلان محل انجام می شود. سپس در ساعت فلان، وارد فلان شهر می شوند).

شش _ چند دقیقه قبل از اذان در بخش مستقیم مسابقات مهمی که با اذان تلاقی دارد، با زیرنویس و کلام مجری چند بار زمان پخش مجدد مسابقه اعلام شود.

ج) برنامه های نرمشی و آموزش حرکات ورزشی یا نرمشی، در گفتار آموزش دهنده یا تمرین دهنده

ج) برنامه های نرمشی و آموزش حرکات ورزشی یا نرمشی، در گفتار آموزش دهنده یا تمرین دهنده

یک _ به نقش نماز در شاداب سازی روح در کنار نقش ورزش اشاره شود.

دو _ ورزشکاران باید گرایش بیشتری به نماز داشته باشند؛ زیرا اسلام پرورش جسم و روح را در کنار هم سازنده می داند.

سه _ خداوند ما را برای عبادت خود آفریده. ما ورزش می کنیم تا با آهنگ هستی همنا و به مقصد الهی نزدیک شویم و با شادابی و صحت بیشتری خدای را عبادت کنیم.

توجه: در گذشته گاه برخی افراد کم اطلاع، نماز را به ورزش تفسیر کرده اند، باید مراقب بود سطح متعالی نماز به این حد، تنزل نکند.

د) مسائل جنبی نماز و ورزش

د) مسائل جنبی نماز و ورزش

یک _ نمازخانه ها و برپایی نماز در محیط سالن های ورزشی.

دو _ در بک گراندی که برای مجری گذاشته شده است؛ نماز یا سجده یک

۱۱. گفت و گوهای مردمی

۱۱. گفت و گوهای مردمی

در اخبار، برنامه های ترکیبی و برنامه های ویژه می توان در مورد نماز با مردم مصاحبه داشت. در این مصاحبه ها بهتر است سن، میزان اطلاعات، شغل و محل زندگی مصاحبه شونده در نظر گرفته شود و پرسش های مناسب از آنها پرسیده شود، مانند:

۱. اگر خاطره شیرین یا احیانا تلخی درباره نماز دارید، بیان کنید.

۲. اولین نمازی که خواندید، کی بود؟

۳. چه کسی در گرایش شما به نماز بیشترین تأثیر را داشته است؟

۴. آیا در منزل یا محل کار شما صدای اذان شنیده می شود؟

۵. آیا نزدیک منزل یا محل کار شما مسجد یا نمازخانه ای وجود دارد؟

۶. از رانندگان برون شهری می توان پرسید: آیا در جاده هایی که تردد می کنید، مسجد، نمازخانه و امکانات لازم وجود دارد؟

۷. از مسافران می توان پرسید: آیا پرواز هواپیماها، حرکت قطارها و اتوبوس ها با وقت نماز هماهنگ شده است؟

آیا رانندگان اتوبوس به موقع برای نماز توقف می کنند؟

اگر راننده توقف نکند، چه می کنید؟

۸. از بیماران می توان پرسید: وقتی با این حال به نماز می ایستید، چه احساسی دارید؟

اگر با این حال برای وضو یا خواندن نماز سؤال شرعی داشته باشید، چه می کنید؟

۹. از رزمندگان می توان پرسید: آیا در جبهه هم صدای اذان پخش می شد؟

با پخش اذان چه وضعیتی در آن جا حاکم می شد؟

۱۰. از آزادگان می توان پرسید: آیا در اسارت هم صدای اذان پخش می شد؟

آیا خود شما یا دیگر آزادگان امکان اذان گفتن داشتید؟

چگونه وقت نماز را تعیین می کردید؟

چگونه نماز را به جماعت می خواندید؟

برای وضو گرفتن با چه موانعی روبه رو بودید؟

۱۱. از زندانیان می توان پرسید: آیا اگر اهل نماز بودید، به این جا کشیده می شدید؟ چرا بیشتر بزه کاران بی نمازند؟

۱۲. از کسبه و اصناف می توان پرسید: چگونه می توان نماز اول وقت و جماعت را در کل کشور فرا گیر کرد؟

۱۳. از دانش آموزان، دانشجویان، معلمان و اساتید می توان پرسید: آیا وقت کلاس ها و سایر برنامه ها با اذان هماهنگ شده است؟

۱۴. از زائران حج تمتع و عمره می توان پرسید: نماز جماعت را در آن جا چگونه یافتید؟

چه باید کرد که نماز جماعت در کشور فراگیر شود؟

۱۵. از زائران حرم های مطهر و مکان های مقدس می توان پرسید: هنگام نماز در آنجا چه احساسی داشتید؟

۱۶. از عزاداران اهل بیت علیهم السلام می توان پرسید: آیا در این محل نماز جماعت خوانده می شود؟

اگر عزاداری با وقت نماز تلافی کند، چه باید کرد؟

۱۷. از شرکت کنندگان در مراسم جشن و سرور (به ویژه عروسی) می توان پرسید: چه کنیم که در شادی ها نیز خدا را فراموش نکنیم؟

وقتی در چنین مراسمی به نماز می ایستید، چه احساسی دارید؟

برای نماز عروس و داماد در چنین شبی چه باید کرد؟

غفلت از نماز در چنین شبی چه مفهومی دارد؟

۱۸. از مدیران و کارکنان می توان پرسید: چرا نماز در اداره نباید طولانی باشد؟

۱۹. آیا اگر ارباب رجوع داشته باشید، اول به نماز می ایستید؟

حضور مدیران در نماز جماعت ادارات چه نقشی دارد؟

۲۰. از شخصیت های برجسته علمی، هنری و ورزشی می توان پرسید: نماز چه نقشی در موفقیت شما داشته است؟

۲۱. از ورزشکاران و ورزش دوستان می توان پرسید: برای احترام به نماز در محیط های ورزشی چه باید کرد؟

۲۲. از نوجوانان و جوانان می توان پرسید: صمیمیت با افراد بی نماز چه آثار منفی و مثبتی دارد؟

۲۳. از عروس و دامادها و زوج های جوان می توان پرسید: آیا در این انتخاب خود به نمازخوان بودن شریک زندگی تان هم توجه کردید؟

۲۴. از پدران و مادران می توان پرسید: از چه روش هایی برای تشویق فرزندانان به نماز استفاده می کنید؟

آیا آنها را با خود به مسجد و اماکن عبادی می برید؟

از چه سنی آنها را با نماز آشنا می کنید؟

۱۲. تاک شو ویژه نماز

۱۲. تاک شو ویژه نماز

در تاک شوها می توان به موضوع های زیر پرداخت:

۱. اسرار نماز.

۲. سیر و سلوک و نماز.

۳. بررسی راه های حضور قلب و ارائه راهکار برای افزایش حضور قلب .

۴. گزارش هایی از نماز جماعت های ویژه.

۵. اهمیت نماز جماعت .

۶. راهکارهای رواج نماز جماعت.

۷. احکام جماعات و مسجد؛ از جمله حق تحجیر (رزرو جای نماز).

۸. اخبار نماز.

۹. احکام نماز.

۱۰. راهکارهای نهادینه سازی نماز در محیط کار.

۱۱. راهکارهای تربیت فرزندان برای اهمیت دادن به ظاهر و باطن نماز.

۱۲. راهکارهای حل معضل بی نمازی.

۱۳. بررسی و تبادل نظر و ارائه و تحلیل اطلاعات در مورد نسبت میان نماز و جرم ها و بزه ها.

۱۴. نسبت میان نمازخوانی، گناهان و جنبه های معرفت (در قرآن اعوجاج فهم، نتیجه آلودگی قلب و نماز عامل تطهیر باطن دانسته شده است. پس میان فهم و معرفت و نماز ارتباط است. این ارتباط را به علم اجمالی می دانیم، چگونه می توان آن را به تفصیل درآورد).

۱۵. قوای باطنی و نماز.

۱۶. تعقیبات نوافل و آثار آن.

۱۷. انواع نماز.

۱۸. بررسی آثار نماز شب.

۱۹. راهکار اهتمام بیشتر به اقامه نماز جماعت (در عربستان، مغازه ها به سرعت تعطیل شده و افراد برای نماز جماعت حضور می یابند، با چه ابتکاری می توان این فرهنگ را در ایران نیز نهادینه ساخت).

۱۳. مستند

اشاره

۱۳. مستند

زیر فصل ها

الف) مستند نماز و نماز گزاری

ب) مستند مساجد، هیئت های مذهبی و کارکردهای آنها

الف) مستند نماز و نماز گزاری

الف) مستند نماز و نماز گزاری

یک _ بررسی عبادات به ویژه نماز در ادیان دیگر و مقایسه آنها با نماز در دین اسلام.

ص: ۷۹

دو _ وضعیت برپایی نماز در شهرها و استان های گوناگون در ایران با هدف تجلیل و تشویق از شهر یا استانی که نمازگزار بیشتری دارد. با این امتیازات که مثلاً تعداد افراد جوان آن بیشتر است، امام جماعت آن موفق است، یا برنامه های گوناگون برای نمازگزاران و جذب سایرین در نظر گرفته اند، تعداد افراد در نمازهای جمعه آن شهر بیشتر است و

سه _ ماجراهای شیرین در ارتباط با نماز (مستند بازسازی) [مثلاً صدام گفت نماز جمعه ها را بمباران می کند ولی نماز شلوغ تر شد].

چهار _ استفاده از نمازهای جمعه و جماعت شهرهای گوناگون که در شرایط بد جوّی برگزار شده است؛ مانند اقامه نماز جمعه مقام معظم رهبری در چند سال پیش که نمازگزاران زیر بارش برف در حالی که زیر پایشان بخشی از برف ها آب شده و جاری و بخشی یخ بسته بود، مشغول نماز بودند.

پنج _ پرداختن به مستندهای آموزشی نمازهای واجب و مستحب.

شش _ آداب، احکام و انواع نماز.

هفت _ پرداختن به نمازهای واجب دیگر مانند: آیات، میت، طواف و... مثلاً در برنامه های مستند تحلیلی ساخت و ساز مسکن و شهرسازی درباره زلزله حتماً به نماز آیات نیز اشاره شود. در هنگام بررسی شخصیت اندیشمندان و بزرگداشت آنها، نماز میت ایشان نیز مورد توجه قرار گیرد. در برنامه های مربوط به حج و... به نماز طواف نیز اشاره گردد.

هشت _ بزه کاران و بی نمازی (طبق آمار پرونده های قضایی، بیشتر بزه کاران از میان بی نمازها هستند).

نه _ شخصیت های بزرگ دینی و نماز.

مستندسازی و معرفی الگوهای معاصر در قالب داستان هایی از زندگانی بزرگان در ارتباط با نماز. (در این راستا از کتاب های مختلف از جمله کتاب حبیب و محبوب

می توان بهره گرفت).

ده _ نماز شب و آثار آن (با نگاه ویژه و بیان خاطرات و ماجراهای نماز شب) و هم چنین پرداختن به سایر نمازهای مهم مستحب (نماز امام زمان عج الله تعالی فرجه الشریف در جمکران، نماز جعفر طیار، نمازهای ائمه علیهم السلام).

یازده _ تفاوت نماز جماعت و فرادا از نظر ثواب و پاداش.

دوازده _ مستند نماز گزاری در ایل ها و عشایر.

سیزده _ مستند نماز در سیما یا سینما (با بررسی فیلم ها و سریال های مختلف).

چهارده _ مستند مربوط به شهدای انقلاب اسلامی و جنگ: حالات ایشان در نماز، خواست های ایشان پس از نماز، هنگامه شهادت و نماز.

(ب) مستند مساجد، هیئت های مذهبی و کارکردهای آنها

(ب) مستند مساجد، هیئت های مذهبی و کارکردهای آنها

یک _ به تناسب موضوع گزارش و جریان داستان اشاره به مساجد، هیئت های مذهبی و کارکردهای آنها.

دو _ مستندسازی درباره خانه ها و شهرهایی در ایران که مهندسان آنها دانشمندانی بوده اند که با توجه به نماز و مسجد شهر را بنا کرده اند.

سه _ در مستندهای تخصصی به ساخت خانه و شهرها در جهت قبله اشاره شود.

چهار _ مساجد بین راهی (مساجدی که به مرور زمان از حالت نمازخانه ای از منزل، مغازه و تکیه ای جدا و تبدیل به مسجد شدند).

پنج _ مساجد بزرگ و تاریخی ایران (اهمیت، مراحل ساخت، معماری و برنامه های اصلی و فوق برنامه).

شش _ مساجد مدرن خارج از کشور مانند مسجد نیویورک، هامبورک و... با رویکرد نماز گزاری، ائمه جماعت، شخصیت های بزرگ و....

هفت _ شناسایی کارکردهای خاص مساجد و هیئت های مذهبی در نماز گزاری

کارکردهای مساجد داخل کشور مانند: بهترین فرصت برای آشنایی با حرف مردم و کمبودها، آشنایی با توطئه های دشمنان و پیش بینی راه حل ها برای خنثی کردن آنها و شنیدن آخرین اخبار و گرفتن تحلیل از امام جماعت، تفقد از محرومین جامعه و یاد خیر برای گذشتگان و رسیدگی به مشکلات خانواده های بی سرپرست.

کارکردهای مساجد خارج کشور: برای مثال در سری لانکا در مسجدهایی هیئت هایی هستند که در محل به سراغ افراد می روند و کسی که به مسجد نمی آید، او را متقاعد می کنند که به مسجد بیاید.

هشت _ کارکردهای فرهنگی و نرم افزاری مساجد.

نه _ مستند در ارتباط با داستان های خاص مسجد، مثلاً شهدای مسجد یا کرامات یا جریاناتی که در ساخت آن به وجود آمده، مثل مسجد جمکران، مسجد کوفه و... (با رویکرد مسائل معنوی).

ده _ مستند در مورد تأمین هزینه های ساخت مساجد خاص و وقایع و داستان ها و برکاتی که در این رابطه ظهور یافته است.

یازده _ خاطرات افرادی که در کودکی در مساجد اذان گو، مکبر و یا... بوده اند.

دوازده _ بررسی ساختار معماری مسجد بر اساس محوریت نماز: مثلاً مسجد دارای درهای متعددی است؛ چون از محله های گوناگون برای نماز می آمده اند یا نبود تصویرهای ذی روح در کاشی کاری مسجد، استفاده از رنگ آبی در کاشی کاری مسجد به جهت تداعی برای بی نهایت یا فضای پرنور و امثال آن که همه اینها به خاطر نماز و تعالی روح است و... [در این راستا می توان به دستاوردهای پژوهشی روزه گارودی، دکتر حسین نصر و دکتر بلخاری رجوع کرد].

سیزده _ بررسی و انگیزه ساخت مساجد، ماجراهای مساجد در استان ها و پخش برنامه در استان با هدف تشویق به جماعت و یادآوری اهمیت نماز جماعت.

چهارده _ نمازها و ماجراهایی که باعث ساخت مسجد و خیرات دیگر شده است؛ مثل محل های نماز پیامبر اسلام یا اشخاص بزرگ که تبدیل به مسجد شده است.

۱۴. معرفی کارشناس

۱۴. معرفی کارشناس

۱. جوادی آملی

۲. حسن زاده آملی

۳. شیخ علی پناه اشتهاردی

۴. ناصری

۵. محمد ضیاء آبادی

۶. حسین انصاریان

۷. سید احمد خاتمی

۸. عباس عزیزی

۹. جواد محدثی

۱۰. یعقوب علی برجی

۱۱. بی آزار شیرازی

۱۲. رسولی محلاتی

۱۳. اکبر میرسپاه

۱۴. محسن قرائتی

۱۵. علی رضا امینی

۱۶. سید احمد بهشتی

۱۷. محمد صحتی سردرودی

۱۸. حسین دیلمی

۲۰. محمد حسین حق جو

۲۱. محمد باقر حسینی زفره ای

۲۲. تقی قرائتی

۲۳. حاج علی اکبری

۲۴. محمود لطیفی

۲۵. احمد لقمانی

۲۶. محمد حسین قدوسی

یادآوری: بیش تر مراجع عظام نیز در این موضوع حاضر به گفت و گو هستند.

معرفی کارشناس برای کودک و نوجوان

۱. محمد حسین طباطبایی

۲. حسین دهقان

۳. راستگو

۴. حمید مقامی

ص: ۸۴

فصل دوم: محورهای قابل توجه در برنامه ریزی کلان رسانه

زیر فصل ها

۱. اولویت دادن به نماز

۲. یادآوری پیوسته جایگاه نماز به مدیران، کارمندان، تهیه کنندگان و دیگر عوامل برنامه ساز

۳. توجه به نماز در برنامه های مختلف

۴. پرهیز از پخش برنامه در اول وقت نماز

۵. تأکید بر معرفی نماز به عنوان هنجار

۶. بسنده نکردن به تشویق و بهره گیری از روش انذار و تخویف

۷. ایجاد و تقویت انگیزه

۸. افزایش سطح آگاهی

۹. مخاطب شناسی

۱۰. محدود نکردن نماز به گروه خاصی از جامعه یا به شرایط یا زمان خاص

۱۱. توجه به آثار گوناگون نماز

۱۲. توجه به نقش خانواده و هم سالان

۱۳. توجه به جمله های کوتاه و زیرنویس ها

۱۴. فراخواندن مخاطبان، قبل و بعد از اذان به برپایی نماز جماعت

۱۵. توجه همه جانبه به عوامل ترک یا سهل انگاری در نماز

۱. اولویت دادن به نماز

۱. اولویت دادن به نماز

با نگاهی گذرا در آیات و روایات، جایگاه نماز را در اوج می‌یابیم؛ چنان که نماز برای دین به سان سر برای بدن دانسته شده است و در روایات دیگر آن را معیار سنجش سایر اعمال شمرده‌اند. سیره معصومین علیهم السلام و بزرگان، تعطیلی کارها (هر چند مهم) با فرا رسیدن وقت نماز بوده است. این مهم در برنامه‌های صدا و سیما به رغم توجه نسبی هنوز نهادینه نشده است و متأسفانه بعضاً در حاشیه یا مورد غفلت قرار گرفته است. خروج از این وضعیت نیاز به یک حرکت جدی و همگانی دارد.

۲. یادآوری پیوسته جایگاه نماز به مدیران، کارمندان، تهیه‌کنندگان و دیگر عوامل برنامه ساز

۲. یادآوری پیوسته جایگاه نماز به مدیران، کارمندان، تهیه‌کنندگان و دیگر عوامل برنامه ساز

روزمره‌گی و سرگرم شدن به مشاغل و گرفتاری‌های شغلی و غیر آن، عامل غفلت، فراموشی و فاصله گرفتن از نیازهای معنوی و اساسی زندگی است. براساس تعالیم اسلامی، اوقات شبانه روز فرد مسلمان به بخش کار، عبادت، استراحت تقسیم شده است؛ ولی فضای حاکم بر جوامع ماشینی امروز عبادت را در حاشیه قرار داده است و این امر گرفتاری‌ها و پی‌آمدهای منفی برای فرد و جامعه بوجود آورده است.

تذکر، یادآوری و آشناسازی دست‌اندرکاران مدیران، کارمندان، تهیه‌کنندگان، مجریان، بازیگران، و... صدا و سیما با جایگاه نماز و مسائل مرتبط با آن می‌تواند زمینه‌انس بیشتر همکاران و نقش آفرینان را در درجه نخست و بازتاب سازنده آن را در برنامه‌های دینی جست‌وجو کرد.

۳. توجه به نماز در برنامه های مختلف

۳. توجه به نماز در برنامه های مختلف

به کارگیری نمادهای دینی و فرهنگی امری بایسته است که امروزه در رسانه ها نیز رواج یافته است و حتی در فیلم های هالیوودی نیز دیده می شود. بنابراین، ما نیز باید نمادهای دینی خود را در برنامه ها از راه های مستقیم و غیرمستقیم متجلی سازیم. در این میان، نماز به عنوان سمبل نمادهای دینی می تواند در برنامه ها و فیلم های گوناگون صدا و سیما مورد استفاده قرار گیرد. البته این کار به رغم نیاز به حسن سلیقه نباید به چند برنامه خاص و موسمی محدود گردد.

استفاده بیشتر از روش های غیرمستقیم تأثیر بهتری دارد. در بسیاری از موارد بعضی از مخاطبین به محض اینکه احساس می کنند برنامه ای دینی قصد دارد آنها را تحت تأثیر قرار دهد، عکس العمل منفی نشان می دهند.

۴. پرهیز از پخش برنامه در اول وقت نماز

۴. پرهیز از پخش برنامه در اول وقت نماز

با توجه به جایگاه نماز در فرهنگ دینی و تأکید بر فرهنگ سازی در این زمینه، پخش هر برنامه ای به ویژه جذاب در آغاز وقت نماز (به جز پخش نماز یا برنامه ای درباره نماز، نیایش و عبادت) منافی ترویج فرهنگ نماز است و این کار نه تنها تأیید سهل انگاری و کاهلی در امر نماز است، متأسفانه سبب شدن افراد متوسط الحال به ویژه نوجوانان و جوانان نسبت به نماز می شود. آن چه از روایات استفاده می شود، تأکید بسیار بر نماز اول وقت آن هم به جماعت است، به گونه ای که غیر آن از مصادیق استخفاف و سبک شمردن نماز به شمار آمده است. صدا و سیما با ابتکار عمل می تواند به پخش نمازهای جماعت از مراکز مختلف و مانند آن مبادرت ورزد. چنان که در برخی از شبکه های کشورهای اسلامی همسایه چنین امری رایج است. افزون بر این، پیش از وقت نماز و قبل از

پخش اذان یا پس از پخش نماز می توان با استفاده از روایات و حکایات جذابِ مربوط به نماز و مقدمات و تعقیبات نماز برنامه هایی تهیه و ارائه کرد. متأسفانه گاهی دیده می شود که بلافاصله پس از پخش اذان و یا نماز مبادرت به پخش موسیقی شبهناک و یا تبلیغات بازرگانی و توجه به مادیات می شود که منافی با نماز و آثار تربیتی آن، هم چون توجه به معنویت و تفکر در خویشتن، حضور قلب و تعقیبات نماز است.

۵. تأکید بر معرفی نماز به عنوان هنجار

۵. تأکید بر معرفی نماز به عنوان هنجار

امروزه نقش هنجارها در حفظ ارزش ها بر هیچ کس پوشیده نیست. راه های هنجارسازی هر ارزشی نیاز به مطالعات گسترده، سیاست گذاری و برنامه ریزی های فراوان دارد. کشف این راه ها بر متولیان و فرهنگ سازان بسیار ضروری است. می توان از روش تلقین و تقویت فضای موجود مدد جست. نمایش تعطیل شدن برخی مکان ها مانند: مغازه ها، بازار، ادارات، کارگاه ها، تعطیل شدن کلاس ها در مدارس یا سایر مراکز آموزشی و مانند آن می توانند هنجارساز و سوژه های مناسبی باشند که تهیه گزارش پیوسته از آنها یا جا دادن این سوژه ها در روال داستان به عنوان ماجرای فرعی، در همگانی کردن این فرهنگ مؤثر باشد.

۶. بسنده نکردن به تشویق و بهره گیری از روش انذار و تخویف

۶. بسنده نکردن به تشویق و بهره گیری از روش انذار و تخویف

در این راستا توجه به تعالیم انسان ساز اسلام در پرورش و تربیت روح انسان حائز اهمیت است. قرآن کریم هیچ گاه با تشویق یک سویه، مردم را به دین و پرهیز از انحراف در دین دعوت نمی کند، بلکه از روش انذار و تحذیر نیز بهره می گیرد. قرآن در بهره گیری از این روش می فرماید: چه چیزی شما را به جهنم افکنده است؟

گویند از نمازگزاران نبودیم! ای مردم بترسید و بپرهیزید از خشم الهی... و دیگر تخویف ها که در جای جای قرآن مجید آمده است.

این تحذیرها و ترساندن ها، غفلت و خوش خیالی را از ذهن انسان دور می سازد. از این رو صدا و سیما باید در فراخواندن مردم به تفکر از طریق تذکر یاد مرگ و قیامت، گذرا و بی ارزش بودن زندگی دنیا و... نقش اساسی ایفا کند. تذکر و تکرار نکات مثبت در این مورد مؤثر است.

۷. ایجاد و تقویت انگیزه

۷. ایجاد و تقویت انگیزه

یکی دیگر از عوامل موفقیت در امر تعلیم و تربیت روحی و اخلاقی، ایجاد انگیزه از طریق تولید افق فکری بالاست. از این جهت صدا و سیما باید در ایجاد انگیزه درباره نماز کوشا باشد. وقتی نماز یک ارزش به شمار آید، گرایش به آن نیز فراگیر می شود و در واقع بی نمازی ضد ارزش تلقی می گردد و گریز از نماز منفور خواهد بود. در جامعه ای که موقعیت اجتماعی و شغلی و مادیات ملاک ارزش باشد، هویت دینی و روابط انسانی کم رنگ می شود و نماز جایگاه خود را از دست می دهد. این همان تحول نظام ارزشی است که نمازگزاری را به جد تهدید می کند و باید به مواجهه جدی با آن پرداخت.

در جریان نهادینه سازی نماز به ویژه در جوانان باید یک روال طبیعی در مراحل شناختی، احساسی و رفتاری طی شود تا فرد با نماز انس بگیرد و انگیزه او برای برپایی و اقامه نماز افزایش یابد.

۸. افزایش سطح آگاهی

۸. افزایش سطح آگاهی

صدا و سیما باید در پی آموزش همگانی نماز باشد. بنابراین در برنامه های مستقل و غیرمستقل به صورت مستقیم و غیرمستقیم به نماز بپردازد و به انحاء مختلف

از آن سخن بگویند و راز و رمزها و درس های انسان ساز آن را برای مردم بازگو کنند. در این راستا آموزش همگانی و بالا بردن سطح آگاهی عمومی، آموزش ویژه خانواده ها و اصلاح افکار عمومی مؤثر است.

۹. مخاطب شناسی

۹. مخاطب شناسی

همه اعضای جامعه دینی از نظر پای بندی به انجام تکالیف شرعی و باورهای مذهبی در یک سطح نیستند، گروهی به محرک های خارجی برای شکل دهی بینش های مذهبی نیازی ندارند. حتی ممکن است اسباب حرکت دیگران را فراهم آورند؛ اما گروهی دیگر به دلیل نداشتن انگیزه کافی، در انجام فرایض سستی می ورزند. اگر انگیزش این افراد تقویت شود و مورد تشویق قرار گیرند، به خوبی اعمال مذهبی را انجام خواهند داد.

بنابراین، مخاطب شناسی و هم سوئی برنامه ها با نیازها نیز از اهمیت ویژه ای برخوردار است. در یک تقسیم کلی، مخاطبان به چند گروه تقسیم می شوند: بی اعتقادها که به دلیل گرایش به غرب، نظر کارشناسان غرب برای آنها مهم است. این گروه اگر دارای عدم گرایش به دین و آموزه های نورانی آن باشند، بهتر است از تأثیر نماز و سایر امور معنوی از زبان صاحب نظران غربی و یا به تحقیقات مراکز درمانی غرب درباره تأثیر نماز و دعا بر انسان مطلع شوند.

گروه دیگر معتقدان غیرمقیدند؛ این گروه بیشتر از میان خانواده های مذهبی هستند که انجام فریضه نماز را از سر اجبار و تکلیف و یا بعضاً عادت انجام می دهند. در مورد این گروه، بالا بردن سطح آگاهی ها و روش های تعمیق بخشیدن به معتقدات دینی در برنامه ها ضروری است.

دسته دیگر معتقدان راغب اما غیر مقیدند که علی رغم میل باطنی شان به انجام فریضه نماز به دلیل شرایط خاصی، مانند محیط خانواده، احساس حقارت و

ناهماهنگی بین شیوه رفتار گذشته با طریقه و روش مرید خویش، کم رویی و خجالت در به جا آوردن نماز، عامل و برپادارنده نماز نیستند. نیاز این گروه تقویت روحی و اعتماد به نفس و تقویت اعتقادات مذهبی است و بالاخره برای افراد معتقد راغب و مقید هم باید برنامه داشت تا در یک سطح از اقامه نماز توقف نکنند.

در مجموع، با یک روش نمی توان تیپ های مختلف را به نماز دعوت کرد و باید روش های جذب متناسب با هر گروه مورد توجه قرار گیرد.

بنابراین، رسانه با توجه به تنوع و تعدد مخاطبان با برنامه ریزی حساب شده و مخاطب شناسی کامل می تواند افراد مختلف را جهت داده و در راه بالندگی آن سهیم باشد. البته رسانه در جریان سازی و جهت دهی می تواند بسیار موفق عمل کند. نمونه ای از این توفیقات در جریان عزاداری امام حسین در نوروز ۸۱ به چشم می خورد. تجربه ثابت کرده هرگاه عزم جدی اصحاب رسانه بر امری تعلق گیرد، دست یابی به هدف دور از انتظار نخواهد بود.

۱۰. محدود نکردن نماز به گروه خاصی از جامعه یا به شرایط یا زمان خاص

۱۰. محدود نکردن نماز به گروه خاصی از جامعه یا به شرایط یا زمان خاص

این تفکر باید در جامعه نهادینه شود. مسلمان باید در هر لباس و در هر نقش اجتماعی به نماز اهمیت دهد و در به جا آوردن آن کوتاهی نرزد. همچنین نماز به روزها یا فصول یا زمان های خاصی چون، شرایط بحرانی یا ماه رمضان یا دهه محرم محدود نمی شود، بلکه در همه زمان ها بر هر مسلمانی واجب است تا نماز را به جا آورد و لحظه ای از آن غفلت نرزد؛ چنان که اسلام حتی انسان غریق را از نماز معاف ننموده است.

در این میان، باید علاوه بر جنبه ظاهری نماز به جنبه باطنی آن نیز توجه عمیق کرد، چنان که توجه به باطن نماز و قدرت انسان سازی آن، می تواند وسیله ای برای

استمرار و به جا آوری مدام و انس بیشتر با آن گردد.

توجه بیش از حد به برپایی ظاهری نماز و به دست دادن آمار و ارقام بی کیفیت، خود خطری بزرگ است. باید همگان به اصلاح شیوه ها و تقویت نقاط مثبت خود پردازند و در کیفیت کار که منشأ تأثیر واقعی است، کوشا باشند. اگر قراراست نماز سیر آتش باشد، باید آن را چشید و جرعه جرعه به جان نوشید و به بند بند و کلمه کلمه آن توجه کرد، آن را فهمید و از مسیر تفکر به اعماق دل رسانید. چنین نمازی اراده را پولادین، تصمیم را استوار، همت را بلند و روح را طراوت و تازگی می بخشد. نماز با این کیفیت انسان را از پوچی و بی هدفی و موسمی بودن می رهاند، افق زندگی را در چشمش روشن می سازد و دل او را از میل به گناه و کج روی باز می دارد.

۱۱. توجه به آثار گوناگون نماز

۱۱. توجه به آثار گوناگون نماز

نماز فقط آثار عبادی و اخلاقی ندارد، بلکه با توجه به روحیات مخاطبان و فضای حاکم بر دینداری جامعه امروز، صرف پرداختن به آثار عبادی و اخلاقی، نتیجه کاملی در پی نخواهد داشت. بنابراین، باید آثار دیگر نماز را در سازندگی در نظر گرفت و به آثار تربیتی، روحی و روانی، اقتصادی، اجتماعی، خانوادگی، تحصیلی و... نماز نیز پرداخت.

۱۲. توجه به نقش خانواده و هم سالان

۱۲. توجه به نقش خانواده و هم سالان

خانواده در پرورش دینی فرزندان نقش مهمی دارد و پس از آن، نقش هم سالان در این رابطه مثال زدنی است. بنابراین، خوب است در ساخت سریال ها به این مسئله توجه شود.

۱۳. توجه به جمله های کوتاه و زیرنویس ها

۱۳. توجه به جمله های کوتاه و زیرنویس ها

پیام رسانی و بازتاب جمله های کوتاه به صورت زیرنویس برای فرزندان و پدر و مادر. برای نمونه، جمله هایی که با «آیا می دانید» آغاز می شوند، در پیام رسانی به نوجوان و جوان، بسیار مؤثر خواهد بود.

نمونه های اطلاع رسانی برای نوجوانان و جوانان:

آیا می دانید دوست داشتنی ترین عبادت نزد خداوند نماز است؟

آیا می دانید نخستین چیزی که در قیامت مورد پرسش قرار می گیرد، نماز است؟

نمونه های اطلاع رسانی برای پدر و مادر:

آیا می دانید چشم پوشی از خطای نوجوان و جوان به ویژه در نماز در بسیاری موارد سازنده است؟

آیا می دانید به رخ کشیدن خطا و سرزنش کردن نوجوان و جوان در مسائل عبادی به ویژه نماز، به جسورتر شدن او خواهد انجامید؟

۱۴. فرا خواندن مخاطبان، قبل و بعد از اذان به برپایی نماز جماعت

۱۴. فرا خواندن مخاطبان، قبل و بعد از اذان به برپایی نماز جماعت

با اینکه مشارکت نوجوان و جوان در نماز جماعت و حضور آنان در مساجد می تواند تأثیر عمیق درونی و تربیتی برجا گذارد، ولی از سوی مجریان برنامه های نوجوان و جوان در این راستا اهتمام جدی دیده نمی شود.

تلاش شود زمان پخش برنامه های کودک، نوجوان و جوان با هنگام پخش قرآن و اذان تداخل پیدا نکند؛ زیرا پخش قرآن و اذان در لابه لای این برنامه ها و قطع شدن برنامه، ممکن است از اشتیاق ایشان به آموزه های اسلامی بکاهد. مگر آنکه قرآن و اذان ویژه آنها باشد و در آن جذابیت ویژه به کار رود.

۱۵. توجه همه جانبه به عوامل ترک یا سهل انگاری در نماز

۱۵. توجه همه جانبه به عوامل ترک یا سهل انگاری در نماز

انسان بی نماز در حقیقت رشته حیات معنوی خویش را بریده است و به تبع آن از مدد الهی کم نصیب خواهد بود. تارک الصلاة ناآرام و پوچ گراست. توفان و راه های پرفراز و نشیب زندگی، آرامش و قرار را از او می گیرد و در برخورد با موانع و مشکلات خود را می بازد. البته گرایش به بی نمازی و روگردانی از ذکر حق، امری خلاف خلقت و طبیعت و سرشت آدمی است. عواملی چون فرد و اجتماع و وراثت در این بریدگی از فطرت الهی مؤثر است. فرد به دلیل جهل و ناآگاهی، احساس تحجر و عقب ماندگی، کسالت و تنبلی و گناه از ادای تکلیف سرباز می زند. از نظرگاه اسلام، تا زمانی که قلب انسان آلوده به گناه نشده و آینه تجلی حق و وسیله شناخت فطری است، وظیفه شناس است. اما اصرار بر گناه به تاریکی قلب می انجامد و کم کم جلوه گری حق از این حرم الهی رنگ می بازد و اصل و اساس خویش را به تدریج از یاد می برد.

نکات و محورهای دیگری مانند: نقش عبادت به ویژه نماز در زندگی انسان، چگونگی جلوگیری نماز از گناه، میزان و وظایف پدر و مادر و رسانه های جمعی و مراکز آموزشی در ارائه الگوهای متناسب با نوجوان و جوان، تفاوت های فردی و اجتماعی نوجوان و جوان با نماز و بی نماز، نقش آراستگی سخن و سخنگو در آموزش نماز به نوجوانان و جوانان، تأثیر تغذیه حلال در جذب نوجوانان و جوانان به نماز، تأثیر رشد علمی و معنوی پدر و مادر و مریدان در پرورش دینی نوجوان و جوان، مرز آسان گیری و سهل انگاری در پرورش دینی نوجوان و جوان، نقش و وظایف مراکز آموزشی _ آموزش و پرورش و آموزش عالی _ در ترغیب و تشویق نوجوانان و جوانان به نماز، پی آمدهای نماز خواندن در زندگی فردی و اجتماعی انسان به ویژه نسل نوجوان و جوان می تواند مورد توجه باشد که پردازش تفصیلی به هریک از آنها در گنجایش این دفتر نیست. زیرا

هدف اصلی از نگارش این مجیزه، پرداختن به راهکارهای ترویج فرهنگ نماز در جامعه اسلامی به وسیله برنامه های صدا و سیماست.

ص: ۹۵

فصل سوم: معرفی کتاب هایی درباره نماز

اشاره

فصل سوم: معرفی کتاب هایی درباره نماز

زیر فصل ها

۱. کتاب ها

۲. مقاله و نشریه

۳. پایگاه های اینترنتی

۱. کتاب ها

اشاره

۱. کتاب ها

زیر فصل ها

الف) داستان و حکایت

ب) آداب، احکام و آثار نماز

الف) داستان و حکایت

ص: ۹۶

۱. آخرین پیام، حکایت های نماز: مریم جمشیدی، سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، انتشارات مدرسه، تهران، ۱۳۷۹.
۲. آسمانه، نماز در اسارت، خاطرات آزادگان کشور: ستاد آزادگان استان سمنان: محمد حسن مقیسه، سازمان تبلیغات اسلامی، تهران.
۳. ارکان اسلام شامل آیات، روایات، قصص و حکایات: محسن غفاری، پیام آزادی، تهران، ۱۳۷۹.
۴. اشتیاق حضور «مجموعه خاطرات نماز شهیدان»: اسفندیار مبتکر سرابی، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۸۰.
۵. اولین نماز (خاطرات کودکان و نوجوان)؛ محمد بکائی، حمیدرضا شاه آبادی، سازمان تبلیغات اسلامی، تهران، ۱۳۷۶.
۶. بهترین پناهگاه، حکایات و داستان های نماز: رحیم کارگر، محمد یاری، ستاد اقامه نماز، قم، ۱۳۷۴.
۷. بهترین نماز: رضا شیرازی، پیام آزادی، تهران، ۱۳۷۳.
۸. بهشت کوچک، خاطرات دانش آموزان یزدی از باغ سبز ایمان، نماز: ستاد اقامه نماز سازمان آموزش و پرورش استان یزد، برائنا، یزد، ۱۳۸۱.
۹. به عشق محبوب قصه های شیرین نماز: جواد نعیمی، جلیل، مشهد، ۱۳۸۲.

۱۰. پیش از نماز: مصطفی محمدی، سازمان تبلیغات اسلامی، تهران، ۱۳۷۱.
۱۱. تا به اولین نماز: عیسی جمالی فردابه، تهران، ۱۳۸۲.
۱۲. ترنم بهاری، مجموعه ای از خاطرات نماز در اسارت: ستاد اقامه نماز سازمان آموزش و پرورش استان یزد، برائا، یزد، ۱۳۸۱.
۱۳. تمثیلات نماز: محمد علی عدالت، مؤسسه فرهنگی خادم الرضا علیه السلام، قم، ۱۳۸۰.
۱۴. جشن نه سالگی: امیر مراد حاصل، پیام نور، تهران، ۱۳۷۳.
۱۵. ۴۲۰ (چهار صد و بیست) داستان از نماز و عبادت: عباس عزیزی، سلسله، قم، ۱۳۷۹.
۱۶. چهل حدیث و چهل خاطره از حالات امام رحمه الله در نماز: علی مریدی زاده، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۷۸.
۱۷. چهل داستان درباره نماز و نمازگزاران: یدا.. بهتاش، نشر سبحان، تهران، ۱۳۷۳.
۱۸. حبیب و محبوب: مؤسسه فرهنگی قدر ولایت (تهران)، مؤسسه فرهنگی قدر ولایت، ۱۳۷۳.
۱۹. حکایت های عرفانی نماز، مجموعه یکصد و چهارده حکایت عرفانی: محب علی آبسالان، جهان اندیشه کودکان، مشهد، ۱۳۷۵.
۲۰. حیات عارفانه فرزندانگام همراه با فلسفه و اسرار نماز: حسن صدوری مازندرانی، میراث ماندگار، قم، ۱۳۸۰.
۲۱. خم ابروی یار: خاطرات نماز سرداران و فرماندهان: احمد مؤمنی راد، سروش، تهران، ۱۳۸۲.
۲۲. داستان نماز عارفان: مهدی شمس الدین، طرح اقامه نماز، تهران، ۱۳۷۲.
۲۳. داستان ها و حکایت های نماز چهارده معصوم: عباس عزیزی، نبوغ، تهران، ۱۳۷۵.
۲۴. داستان ها و حکایت های نماز: رحیم کارگر، محمد یاری، ستاد اقامه نماز، قم، ۱۳۷۳.

۲۵. داستان های شیرین از نماز شب: عبدالله حسینی، مهدی یار، قم، ۱۳۷۹.
۲۶. داستان های شیرین نماز: مجیدرضا نوروزی، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، تهران، ۱۳۸۱.
۲۷. داستان های نماز: مرتضی عطایی، نشر الف، مشهد، ۱۳۷۷.
۲۸. داستان هایی از ثواب و عقاب نماز: علی میرخلف زاده، مهدی یار، قم، ۱۳۷۹.
۲۹. داستان هایی از نماز اول وقت: علی میرخلف زاده، مهدی یار، قم، ۱۳۷۹.
۳۰. داستان هایی از نماز بزرگان: عبدالغفور کردی تمندانی، لاله کویر، یزد، ۱۳۸۰.
۳۱. داستان هایی پیرامون نماز: محمود علی محمدلو، دفتر انتشارات اسلامی، بی جا، ۱۳۷۶.
۳۲. دوست من نماز: مسعودصادقی نشاط، وحید کاشی زاده، آرمان تدبیر، تهران، ۱۳۸۰.
۳۳. سجاده عشق: محمد مهدی علیقلی، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۷۶.
۳۴. سجاده عشق: نعمت الله صالحی حاجی آبادی، مهر خوبان، قم، ۱۳۸۱.
۳۵. سحر، شب بودها و نماز: مریم جمشیدی، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، تهران، ۱۳۷۵.
۳۶. سحر و مادر بزرگ: ناصر نادری، ذکر، تهران، ۱۳۷۶.
۳۷. سرود شکفتن: قصه های نماز: لطیف راشدی، دفتر نشر برگزیده، قم، ۱۳۷۴.
۳۸. سیمای نماز: حسین انصاریان، پیام آزادی، تهران، ۱۳۷۵.
۳۹. (شانزده) داستان مذهبی: محمد محمدی اشتهاردی، دین و دانش، قم، ۱۳۵۱.
۴۰. شکوه محراب: لطیف راشدی، دفتر تبلیغات اسلامی، قم، ۱۳۷۵.
۴۱. شوق پرواز: جواد نعیمی، مؤسسه فرهنگی و انتشاراتی گوهر سیاح، مشهد، ۱۳۷۶.
۴۲. طریق المؤمنین در بیان ارکان دین: عباسعلی وحیدی منفرد، مؤلف، قم، ۱۳۷۷.

۴۳. فریاد بلند اسارت: محمد حسین قدمی، آوای نور، تهران، ۱۳۷۳.

۴۴. قصص الصلوه یا داستان هایی از نماز: احمد میرخلف زاده، قاسم میرخلف زاده، مهدی یار، قم، ۱۳۷۸.

۴۵. قصه ها و رازها و رمزهای نماز: حبیب الله اکبر پور، نشر الف، مشهد، ۱۳۷۷.

۴۶. قصه های نماز: جواد نعیمی، سازمان تبلیغات اسلامی، تهران، ۱۳۷۴.

۴۷. قصه های نماز: حسن جلالی عزیزیان، پیام آزادی، تهران، ۱۳۷۳.

۴۸. قصه های نماز ویژه دانش آموزان، ۲۱۵ قصه: عباس عزیزی، نبوغ، قم، ۱۳۷۶.

۴۹. کلید بهشت (داستان های موضوعی نماز به ضمیمه چهل حدیث نماز): صادق حسن زاده، مؤمنین، قم، ۱۳۷۷.

۵۰. گنجینه ذکر شامل ۷۲ داستان و حکایت شنیدنی: علی اکبر محمدزاده، مؤلف، قم، ۱۳۷۹.

۵۱. لبخند شیرین پیامبر صلی الله علیه و آله، قصه های نماز از زندگی رسول اکرم صلی الله علیه و آله: محمد ناصری، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۷۶.

۵۲. لطایفی درباره نماز: فریدون اروجلو، طاهر، تهران، ۱۳۸۲.

۵۳. مجموعه داستان نماز ابرار: محمد صحتی سردرودی، ستاد اقامه نماز، بی جا، ۱۳۷۵.

۵۴. مردی با نماز تمام: مهدی علی میرزایی، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۷۹.

۵۵. مقام محمود: خاطرات نماز شب رزمندگان: احمد مؤمنی راد، سروش، تهران، ۱۳۸۲.

۵۶. می خواهم نماز بخوانم: حمید مقامی، پیام آزادی، تهران، ۱۳۷۸.

۵۷. می خواهم نماز بخوانم: سپیده خلیلی، نشر افق، تهران، ۱۳۷۴.

۵۸. نماز آخر: فریدون اروجلو، طاهر، تهران، ۱۳۸۲.

۵۹. نماز ابرار (داستان هایی از نماز در سیره علما و بزرگان): محمد صحتی

سررودی، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۷۵.

۶۰. نماز امام: محمد تقی ملبوبی، پیام آزادی، تهران، ۱۳۸۰.

۶۱. نماز، حکایت ها و روایت ها: محمدعلی کریمی نیا، جمال مهدی عج الله تعالی فرجه الشریف، قم، ۱۳۸۱.

۶۲. نماز خوبان (داستان ها و حکایاتی از دانشمندان و فرزانشان): علی احمد پورکمانی، مشهور، قم، ۱۳۷۸.

۶۳. نماز در اسارت: اکرم ارجح، سازمان تبلیغات اسلامی، تهران، ۱۳۷۷.

۶۴. نماز در اسارت: فریده هادیان، سازمان تبلیغات اسلامی، تهران، ۱۳۷۳.

۶۵. نماز گل سرخ: ناصر کشاورز، آستان قدس رضوی، مشهد، ۱۳۷۸.

۶۶. هزار و یک داستان پیرامون نماز و نمازگزار: عباس عزیزی، نبوغ، تهران، ۱۳۷۷.

۶۷. هزار و یک نکته درباره نماز: حسین دیلمی، ستاد اقامه نماز، بی جا، ۱۳۷۶.

۶۸. یک دریا مروارید: داستان هایی از نماز پیامبران: غلام رضا آبروی، پیام آزادی، تهران، ۱۳۷۷.

۶۹. یکصد داستان و حدیث و مطالب متنوع درباره نماز: محمدحسین رجایی، رستگار، مشهد، ۱۳۷۶.

(ب) آداب، احکام و آثار نماز

(ب) آداب، احکام و آثار نماز

۷۰. ارکان اسلام شامل آیات، روایات، قصص و حکایت: محسن غفاری، پیام آزادی، تهران، ۱۳۷۹.

۷۱. برداشتی از نماز: حاج علی آقا نجفی کاشانی، محتشم، تهران، ۱۳۷۴.

۷۲. بررسی اثرات اجتماعی سیاسی نماز جمعه: طیبه میرزا اسکندری، دانشگاه فردوسی مشهد، بی تا.

۷۳. بوی عشق در فرهنگ شب زنده داری: یوسفعلی یوسفی، سلسیل، بی جا، ۱۳۷۶.

۷۴. پرستش آگاهانه: محمد رضا رضوانطلب، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۷۶.

۷۵. پیک شکوفه ها: علی رضا ابراهیمی، علی چگینی، سازمان تبلیغات اسلامی، تهران، ۱۳۷۱.
۷۶. ترک نماز چرا؟: علی اصغر عزیزی تهرانی، دارالصادقین، قم، ۱۳۷۷.
۷۷. چهل حدیث در فضایل و آداب نماز: مؤسسه نشر حدیث اهل بیت علیهم السلام، وزارت ارشاد اسلامی، تهران، ۱۳۷۴.
۷۸. چهل حدیث نماز جمعه و جماعت: محمود لطیفی، سازمان تبلیغات اسلامی، تهران، ۱۳۷۳.
۷۹. چهل حدیث نماز: محمد شریفی، سازمان تبلیغات اسلامی، تهران، بی تا.
۸۰. چهل حدیث نماز شب: محمود شریفی، سازمان تبلیغات اسلامی، تهران، ۱۳۷۲.
۸۱. چهل مروارید (ارکان اسلام، فروع دین): بنیاد نهج البلاغه، امور تربیتی آموزش و پرورش، تهران، بی تا.
۸۲. خلوتی با خویش: غلام علی رجائی، پیام آزادی، تهران، ۱۳۷۴.
۸۳. راهیان کوی دوست: محمدتقی مصباح یزدی، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی رحمه الله، قم، ۱۳۷۹.
۸۴. روش های پرورش احساس مذهبی (نماز) در کودکان و نوجوانان: غلام علی افروز، انجمن اولیا و مربیان، تهران، ۱۳۷۱.
۸۵. سجاده پرواز: یحیی نوری، پیام آزادی، تهران، ۱۳۷۵.
۸۶. سرود یکتاپرستی: سید محمدحسین بهشتی، بقعه، تهران، بی تا.
۸۷. سی گفتار: صادق احسانبخش، صادقین، رشت، ۱۳۷۴.
۸۸. سیره عبادی امام علی علیه السلام: عباس عزیزی، صلاه، قم، ۱۳۷۹.
۸۹. سیمای نماز: حسین انصاریان، پیام آزادی، تهران، ۱۳۷۵.
۹۰. شیعه پاسخ می دهد: سید رضا حسینی نسب، مشعر، قم، ۱۳۷۵.

۹۱. فرهنگ نماز: مصطفی اسرار، محیا، تهران، ۱۳۷۵.
۹۲. نقش تربیتی نماز: سید احمد حسینیان، دنیای قلم، تهران، ۱۳۷۶.
۹۳. نقش نماز در زندگی زوج های جوان: محمدرضا شرفی، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۷۸.
۹۴. نماز جمعه و آثار آن: محمدصادق علمی سولا، دانشگاه فردوسی مشهد (پایان نامه).
۹۵. نماز درس زندگی: سید علی شفیعی، خوزستان معارف، اهواز، ۱۳۷۲.
۹۶. نماز شب یا تهجد: موسی خسروی، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۷۵.
۹۷. و نماز یعنی رهبری: سید ابوالفتح دعوتی، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۷۵.
۹۸. هدایت نوجوانان به سوی نماز: علی قائمی، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۷۷.
۹۹. هزار کتاب و رساله پیرامون نماز: رضا استادی، طرح اقامه نماز، قم، ۱۳۷۱.
۱۰۰. آبشار رحمت: سی متن ادبی درباره نماز: جواد چناری، ستاد اقامه نماز، قم، ۱۳۷۴.
۱۰۱. آثار عجیب نماز: محمدباقر نبی نژاد، آستانه مقدسه قم، انتشارات زائر، قم، ۱۳۸۰.
۱۰۲. آثار و برکات نماز: علی مؤمنی، مؤلف، قم، ۱۳۸۱.
۱۰۳. آثار و برکات نماز در دنیا و برزخ و قیامت: عباس عزیزی، نبوغ، قم، ۱۳۷۵.
۱۰۴. آثار و برکات نماز شب: عدنان زعفرانی، نیک معارف، تهران، ۱۳۸۰.
۱۰۵. آداب الصلوه: امام خمینی رحمه الله، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی رحمه الله، تهران، ۱۳۷۲.
۱۰۶. آداب نماز: قاسم علی عسگری، سپند هنر، تهران، ۱۳۷۸.
۱۰۷. آداب و احکام نماز: شهریار یاریخت، غلام علی شعبانی، تهران، ۱۳۶۴.
۱۰۸. آشنایی با نماز: محسن قرائتی، مرکز فرهنگی درس هایی از قرآن، تهران، ۱۳۸۰.
۱۰۹. آشنایی با نماز: محسن قرائتی _ تدوین: جواد محدثی، ستاد اقامه نماز، تهران

۱۱۰. آغازی با نماز: آبتین امیری، احسان، تهران، ۱۳۸۲.

۱۱۱. آموزش نماز (سیمای نماز گزاران): مجتبی حسینی، نشاط، قم، ۱۳۷۷.

۱۱۲. آموزش نماز (نماز عالی ترین سیر روحانی): مهدی آیت الهی، جهان آرا، تهران، ۱۳۸۲.

۱۱۳. آهنگ معراج: حیدر علی ابوالفضل کریزی، انصار، مشهد، ۱۳۷۹.

۱۱۴. آی بجه ها بیاید نماز یاد بگیریم با شعر: ابراهیم حافظی زاویه، انتشارات بین المللی شمس، تهران، ۱۳۷۶.

۱۱۵. آیین نماز شب یا آئینه عاشقان شب خیز: محمدحسن شمس الاشراق، مجمع قرآنی شیعه علی علیه السلام (مقشع)، تهران، ۱۳۸۰.

۱۱۶. آیین نامه ترویج و توسعه فرهنگ نماز: ستاد اقامه نماز تهران، تهران، ۱۳۸۲.

۱۱۷. اثرات نماز شب: حسین هدایتی اسکاف، همدان، ۱۳۸۱.

۱۱۸. ارزش و اهمیت نماز به زبان ساده: محمدتقی صرفی، ناصر، قم، ۱۳۷۲.

۱۱۹. اسرار الصلوه: میرزا جواد ملکی تبریزی، پیام آزادی، تهران، ۱۳۶۳.

۱۲۰. اسرار قلبی نماز: شهید ثانی، شرکت به نشر، مشهد، ۱۳۷۸.

۱۲۱. اسرار نماز: نبی جانعلیپور جعفری، بی جا.

۱۲۲. اسرار نماز: فیض کاشانی فراهانی، تهران، ۱۳۷۷.

۱۲۳. اسرار نماز از دیدگاه قرآن و عترت: محمدامین، مجمع متوسلین به آل محمد صلی الله علیه و آله، ۱۳۸۱.

۱۲۴. اسرار و شگفتی های نماز: ایوب نظری فوژان، تهران، ۱۳۷۷.

۱۲۵. افضل الاعمال، نماز: هاشم حسینی طهرانی، بی جا، ۱۳۶۸.

۱۲۶. اقامه نماز در اسلام: محمد تقی آل هاشم، تبریز، ۱۳۷۸.
۱۲۷. اقامه نماز در اسلام، دوران کودکی و نوجوانی: علی قائمی، طرح اقامه نماز، قم، ۱۳۷۴.
۱۲۸. پرتوی از اسرار نماز: محسن قرائتی، طرح اقامه نماز، بی جا، ۱۳۷۱.
۱۲۹. پرسش های نوجوانان و جوانان پیرامون نماز: گودرز نجفی عابه، تهران، ۱۳۸۰.
۱۳۰. پرواز در ملکوت یا اسرار معنوی نماز: احمد فهري زنجانی، نهضت زنان مسلمان، تهران، بی تا.
۱۳۱. پرواز عشق: محمدعلی رضاپور، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۸۰.
۱۳۲. پرورش روح: محمد حسین طباطبایی، نبوغ، قم، ۱۳۷۵.
۱۳۳. احکام و آداب نماز «نماز جلوه ایمان»: محمدحسین حق جو، انصارالمهدی، قم، ۱۳۸۰.
۱۳۴. ارکان نماز: علی نمازی شاهرودی، بی نا، مشهد، ۱۳۸۲.
۱۳۵. ژرفای نماز: علی حسینی خامنه ای، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران، ۱۳۷۰.
۱۳۶. از نماز بگو: چگونه باید نماز را برپا کرد؟ لطیف راشدی، تهذیب، قم، ۱۳۸۱.
۱۳۷. اسرار الصلاة خاص بالشباب: محسن قرائتی، مؤسسه البعثه، تهران، ۱۳۶۹.
۱۳۸. الفبای نماز: علی ذوالفقاری، بهگر، تهران، ۱۳۷۷.
۱۳۹. امام در سنگر نماز: امام خمینی رحمه الله، ستاد اقامه نماز، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی رحمه الله، تهران، ۱۳۷۴.
۱۴۰. انسان در پرتو نماز: ابوالحسن حسامی، مشهد، بی تا.
۱۴۱. انوار الصلاة: محمد سوری خرم آبادی، بی جا، ۱۳۷۷.
۱۴۲. انیس الصالحین و صراط الموحدين: مجتبی حسینی، مؤلف (مجتبی)، قم، ۱۳۸۲.
۱۴۳. اهمیت نماز صبح و تساهل ما: عبدالرئوف سکهروی _ مترجم: عبدالله

ملازهی، شیخ الاسلام احمد جام، تربت جام، ۱۳۸۲.

۱۴۴. اهمیت نماز و وجوب آن از دیدگاه قرآن و احادیث اهل بیت علیهم السلام: سید کاظم صدرالسادات دزفولی، کتابخانه صدر، تهران، ۱۳۷۸.

۱۴۵. اهمیت نماز در سیره عملی و گفتاری امام رضا علیه السلام: غلام رضا اکبری، موسسه فرهنگی انتشاراتی الشمس، مشهد، ۱۳۷۵.

۱۴۶. اهمیت و جایگاه نماز در قرآن و عترت: احمد علی سلیمی ندوشن، براهنا، یزد، ۱۳۸۰.

۱۴۷. این گونه نماز بخوانیم: علی اکبر تلافی، مرکز فرهنگی انتشاراتی رایحه، تهران، ۱۳۷۸.

۱۴۸. با نماز به سوی پروردگار: زهرا عبادی، گنجینه، تهران، ۱۳۶۰.

۱۴۹. با هم نماز بخوانیم: فرهاد همت خواه، تهران، عصر کتاب، ۱۳۸۰.

۱۵۰. بر بلندای شفق: وزارت آموزش و پرورش، معاونت آموزشی، تهران، ۱۳۷۹.

۱۵۱. برترین نماز یا نماز جماعت: نور مراد محمدی، موسسه انتشارات ائمه علیهم السلام، قم، ۱۳۸۰.

۱۵۲. بشتاب به سوی نماز: امیر رضا نجفی، سنبله، مشهد، ۱۳۷۹.

۱۵۳. بعثت و نماز: م. کاشانی، معارف، تهران، ۱۳۷۶.

۱۵۴. بوستان راز و گلستان نیاز: محسن کتابچی، نشر الف، مشهد، ۱۳۷۹.

۱۵۵. بوستان نیایش: جعفر شیخ الاسلامی، تهران، ۱۳۷۵.

۱۵۶. بوی بال فرشته، مجموعه شعر نماز ویژه نوجوانان: هدی رشاد، اطلاعات، تهران، ۱۳۷۴.

۱۵۷. بوی عطر نماز: محمد ناصری ذکر، کتاب های قاصدک، تهران، ۱۳۷۶.

۱۵۸. بهای بهشت، اهمیت و فواید نماز: جلال صدرمحلاتی، میراث ماندگار، قم، ۱۳۸۱.

۱۵۹. بهره‌وری در آموزش‌های نماز: حسن توانایان فرد، کانون علم و دین، تهران، ۱۳۷۴.
۱۶۰. پرواز با نماز: منصور کریمیان، فارابی، تهران، ۱۳۷۹.
۱۶۱. پرواز با نماز: محمد حصار، پارسایان، قم، ۱۳۷۸.
۱۶۲. پیام عاشورایی امام حسین علیه السلام، من نماز را دوست دارم: غلام رضا اکبری زبیدی، مؤسسه فرهنگی انتشاراتی الشمس، ۱۳۸۱.
۱۶۳. تأثیر نماز در زندگی فرد و پایداری جامعه: احمد کهنه‌پوشی، انتشارات کردستان، سنندج، ۱۳۸۰.
۱۶۴. تجلی نماز در سیره امام حسین علیه السلام: محمد محمدی اشتهاردی، نشر مطهر، تهران، ۱۳۸۲.
۱۶۵. ترجمه رساله خصایص روز جمعه و آداب نماز جمعه: شهید ثانی، صبا، تهرآن، ۱۳۶۲.
۱۶۶. تفسیر روایی، عرفانی، اخلاقی، ادبی، اجتماعی نماز: محمدرضا اکبری، پیام عترت، اصفهان، ۱۳۷۸.
۱۶۷. تفسیر نماز: محسن قرائتی، مرکز فرهنگی درس‌هایی از قرآن، تهران، ۱۳۸۰.
۱۶۸. تفسیر نماز از دیدگاه معصومین علیهم السلام: مریم محمدی استاد، تهران، ۱۳۷۸.
۱۶۹. تفسیر و پیام آیات نماز: عباس عزیزی، نبوغ، قم، ۱۳۷۵.
۱۷۰. توسعه معنوی در پرتو نماز: جلال رضوی، مؤسسه فرهنگی انتشاراتی ظفر، قم، ۱۳۷۹.
۱۷۱. ثواب حضور قلب در نماز: عباس عزیزی، صلاه، قم، ۱۳۸۰.
۱۷۲. ثواب شرکت و گناه ترک نماز جماعت: مجتبی باجلان، بی‌جا، ۱۳۷۱.
۱۷۳. ثواب عصر، عطر زینت نماز و زندگی: عباس عزیزی، صلاه، قم، ۱۳۷۸.
۱۷۴. ثواب نماز اول وقت: عباس عزیزی، صلاه، قم، ۱۳۸۰.

۱۷۵. ثواب نماز جماعت: عباس عزیزی، صلاه، قم، ۱۳۸۰.
۱۷۶. ثواب نماز جمعه: عباس عزیزی، صلاه، قم، ۱۳۸۰.
۱۷۷. جایگاه نماز در احادیث و روایات: ضیاء فقیه ایمانی، اصفهان، ۱۳۷۵.
۱۷۸. جایگاه نماز در ادیان الهی: محمد جواد غمخوار یزدی، نشر الف، مشهد، ۱۳۷۷.
۱۷۹. جلوه های نماز: حسین اسعدی، مؤسسه انتشارات ائمه علیهم السلام، ۱۳۷۹.
۱۸۰. جلوه های نماز در قرآن و حدیث: احمد صادقی اردستانی، نشر مطهر، تهران، ۱۳۷۴.
۱۸۱. جلوه هایی از نماز ساقی کوثر: احمد محفوظی، شاملو، مشهد، ۱۳۸۲.
۱۸۲. چرا نماز بخوانیم؟: محمد صادق سوادکوهی، دفتر نشر نویه اسلام، قم، ۱۳۷۸.
۱۸۳. تحقیق درباره نماز تراویح: محمد شجاعی، کردستان، ۱۳۸۱.
۱۸۴. تحقیق پیرامون نماز باران: ابوالقاسم علیان نژادی، نسل جوان، قم، ۱۳۷۹.
۱۸۵. ترجمه نماز: غلام رضا یزدی، تشیع، قم و بنیاد ریحانه الرسول، یزد، ۱۳۸۰.
۱۸۶. تصویر نماز در فرهنگ عامیانه: فرح دباغ صادقی، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۷۹.
۱۸۷. جشن عبادت، چگونه نماز بخوانیم؟: مازیار تهرانی صابری، کتاب های دانه، تهران، ۱۳۷۲.
۱۸۸. چرا نماز بخوانیم؟: امیر رجبی، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۷۹.
۱۸۹. چگونه نماز بخوانیم؟ «آموزش نماز»: لطیف راشدی، انجام کتاب، تهران، ۱۳۸۱.
۱۹۰. چهل حدیث از نماز: محمد صدیقی، آصف، فرخ شهر، ۱۳۸۰.
۱۹۱. چهل حدیث در اهمیت نماز: محمد محمدی اشتهااردی، نشر مطهر، تهران، ۱۳۷۴.

۱۹۲. چهل حدیث نماز: علی لواسانی، نشر منیر، تهران، ۱۳۸۰.
۱۹۳. چهل حدیث از نماز اول وقت: نورمحمد سوری، قم، ۱۳۸۱.
۱۹۴. چهل حدیث از نماز جماعت: حجت سلیمان شاهرودی، راز توکل، مشهد، ۱۳۷۹.
۱۹۵. چهل حدیث از نماز و اخلاق اسلامی کودکان و نوجوانان: حبیب الله صمیمی، نشر غیاث، تهران، ۱۳۷۳.
۱۹۶. چهل سخن از چهارده معصوم درباره نماز: یدالله بهتاش، مؤسسه خدمات فرهنگی ۲۲ بهمن، تهران، ۱۳۷۴.
۱۹۷. چهل نکته پزشکی پیرامون نماز: مجید ملک محمدی، معارف، تهران، ۱۳۷۶.
۱۹۸. حقایق از فلسفه نماز: قاسم ابراهیمی، کرانه قلم، بوشهر، ۱۳۸۱.
۱۹۹. حقیقت نماز: محمد منظور نعمانی _ مترجم: رضا قادری، پرتو بیان، سنندج، ۱۳۸۲.
۲۰۰. چهار صد سخن پیرامون نماز: جواد بهشتی، ستاد اقامه نماز، قم، ۱۳۷۴.
۲۰۱. چهل حدیث از ائمه معصومین علیهم السلام پیرامون اهمیت نماز: مهناز ناصری، محراب عشق، تهران، ۱۳۸۱.
۲۰۲. چهل حدیث از حضرت علی علیه السلام پیرامون نماز: بوستان توحید، تهران، ۱۳۷۹.
۲۰۳. چهل حدیث پیرامون نماز: احمد نوری اشتهاردی، ناصر، قم، ۱۳۷۴.
۲۰۴. چهل حدیث مشتمل است بر اخبار صادره از حضرات معصومین علیهم السلام در خصوص نماز: ابوالقاسم مولانا، بی نا، بی جا، ۱۳۶۲.
۲۰۵. چهل نماز: مجموعه ۱۰۴ نماز تحت چهل عنوان: محمد شب زنده دار، ناس، تهران، ۱۳۷۸.
۲۰۶. حدیث نماز: آذر وفائی نژاد، ندای صحی، ساری، ۱۳۷۹.
۲۰۷. حضور در حضور: وهاب دانش پژوه، قبلاً با عنوان: حضور در حضور در پرتو

نماز، تهران، ۱۳۷۹.

۲۰۸. حضور قلب در نماز: محمد بن محمد غزالی، نشر احسان، تهران، ۱۳۷۶.

۲۰۹. حضور قلب در نماز از دیدگاه عالمان ربانی و عارفان الهی: محمد بدیعی، تشیع، قم، ۱۳۷۷.

۲۱۰. حضور قلب در نماز، پژوهشی کاربردی پیرامون علل و درمان حواس پرتی در نماز: علی اصغر عزیزی تهرانی، حوزه علمیه قم، دفتر تبلیغات اسلامی، مرکز انتشارات، قم، ۱۳۷۵.

۲۱۱. حکمت و فلسفه نماز: ابوالفضل نبوی، مکتب قرآن، تهران، ۱۳۷۳.

۲۱۲. حی علی الصلوه (بشتاب به سوی نماز): سلمان غفاری، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۷۴.

۲۱۳. دانستنی های نماز: محمد حسینی شیرازی، کانون نشر اندیشه های اسلامی، قم، ۱۳۶۸.

۲۱۴. خانواده و نماز: جمعی از نویسندگان انتشارات سازمان انجمن اولیا و مربیان، تهران، ۱۳۷۹.

۲۱۵. در آستان نماز: حسن ربانی زائر، قم، ۱۳۷۷.

۲۱۶. در خلوت نماز: محسن ربانی، فردابه، تهران، ۱۳۸۱.

۲۱۷. در مسلخ عشق: علی اصغر دولت آبادی، اهر، ۱۳۸۱.

۲۱۸. درون نگری نماز: محمد جواد نصیرزاده، مؤسسه فرهنگی _ هنری و انتشاراتی میرزای شیرازی (امیدواران)، شیراز، بی تا.

۲۱۹. دستور نماز خواندن با ترجمه: خلیل بهزادپور افتخاری، تهران، ۱۳۷۴.

۲۲۰. خلاصه مقالات منتخب چهارمین همایش استانی نماز: دانشگاه علوم پزشکی گیلان، نشر جابر، مؤسسه فرهنگی انتشاراتی شهروند، تهران، ۱۳۷۸.

۲۲۱. خلوتگه راز: محسن کازرونی، قم، ۱۳۷۲.

۲۲۲. دفتر تجربه نماز: محمود مدانلو جویباری، نبوغ، قم، ۱۳۸۰.
۲۲۳. دو رکعت عاشقانه، بررسی نماز در مکتب عاشورا: علی رضا رجالی تهرانی، نشر دارالصادقین، قم، ۱۳۷۷.
۲۲۴. ۲۵۷ معمای نماز: محمد حسین قاسمی، نشر روح، قم، ۱۳۷۸.
۲۲۵. راز تلازم نماز و زکات در قرآن: رضا میرابوالقاسمی بهابادی، برائا، یزد، ۱۳۸۰.
۲۲۶. راز نماز: عبدالکریم بی آزار شیرازی، بعثت، تهران، ۱۳۶۲.
۲۲۷. راز نماز (برای جوانان): محسن قرائتی، سازمان تبلیغات اسلامی، مرکز چاپ و نشر، تهران، ۱۳۶۹.
۲۲۸. راز نماز، ترجمه و شرح رساله ماهیه الصلوه ابن سینا: حسن ممدوحی، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۷۹.
۲۲۹. راز نیایش: فواید طبی و درمانی نماز: گودرز نجفی، سازمان تبلیغات اسلامی، شرکت چاپ و نشر بین الملل، تهران، ۱۳۸۰.
۲۳۰. راز و نیاز عارفانه با یکصد حدیث نماز: علی شیرازی، نشر خرم، قم، ۱۳۷۷.
۲۳۱. رازهای نماز: جوادی آملی _ مترجم: علی زمانی قمشه ای، اسراء، قم، ۱۳۸۳.
۲۳۲. رساله قره العین در نماز: محمد علی امینیان، نسیم شمال، آستانه اشرفیه، ۱۳۸۲.
۲۳۳. رنگ نماز: احمد زرهانی، ستاد اقامه نماز، قم، ۱۳۷۵.
۲۳۴. روایت عشق: نماز شهیدان، پژوهشی پیرامون نماز شهدای استان چهار محال و بختیاری: اصغر شهباری، آصف، فرخ شهر، ۱۳۸۰.
۲۳۵. روح توحید در نماز: علی پوست شور، نشر منیر، تهران، ۱۳۷۷.
۲۳۶. روح نماز در اسلام: عقیف عبدالفتاح طباره _ مترجم: ناصر طباطبایی، نشر احسان، تهران، ۱۳۸۰.
۲۳۷. روش نماز پیامبر از تکبیر تا سلام: محمد ناصر الدین البائی _ مترجم: عبدالله

ریگی احمدی حرمین، زاهدان، ۱۳۸۱.

۲۳۸. روش نماز رسول الله صلی الله علیه و آله: جمیل احمد نذیری _ مترجم: محمد امین حسین بر، احمد جام، تربت جام، ۱۳۸۰.

۲۳۹. روش های اشاعه و ترویج نماز (با تأکید بر نقش صدا و سیما): اسماعیل بیابانگرد (سروش انتشارات صدا و سیما) سروش، تهران، ۱۳۸۱.

۲۴۰. روش های یادگیری نماز: صادق احمدی، تبریز، ۱۳۸۰.

۲۴۱. رهروان شب: حسن رضوی، بنیاد پژوهش های علمی فرهنگی نورالاصفیاء، قم، ۱۳۷۹.

۲۴۲. زیباترین پرواز، ماهیت و برخی اوصاف نماز: منصور کمالی، ودیعت، کرمان، ۱۳۸۱.

۲۴۳. ساغر سحر: کریم محمود حقیقی، فلاح، شیراز، ۱۳۷۶.

۲۴۴. ساقه های سبز قنوت، گزینه شعر نماز: علی اکبر رشاد، اطلاعات، تهران، ۱۳۷۴.

۲۴۵. سخنی درباره نماز: هاشم رسولی، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران، ۱۳۷۶.

۲۴۶. سخنی کوتاه درباره حکمت و فلسفه نماز: ابوالفضل نبوی، مکتب قرآن، تهران، ۱۳۶۲.

۲۴۷. سرود وصل: محمد علی مردانی، سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، واحد ادبیات، گروه شعر، تهران، ۱۳۷۴.

۲۴۸. سفر به چشمه نماز: مرتضی دانشمند، بوستان کتاب قم، (انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)، قم، ۱۳۸۰.

۲۴۹. سلامت روان در پرتو نماز: علی شجاعی، سابقون، قم، ۱۳۸۲.

۲۵۰. سلامت روح: ناصر مکارم شیرازی، نبوغ، قم، ۱۳۷۱.

۲۵۱. سیمای نماز: حسین پورسید حق شناس، جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، دفتر انتشارات اسلامی، قم، ۱۳۷۳.

۲۵۲. سیمای نماز در قرآن و حدیث: محمد محمدی ری شهری، مؤسسه فرهنگی دارالحدیث، قم، ۱۳۷۸.
۲۵۳. سیمای نماز در قرآن و نهج البلاغه: حمیدرضا قاسمی ندوشن، آرمان، تهران، ۱۳۷۹.
۲۵۴. سخنان امیرمؤمنان علی علیه السلام پیرامون نماز: مصطفی اشرفی، حفظی، تهران، ۱۳۸۰.
۲۵۵. سخنان چهارده معصوم علیهم السلام پیرامون نماز: عباس عزیزی، نبوغ، قم، ۱۳۷۶.
۲۵۶. سرود درس نماز: سعید حسینی ذاکر، نشر میعاد، تهران، ۱۳۷۶.
۲۵۷. سرود نماز، آموزش نماز برای خردسالان: حمید مقامی، پیام آزادی، کتاب های پرنده، تهران، ۱۳۷۷.
۲۵۸. سروش آسمانی: زین العابدین باکوئی، کمال الملک، قم، ۱۳۸۱.
۲۵۹. سنجش دینداری و گرایش جوانان دانش آموز نسبت به نماز: محمدرضا طالبان، وزارت آموزش و پرورش، معاونت پرورش، مؤسسه فرهنگی منادی تربیت، تهران، ۱۳۸۰.
۲۶۰. سؤال اول: ۱۰۱ (یکصد و یک) حدیث و آیه پیرامون نماز: کاظم مقدم، مؤسسه گل یاس، قم، ۱۳۷۹.
۲۶۱. سه فریضه (نماز، روزه، حج): عبدالرزاق نوفل _ مترجم: محمود ابراهیمی، سقز محمدی، سقز، ۱۳۷۸.
۲۶۲. سیدوریشاریم (کتاب نماز یهودیان): یونس حمامی لاله زار، انجمن کلیمیان، تهران، ۱۳۸۲.
۲۶۳. سیری در آسمان اسلام، مطالعه چند دقیقه ای درباره نماز، روزه، امر به معروف، حج، معاد، اخلاق: محمد شهریاری، نشر رامین: ارتش جمهوری اسلامی ایران، اداره بیمه و بازنشستگی، تهران، ۱۳۸۰.

۲۶۴. سیری در اسرار و آثار نماز: عبدالرحیم عقیقی بخشایشی، نوید اسلام، قم، ۱۳۷۷.
۲۶۵. سیری در نماز با قرآن کریم: نصرالله شاهچراغی، چاپار فرزندگان، تهران، ۱۳۷۷.
۲۶۶. سیمای نماز از دیدگاه امام خمینی رحمه الله شامل ۴۵۶ نکته: عباس عزیزی، صلاه، قم، ۱۳۷۹.
۲۶۷. سیمای نماز در آثار علامه آیت الله حسن زاده آملی: عباس عزیزی، نبوغ، قم، ۱۳۷۸.
۲۶۸. سیمای نماز در قرآن (۱۱۴ موضوع): جعفر شیخ الاسلامی، مرکز فرهنگی انتشارات رایحه، تهران، ۱۳۷۸.
۲۶۹. شب مردان خدا: محمد ضیاء آبادی، بنیاد بعثت، مرکز چاپ و نشر، ۱۳۷۴.
۲۷۰. شب های راز و نیاز: میرابوالفتح دعوتی، نشر ایام، قم، ۱۳۷۶.
۲۷۱. شبی با معبود: زین العابدین دستداده، موسسه انتشارات امید، ۱۳۷۸.
۲۷۲. هشت درب بهشت: ترجمه الصلوه: فیض کاشانی، پیام آزادی، تهران، ۱۳۸۱.
۲۷۳. شمع سحر: احمد فهری زنجانی، فیض کاشانی، تهران، ۱۳۸۱.
۲۷۴. شناختی از نماز: مرتضی موسوی، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۸۲.
۲۷۵. شیوه های گسترش فرهنگ نماز: رحیم نوبهار، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۷۹.
۲۷۶. طهارت روح «عبادت و نماز» در آثار شهید مطهری: حسین واعظی نژاد، ستاد اقامه نماز و احیای زکات، قم، ۱۳۸۲.
۲۷۷. عجباً نماز مستان: فتح الله عباسی، سلسله، قم، ۱۳۸۱.
۲۷۸. عرفان در نماز: مهدی شمس الدین، قدس، قم، ۱۳۷۴.
۲۷۹. عشق انتخابی، نماز در آثار دستغیب: علی سقاچی، نبوغ، قم، ۱۳۸۱.
۲۸۰. عشق و نیایش، نماز در سروده های کسرایی (کسری): محمد حسین کسرایی،

۲۸۱. فرهنگ آئین ادبی نماز و دوایست نماز متداول: حمید جهان بخت، مؤسسه فرهنگی راه اهل بیت علیهم السلام، تهران، ۱۳۷۸.
۲۸۲. فرهنگنامه نماز برای نوجوانان: علی اکبر تلافی، نیکراد، تهران، ۱۳۷۹.
۲۸۳. فرهنگنامه نماز، واژه ها و اصطلاحات مختلف: مجید ملامحمدی، مرکز فرهنگی شهید مدرس، اصفهان، ۱۳۸۱.
۲۸۴. فضایل نماز: محمد زکریا، مدرسه عربیه اسلامیة، چابهار، ۱۳۶۴.
۲۸۵. فضایل و آثار نماز شب: عباس عزیزی، نبوغ، قم، ۱۳۷۵.
۲۸۶. فضایل نماز؛ برکات نماز شب در دنیا و آخرت: محمد جواد مهری، نبوغ، قم، ۱۳۸۱.
۲۸۷. فلسفه نماز از دیدگاه عقل و شریعت: محمد ادریس انصاری، صدیقی، زاهدان، ۱۳۸۰.
۲۸۸. شبیم نماز در عرصه قلم، همایش نماز در خانواده: سندج، عابد، تهران، ۱۳۸۰.
۲۸۹. شرح نماز: محمد حسین نیتی زنجانی، دفتر نشر معارف اسلامی، ۱۳۷۳.
۲۹۰. عبادت احرار: جواد بهشتی، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۸۲.
۲۹۱. فرهنگ نماز، مجموعه مقالات ویژه فراخوان مقاله نماز: مرتضی عطایی، وزارت آموزش و پرورش، مشهد، ۱۳۷۴.
۲۹۲. قبله عشق، گزیده شعر نماز: محمد حسین پژوهنده، جهان اندیشه کودکان، مشهد، ۱۳۷۳.
۲۹۳. قلب را فرصت حضور دهید، کتاب شعر نماز: محمد جواد محبت، نشر صبح روشن، کرمانشاه، ۱۳۸۰.
۲۹۴. کلید بهشت، ترجمان عرفانی نماز...: فیض کاشانی، نشر نقطه، تهران، ۱۳۷۷.
۲۹۵. گامی به سوی شناخت نماز: میرحکاک (انواری)، مولانا، اصفهان، ۱۳۷۷.

۲۹۶. گل یاد، مجموعه چهل حدیث نماز: محمد مطهر، دفتر نشر الهادی، قم، ۱۳۷۸.
۲۹۷. گلستان نماز: علی جفایی، مؤلف، سراب، ۱۳۸۰.
۲۹۸. گنجینه مسابقات، قرآن، نماز، پیامبران و...: زهرا زهرایی، مؤسسه فرهنگی انتشارات آزاد گرافیک، ۱۳۷۹.
۲۹۹. گوشه هایی از تجلی نماز در ادبیات فارسی: طیبه بیضایی، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۷۸.
۳۰۰. گوهر نماز و نیایش: عطاء الله مهاجرانی، اطلاعات، تهران، ۱۳۸۲.
۳۰۱. قلم در نیایش، دانش آموزان برگزیده دوران دبیرستان: ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۷۸.
۳۰۲. قنوت سبز، مجموعه مقالات ممتاز دانش آموزان پسر مدارس راهنمایی کشور پیرامون نماز: عابد، تهران، ۱۳۸۰.
۳۰۳. کلام برتر (سخنان امیرالمؤمنین علیه السلام درباره نماز): خدابخش کریمیان زیارانی، اقامه نماز، تهران، ۱۳۸۰.
۳۰۴. کلید بهشت: فیروز علامه برازنده، دانشجو، همدان، ۱۳۷۸.
۳۰۵. کوثر روح الله، امام و نماز: محمد علی شهاب، نذیر، تهران، ۱۳۸۱.
۳۰۶. گذرنامه بهشت (مشکلات و راهکارها و مطالب بسیار آموزنده پیرامون نماز): بهلول پور همت، کوثر قلم _ تبریز، ۱۳۸۱.
۳۰۷. گلبانگ تربیت: اداره کل فرهنگی هنری آموزش و پرورش تهران، انتشارات تربیت، تهران، ۱۳۷۱.
۳۰۸. مجموعه سخنرانی های دهمین اجلاس سراسری نماز: ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۸۰.
۳۰۹. مختصری از آداب نماز: حسین فیروزخانی، مفید، تهران، ۱۳۷۵.
۳۱۰. همراه با نماز: مرتضی عطایی، ستاد اقامه نماز، مشهد، ۱۳۷۲.

۳۱۱. همراه با نماز: محسن قرائتی، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۷۳.

۳۱۲. همراه با نماز: محمد حسین واثقی راد، فقه قم، ۱۳۸۰.

۳۱۳. مقامات عرفانی نماز در قرآن: رضا هاشمی نجف آبادی، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۷۸.

۳۱۴. ماه خورشیدنما در ادب فارسی: اصغر شهبازی، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۷۹.

۳۱۵. ن. مثل نماز: محمدمهدی نوری، پیام آزادی، کتاب های پرنده، تهران، ۱۳۸۰.

۳۱۶. مجموعه اشعار نماز و عاشورا: ستاد اقامه نماز، قم، ۱۳۷۴.

۳۱۷. مجموعه پیام های مقام معظم رهبری به مناسبت اجلاس های نماز: سید علی خامنه ای، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۷۷.

۳۱۸. مجموعه مقالات برگزیده ششمین اجلاس سراسری نماز: ستاد اقامه نماز، زنجان، ۱۳۷۵.

۳۱۹. مجموعه ای از آیین نامه ها، بخش نامه ها، دستورالعمل ها و طرح های اجرایی نماز در مدارس: ستاد اقامه نماز، مؤسسه فرهنگی نادى تربیت، تهران، ۱۳۷۹.

۳۲۰. مراحل سه گانه ایمان، نماز خونین، نقش معلم: حسین تمنایی، دفتر نشر برگزیده، قم، ۱۳۷۸.

۳۲۱. مروارید عرش، مجموعه ای از نفیس ترین شعارهای آسمانی در وصف نماز: محمد رضا صادقی سوادکوهی، دفتر نشر نوید اسلام، قم، ۱۳۷۸.

۳۲۲. مزرع سبز قلم، مجموعه مقالات برگزیده دوره راهنمایی پیرامون نماز: ستاد اقامه نماز، نشر عابد، بی جا، ۱۳۷۸.

۳۲۳. مسابقات نماز: محسن ربانی فردابه، تهران، ۱۳۸۲.

۳۲۴. مسابقات نماز: مرتضی موسی پور، پیام جمعه، تهران، ۱۳۷۸.

۳۲۵. معارفی از نماز: محمود یزدانی، ستاد اقامه نماز، قم، ۱۳۷۶.

۳۲۶. مصوبات کمیسیون های دوازده گانه نهمین اجلاس سراسری نماز: ستاد اقامه نماز

تهران، وزارت آموزش و پرورش، ۱۳۷۸.

۳۲۷. معراج سبزه، چهل حدیث نماز: علی اکبر رشاد، طرح اقامه نماز، بی جا، ۱۳۷۳.

۳۲۸. معما و نماز: وحید کاشی زاده، آرمان تدبیر، تهران، ۱۳۸۱.

۳۲۹. معماها و مسابقات نماز شامل ۴۷۰ معما: عباس عزیزی، نبوغ، قم، ۱۳۷۵.

۳۳۰. معماهای نماز: حسن اسکندریان، علی اصغر عباسیان، ره توشه، مشهد، ۱۳۸۲.

۳۳۱. مفاهیم نماز: معصومیه حیدری، محتشم، کاشان، ۱۳۸۱.

۳۳۲. مواعظ مستنده (در سایه نماز): صادق علی خادمی، مطبوعات دینی، قم، ۱۳۷۸.

۳۳۳. نام دیگر زمین (نماز... وقتی در ما می شکفت): عبدالعظیم صاعدی، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۷۳.

۳۳۴. نخستین گام در نماز: غلام علی نعیم آبادی، گنج معرفت، قم، ۱۳۷۹.

۳۳۵. نسل نو و فرهنگ نماز: اجلاس سراسری نماز: انتشارات تربیت، تهران، ۱۳۷۸.

۳۳۶. نسیم زندگی در پرتو نماز: عطیه صادق کوهستانی، نسیم، قم، ۱۳۷۹.

۳۳۷. نقش نماز در اصلاحات: علی امین زاده، نگین کویر، سبزوار، ۱۳۸۱.

۳۳۸. نقش نماز در تعادل شخصیت: محسن کتابچی، نشر حجت، اصفهان، ۱۳۷۹.

۳۳۹. نقش نماز در شخصیت جوانان: مصطفی خلیلی، زائر، قم، ۱۳۷۹.

۳۴۰. نقش نماز در هویت یابی انسان مسلمان: عباس ملاتقی، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۸۰.

۳۴۱. نکاتی پیرامون عرفان نماز: حسین باهر، مذاکره، تهران، ۱۳۸۱.

۳۴۲. نماز: جواد محدثی، بی تا، تهران، ۱۳۷۶.

۳۴۳. نماز: محمد حسینی شیرازی اعلمی، تهران، ۱۳۸۱.

۳۴۴. نماز، بهشت خلوت انس، دومین مجموعه مقالات اجلاس سراسری نماز: ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۷۲.

۳۴۵. نماز آهنگ بیداری: محسن ربانی، وزارت آموزش و پرورش، استان بوشهر، ۱۳۷۴.
۳۴۶. نماز برای نوجوانان: محمدعلی علاقه مند، سلمان، مشهد، ۱۳۷۹.
۳۴۷. نردبان عروج: سیری در اسرار نماز: یوسف ابراهیمیان آملی، رسانش، تهران، ۱۳۸۱.
۳۴۸. نسیم جاودانه: مجموعه مقالات ممتاز دانش آموزان دختر دبیرستان ها پیرامون ۳۴۹. نماز: عابد، تهران، ۱۳۸۰.
۳۵۰. نشانه های حق گذاری نماز: ستاد اقامه نماز، قم، ۱۳۷۴.
۳۵۱. نکته های نورانی: برگزیده هزار و یک نکته درباره نماز: حسین دیلمی، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۷۷.
۳۵۲. نماز: محمد شیخ الاسلام، مهدی صدیق وزیری، بی جا، ۱۳۴۸.
۳۵۳. نماز: علی اصفهانی، قصد جهان نما، تهران، ۱۳۷۵.
۳۵۴. نماز: علی اکبر تلافی، نشر ریحان، تهران، ۱۳۷۸.
۳۵۵. نماز: بهنام ظریفیان صنعتکار، خشایار، تهران، ۱۳۷۹.
۳۵۶. نماز: فرنگیس نطاق، ناطق، تبریز، ۱۳۷۹.
۳۵۷. نماز: اسدالله کیافر، فقیه، تهران، ۱۳۷۰.
۳۵۸. نماز (نوجوانان) ویژه آقا پسرها: صدیقه قنا ویزجی، نشر جلیل، مشهد، ۱۳۷۶.
۳۵۹. نماز (نوجوانان) ویژه دختر خانم ها: صدیق قنا ویزجی، نشر جلیل، مشهد، ۱۳۷۶.
۳۶۰. نماز آرام بخش قلب و روح: مهدی مشایخی موسوی، بی جا، ۱۳۶۸.
۳۶۱. نماز از دیدگاه دانشمندان و متفکران: رحیم کارگر، محمد یاری، ستاد اقامه نماز، قم، ۱۳۷۵.
۳۶۲. نماز از دیدگاه قرآن و روایات: عباسعلی مغیثی، جامعه مدرسین قم، قم

۳۶۳. نماز از دیدگاه قرآن و احادیث: مجتبی میرصانعی، نشر مهشاد، تهران، ۱۳۷۱.

۳۶۴. نماز از دیدگاه قرآن و حدیث: حسین موسوی راد، جامعه مدرسین قم، ۱۳۶۸.

۳۶۵. نماز از دیدگاه قرآن و عترت علیهم السلام: محمد محمدی اشتهاردی، نبوی، قم، ۱۳۷۳.

۳۶۶. نماز از زبان امام علی علیه السلام: عباس عزیزی، صلاه، قم، ۱۳۷۹.

۳۶۷. نماز بانوان، حالات معنوی و عرفانی نماز و عبادات بانوان در طول تاریخ: عباس عزیزی، صلاه، قم، ۱۳۸۰.

۳۶۸. نماز بزرگان، گزیده موضوعی تذکره الاولیاء عطار نیشابوری محمد بن ابراهیم عطار: تدوین محمد امین شاهجویی، آیه، تهران، ۱۳۸۱.

۳۶۹. نماز بهترین نیایش الهی: مجید سوار، تبریز، ۱۳۸۱.

۳۷۰. نماز پرواز به سوی خدا: علی صادقی تبار، اهل معرفت، قم، ۱۳۸۰.

۳۷۱. نماز پیامبر صلی الله علیه و آله: ناصر الدین البانی _ مترجم: شهناز محسنی، احسان، تهران، ۱۳۸۱.

۳۷۲. نماز پیوند خلق و خالق: ستاد اقامه نماز، بابلسر، ۱۳۷۳.

۳۷۳. نماز جماعت اقیانوس رحمت: محمد کاظم سجادی، سازمان تبلیغات اسلامی، همدان، ۱۳۷۶.

۳۷۴. نماز جمعه و جماعت: محمود لطیفی، سازمان تبلیغات اسلامی، تهران، ۱۳۷۳.

۳۷۵. نماز چیست؟: محمد بهشتی، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران، ۱۳۶۶.

۳۷۶. نماز حدیث عشق: مظفر حاجیان حسین آبادی، همای رحمت، اصفهان، ۱۳۷۹.

۳۷۷. نماز حقیقت درخشنده پنجمین اجلاس سراسری نماز (تبریز): ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۷۶.

۳۷۸. نماز خواص: عبدالحمید حیرت سجادی، آثار اندیشه، تهران، ۱۳۸۰.

۳۷۹. نماز در آیات و روایات: عباسعلی مغیشی سبزواری، انجمن اسلامی معلمان نهاوند، نهاوند، ۱۳۶۸.

۳۸۰. نماز در آینه حدیث: عباس عزیزی، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۷۵.

۳۸۱. نماز در آینه وحی: غلام علی نعیم آبادی، ایران نگین، تهران، ۱۳۷۷.

۳۸۲. نماز در آینه تمثیل: محمد رضا سوقندی، انصار، مشهد، ۱۳۸۰.

۳۸۳. نماز در آیات قرآن: عباس عزیزی، نبوغ، قم، ۱۳۷۷.

۳۸۴. نماز در اندیشه و سیره امام خمینی رحمه الله: زهره السادات یاسینی، مؤسسه عروج، تهران، ۱۳۸۱.

۳۸۵. نماز در خانواده: محمد مهدی تاج لنگرودی، مؤلف، تهران، ۱۳۷۳.

۳۸۶. نماز در شاهنامه فردوسی: رقیه آیتی، مؤسسه فرهنگی انتشاراتی بینش پویش، تهران، ۱۳۸۰.

۳۸۷. نماز در قرآن و احادیث: علی اصغر اکبری، مؤلف، بی جا، ۱۳۶۲.

ص: ۱۲۰

۳۸۸. نماز در کلام خدا: علی شیخ موحد، نوید، شیراز، ۱۳۷۸.
۳۸۹. نماز در نهج البلاغه: علی رضا رجالی تهرانی، نشر دارالصادقین، قم، ۱۳۷۵.
۳۹۰. نماز درس انسان ساز: جعفر موسوی، عصر رهایی، قم، ۱۳۸۲.
۳۹۱. نماز دریچه ای به سوی نور: وفا یزدانپور شکوری، قم، ۱۳۷۹.
۳۹۲. نماز راز دوست: علی رستمی چافی، دارالثقلین، قم، ۱۳۷۸.
۳۹۳. نماز راهی به سوی کمال: علویه شکرانی، مؤلف (صرافان)، بی جا، ۱۳۷۶.
۳۹۴. نماز راه رستگاری: حمید علم الهدی، مؤلف، بی جا، ۱۳۷۳.
۳۹۵. نماز زیباترین الگوی پرستش: غلام علی نعیم آبادی، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۷۷.
۳۹۶. نماز، زیباترین پرواز، بشکوه ترین آغاز: زینب سید میرزائی، دفتر تبلیغات

۳۹۷. نماز زیباترین جلوه نیایش هستی: عباس شفق، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۷۷.
۳۹۸. نماز سبز: حمیدرضا شاه آبادی، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، تهران، ۱۳۸۰.
۳۹۹. نماز سبکبالان: علی فتح عادل، تهذیب، قم، ۱۳۸۱.
۴۰۰. نماز سرچشمه نیاز: عفت السادات مدنی، عرفان، تهران، ۱۳۸۱.
۴۰۱. نماز سرمایه آخرت: محمدرضا حسینی، مؤلف، شادگان، ۱۳۸۰.
۴۰۲. نماز سیر الی الله: مرضیه بیگدلی آذری، دفتر نشر برگزیده، قم، ۱۳۷۷.
۴۰۳. نماز شدن انسان: علی شریعتی، بنیاد فرهنگی شریعتی، تهران، ۱۳۸۲.
۴۰۴. نماز عارفان: غلام عباس هاشمی، گلپا، تهران، ۱۳۸۱.
۴۰۵. نماز عاشقی: محمد کاظم، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۷۸.
۴۰۶. نماز عالی ترین سیر روحانی: مهدی آیت الهی، جهان آرا، تهران، ۱۳۷۸.
۴۰۷. نماز عشق: محمد تقایی اردبیلی، سلاله، تهران، ۱۳۷۶.
۴۰۸. نماز عشق: محمد صدیق، آصف، فرخ شهر، ۱۳۸۰.
۴۰۹. نماز عشق: ابوالفضل دربانیان، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۸۲.
۴۱۰. نماز فرزندگان: عباس عزیزی، نبوغ، قم، ۱۳۷۸.
۴۱۱. نماز فروغ آسمانی: جعفر میرعظیمی، رسالت، قم، ۱۳۷۳.
۴۱۲. نماز کامل: خلیل الله نعمائی مظاهری، احمد جام، تربت جام، ۱۳۷۶.
۴۱۳. نماز کلید باغ عبادت: جعفر شیخ الاسلامی، مرکز فرهنگی انتشارات رایحه، تهران، ۱۳۷۵.
۴۱۴. نماز کلید راز حیات: احمد حبیبیان، گلدشت، اصفهان، ۱۳۸۱.
۴۱۵. نماز معراج خاکیان: عزیزالله محمدی، مؤلف، قم، ۱۳۷۷.
۴۱۶. نماز مکتب عالی تربیت: ناصر مکارم شیرازی، محمدی، تهران، ۱۳۴۶.

۴۱۷. نماز مناسب ترین پاسخ به اساسی ترین نیاز: حسین صبوری، وثوق، قم، ۱۳۸۱.
۴۱۸. نماز نجوای عاشق در خلوتگاه راز: محمود شاهرخی، نگاه سبز، تهران، ۱۳۷۹.
۴۱۹. نماز نماد آزادی: حمزه سلیم بیگی، نوین پژوهش، تهران، ۱۳۷۸.
۴۲۰. نماز نیاز عاشقان: حسین هاشمی نژاد، مرکز چاپ و نشر غیاث، تهران، ۱۳۷۳.
۴۲۱. نماز و آثار آن در دوره جوانی: ابراهیم موسی زاده، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران، ۱۳۸۰.
۴۲۲. نماز و آثار سیاسی، اجتماعی، فرهنگی آن: محسن مجاوری، اندیشه اسلامی، تهران، ۱۳۸۲.
۴۲۳. نماز و اخلاق دانشجویی: غلام حسین حیدری تفرشی، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۷۸.
۴۲۴. نماز و جامعه شناسی: علی رضا وحدت پناه، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۷۹.
۴۲۵. نماز و رابطه ها: حمید کاظم پور، پیام معلم، تهران، ۱۳۸۱.
۴۲۶. نماز و شکوفه های زندگی: ابوطالب عبدالهی، پیک جلال، بی جا، ۱۳۷۹.
۴۲۷. نماز و نماد سیری در مفاهیم نمادین نماز: کوروش زارعی بهجانی، مصلی، جهرم، ۱۳۸۲.
۴۲۸. نماز همنشینی با خداست: هنگامه ژالی، نشر غسل، تهران، ۱۳۷۶.
۴۲۹. نماز یا کلید بهشت: علی جمالی، افلاک، خرم آباد، ۱۳۷۷.
۴۳۰. نماز یا نیایش پروردگار: جلیل بهزاد پور، مروی، تهران، ۱۳۶۵.
۴۳۱. نماز سرلوحه عبادات: نیری طباطبایی، اقبال، تهران، ۱۳۶۲.
۴۳۲. نماز یاد خدا: محمد مهدی پارسایی، سیما، مشهد، ۱۳۷۷.
۴۳۳. نماز پاکی جسم و جان: مهدی مستقیمی، ارم، قم، ۱۳۷۱.
۴۳۴. نماز تسلیم انسانی عصیانگر: جلال رفیع، اطلاعات، تهران، ۱۳۷۰.
۴۳۵. نماز زیباترین نیاز: اغول بیبی کردار، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۸۲.

۴۳۶. نماز سرود ایمان: حمید علم الهدی، هویزه، قم، ۱۳۷۴.
۴۳۷. نماز نور هدایت: غلام رضا بی نیاز، انتشارات شهید باهنر، کرمان، ۱۳۷۹.
۴۳۸. نماز یا بهترین راه خودسازی: میرخلیل نقوی، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۷۶.
۴۳۹. نماز یا عرش خدا: علی جمالی، افلاک، خرم آباد، ۱۳۷۹.
۴۴۰. نوجوان و نماز: علی رضا سلطانی، گلستان ادب، قم، ۱۳۸۱.
۴۴۱. نیاز به نماز: عباسعلی محمودی، مؤسسه انتشارات بعثت، ۱۳۷۵.
۴۴۲. واگویی راز در آینه عرفان نماز: محمد آل اسحاق، ستاد اقامه نماز، قم، ۱۳۷۷.
۴۴۳. یکصد پرسش و پاسخ درباره نماز: مجتبی کلباسی، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۸۲.
۴۴۴. یکصد و چهارده نکته از قرآن کریم درباره نماز: اکبر دهقان، ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۸۱.
۴۴۵. نماز در دانشگاه: علی اکبر اسدی پویا، دانشگاه علوم پزشکی استان فارس به کوشامهر، شیراز، ۱۳۷۸.
۴۴۶. نماز در سیمای خانواده: انجمن اولیا و مربیان، سازمان انجمن اولیا و مربیان، تهران، ۱۳۷۹.
۴۴۷. نماز راه رستگاری: ربابه بیگم رضوی بهابادی، نیکو روش، یزد، ۱۳۷۷.
۴۴۸. نماز فرمان خدا: علی مصطفوی، کتابفروشی بوذرجمهری، (مصطفوی)، تهران، ۱۳۶۲.
۴۴۹. نماز گنجینه اسرار الهی: علی اکبر مغیشی پور سبزواری، دارالنور، قم، ۱۳۸۱.
۴۵۰. نماز گنجینه ذکر و راز: مؤسسه فرهنگی قدر ولایت، تهران، ۱۳۷۲.
۴۵۱. نماز محبوب عارفان: عبدالله، ستاد اقامه نماز، بی جا، ۱۳۷۳.
۴۵۲. نماز نشان ایمان و راز جاودانگی: علی اصغر خواجوی گلوگاهی، گل یخ، تهران، ۱۳۷۸.

۴۵۳. نماز نور هدایت: محمد حسین عسگری فراهانی، خاطرات قلم، کاشان، ۱۳۸۲.

۴۵۴. نماز و تربیت: ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۷۷.

۴۵۵. نماز و راز: م. وجدانی، پیام آزادی، تهران، ۱۳۶۹.

۴۵۶. نیایش سرخ: ستاد اقامه نماز، تهران، ۱۳۷۸.

۴۵۷. وصال دوست: رحیم کارگر، محمد یاری، واریان، قم، ۱۳۷۸.

۴۵۸. چگونه حضور قلب در نماز پیدا کنیم؟: ع. حیدری، ارم، قم، ۱۳۷۵.

۴۵۹. درس هایی از نماز: بخش معارف اسلامی اداره کل آموزش و پرورش استان کرمان، دارالکتاب، قم، ۱۳۷۶.

۴۶۰. نماز در اندیشه جوان: ستاد اقامه نماز یاسوج، فاطمیه، یاسوج، ۱۳۷۸.

۲. مقاله و نشریه

اشاره

۲. مقاله و نشریه

زیر فصل ها

الف) سال ۱۳۸۳

ب) سال ۱۳۸۲

ج) سال ۱۳۸۱

د) سال ۱۳۸۰

الف) سال ۱۳۸۳

الف) سال ۱۳۸۳

۱. پژوهشی در تفسیر آیات نماز شب: مهدی شهیدی، رسالت، ۷/۲/۸۳.

۲. سایه عشق خدا بر همه چیز: تأملی دیگر در حکمت های زیبای نماز، احمد محسن زاده، جمهوری اسلامی، ۲۲، ۲۳، ۲۵/۴/۸۳.

۳. نقش نماز در خودسازی معنوی انسان، محمد ایمانی، حمایت، ۱۵/۱/۸۳.

۴. نماز...؟ چرا...؟، حسن عشایری، خبرنگار دین پژوهان، ش ۳.

۵. نماز خواندن کودک و نقش های ما در تربیت عبادی او، محسن ایمانی، پیوند، ۲۹۰.

۶. هزار و یک نکته درباره نماز، حسین دیلمی، پیوند ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۶.

(ب) سال ۱۳۸۲

(ب) سال ۱۳۸۲

۱. نقش نماز در بازدارندگی از منکرات، حسین علی قدرتی، همبستگی، ۲۶/۱۱/۸۲.

۲. آثار شگفت انگیز نماز بر روح، روان و جسم، محمد جواد سوری، صف ۲۷۳.

ص: ۱۲۵

۳. افتخار بندگی خدا نماز: گفت و گو با محمدیان معاون تحقیق و تألیف ستاد اقامه نماز، قدس، ۱۶/۴/۸۲.
۴. باید نماز باران بخوانیم: متن سخنرانی سید محمد خاتمی در دانشگاه بیروت، یاس نو، ۵/۲/۸۲.
۵. تصویر روشن و نورانی از نماز، مجید ملامحمدی، کتاب هفته ۵۰۵.
۶. سری از اسرار نماز، پژوهشکده علوم نقلی امام صادق علیه السلام، حزب الله اندیشه ۲ و ۳.
۷. فرآیندهای پردازش زبان در نماز، عبدالحمید حسین نیا، همشهری، ۱۹/۸/۸۲.
۸. فرهنگ ترویج نماز در ادارات دولتی مورد ارزیابی قرار می گیرد، قدس، ۱۷/۸/۸۲.
۹. نقش نماز در سلامت و بهداشت روانی فردی و اجتماعی، مرضیه اقبال پور، حمایت، ۱۱، ۱۲ و ۱۳/۸/۸۲.

ج) سال ۱۳۸۱

ج) سال ۱۳۸۱

۱. عاشوراییان، احیاگران نماز، قباد خدری، رسالت، ۲۷/۱۲/۸۱.
۲. آداب نماز، فرزانه ذوالحسینی، مشکوه النور، ۱۶.
۳. اسرار نماز، جوادی آملی، صدای عدالت، ۷/۳/۸۱.
۴. جرعه ای از دریای نماز، عباس احدی سعدی، مسجد، ۶۱.
۵. غیب و نماز، عبدالرضا خلیلی، بشارت، ۲۷.
۶. فلسفه نماز، مقاله ای منتشر شده از استاد شهید آیت الله علامه مطهری، اطلاعات، ۳۰/۸/۸۱.
۷. فلسفه وجودی نماز از دیدگاه قرآن و حدیث، انور حسین پناهی، تبیان ۵۰، ۵۱ و ۵۲.

۸. کالبد شکافی نماز، رقیه رضا نژاد، همسر، ۳۵.
۹. نقش اجتماعی نماز جماعت، حسن رهبری، مسجد، ۶۲.
۱۰. نماد در نماز، صدای عدالت، ۸، ۱۱، ۱۲/۳/۸۱.
۱۱. نماز نردبان آسمان، رضا بهاء‌الدینی، صدای عدالت، ۷/۳/۸۱.
۱۲. نماز فرهنگی الهی و سازنده، رایت الله عبادی منامن، کیهان، ۱۴/۸/۸۱.

(د) سال ۱۳۸۰

(د) سال ۱۳۸۰

۱. نماز کامل ترین پاسخ به عالی ترین نیاز انسان، غلام علی افروز، پیوند، دی ۸۰.
۲. نماز بهترین عامل کاهش جرایم، اداره قضایی زندان های سیاسی اصلاح و تربیت، شهریور ۸۰.
۳. آثار تربیتی و اخلاقی نماز، حسن مدرسی، مشکوه ۶۸ و ۶۹.
۴. پس از شناخت خدا چیزی سودمندتر از نماز نیست، حسین علی راشد، گلستان قرآن، ۱۹/۶/۸۰.
۵. سیمای نماز در قرآن، محمدحسین مردانی نوکنده، کیهان، ۶/۶/۸۰.
۶. شیوه های جذب جوانان به نماز، مرتضی عطایی، قدس، ۲۳/۱۱/۸۰.
۷. عوامل مؤثر در گرایش نوجوانان و جوانان به نماز، گلستان قرآن، ۱۹/۶/۸۰.
۸. لازم است آثار و ادبیات نماز مورد بررسی قرار گیرد، محمدرضا شرفی، گلستان قرآن، ۱۹/۶/۸۰.
۹. مبانی و آثار روانشناختی نماز، محمدرضا شرفی، تربیت، ۸۰.
۱۰. نقش نماز در بازسازی معنوی دانشجویان، یعقوب عباس علی کمر، گلستان قرآن، ۱۹/۶/۸۰.
۱۱. نماز از دیدگاه مفسران، علما و دانشمندان، نیره حسینی، گلستان قرآن، ۱۹/۶/۸۰.

۱۲. نماز، ترویج سنت یا بدعت، محمدتقی رهبر، نجم الدین طبسی، میقات حج، ۳۵.

۱۳. نماز تکرار نیست، معراج وجودی نماز گزار است، لیلا معصوم زاده، گلستان قرآن، ۱۹/۶/۸۰.

۱۴. نماز جلوه آشکار نیاز انسان به پرسش، کیهان فرهنگی، ۲/۷/۸۰.

۳. پایگاه های اینترنتی

اشاره

۳. پایگاه های اینترنتی

زیر فصل ها

الف) پایگاه ها و وبلاگها

ب) کتاب ها، مقاله ها، احکام، نکات، شعر، حکایت... در پایگاه ها

الف) پایگاه ها و وبلاگها

الف) پایگاه ها و وبلاگها

۱. <http://www.rasanic.com/namaz>

وبلاگ عطر نماز

تأثیر نماز بر بهداشت خواب، تأثیر نماز بر بیماری افسردگی، تأثیر نماز بر شادابی جسم و جان، تأثیر نماز بر آرامش عضلات،...

۲. http://www.isu.ac.ir/Farsi/Otherpapers/Archive/Archive_۱۱.htm

فراخوان مقاله دومین جشنواره تحقیقی و پژوهشی نماز

۳. <http://namaze.jeeran.com/>

سایت نماز (در دست ساخت)

۴. <http://darvishkhan۱۲۵۱.persianblog.com/>

وبلاگ ۱۱۰ نکته درباره نماز

۵. <http://namaz.khedu.ir>

پایگاه اینترنتی ستاد اقامه نماز سازمان آموزش و پرورش خراسان رضوی

۶. <http://www.salat.ir>

سایت ستاد اقامه نماز

۷. <http://www.namazjomeh.ir/namazjomeh/namazjomeh.htm>

ص: ۱۲۸

سایت ستاد برگزاری نماز جمعه

حاوی مطالب ذیل: نماز جمعه در قرآن، سخنان پیامبر و ائمه معصومین علیهم السلام درباره نماز جمعه، سخنان علما و بزرگان دین درباره نماز جمعه، نماز جمعه و انقلاب اسلامی، کتاب شناسی نماز جمعه.

۸. <http://snjf.persianblog.com>

وبلاگ ستاد نماز جمعه فومن

۹. <http://www.islamicity.com/Mosque/salat/salat۱.htm>

سایت نماز به زبان انگلیسی MANNER OF PERFORMING PRAYERS

۱۰. <http://atreiman.persianblog.com/>

وبلاگ عطر ایمان

۱۱. <http://namazefarabi.persianblog.com/>

وبلاگ نماز شامل مقالات: نمازهای مشکل گشا، نماز صبح، درجات عبادات، قداست نماز، نیت.

۱۲. <http://didgaah.persianblog.com/>

وبلاگ ندایی با آسمان _ احکام نماز

۱۳. <http://www.prayer.com>

سایت نماز، عبادت و معنویت (انگلیسی)

۱۴. <http://www.ic-el.com/farsi/teaching/۲۰quraan/>

آموزش نماز

ب) کتاب ها، مقاله ها، احکام، نکات، شعر، حکایت... در پایگاه ها

اشاره

ب) کتاب ها، مقاله ها، احکام، نکات، شعر، حکایت... در پایگاه ها

۱. <http://qaraati.net/library/fehrest.php?bn=۹>

راز نماز: ریشه های عبادت، راه رسیدن به اخلاص، نشانه های اخلاص، شرایط

۲. <http://www.alitahmasebi.com/archives/۰۰۰۱۱۶.php>

معنای پایه و ریشه اصلی «صلاه» (salat)

۳. <http://www.khamenei.ir/FA/Treatise/topicDetail.jsp?uid=۳@tid=۱>

احکام نماز _ اهمیت و شرایط نماز _ حضرت آیت الله خامنه ای

۴. <http://www.almodarresi.com/Persian/fbook/۳۴>

نام کتاب: الفقه الاسلامی _ احکام مقدمات نماز نویسنده: آیت الله حاج سیدمحمدتقی مدرس میترجم: سرور دانش

۵. <http://www.sistani.org/html/far/menu/۴>

استفتائات از آیت الله سیستانی درباره انواع نماز

۶. http://articles.roshd.ir/articles_folder/humanscience/behavior/namaz_jamaat.htm

نماز جماعت و... (مقاله)

۷. http://www.hadith.net/persian/products/books/salat/persian/sal_fr_۰۱_۰۶.htm

ترغیب به برپاداشتن نماز (روایات ائمه اطهار رحمه الله)

۸. <http://www.qabas.org/farsi/farhangi/hoda۶.htm>

گزیده درس های اخلاق حضرت آیت الله مصباح یزدی درباره نماز

۹. <http://www.imamjawad.net/htm/far/libary/akhlagh/akhlagh۲۰elahi/eabadat>

[namaz/fehrest.htm/](http://www.imamjawad.net/htm/far/libary/akhlagh/akhlagh۲۰elahi/eabadat/namaz/fehrest.htm/)

عروج انسان یا آرامش بخش جان و روان، انگیزه و نیت،

سرچشمه اخلاق و تربیت، وسیله قرب از دیدگاه امام جواد علیه السلام

۱۰. <http://www.erfan.ir/farsi/book/namaz/۲.html>

سیمای نماز (مقاله)

۱۱. <http://www.tehranedu.org/parvareshi/namaz۲.htm>

نماز معراج انسان، پیشنهادات کلی مدیران برگزیده در امر اقامه نماز

<http://www.iran-newspaper.com./۱۳۸۳۸۳۰۸۱۲/html/gozar.htm> .۱۲

امام علی علیه السلام کعبه و نماز (مقاله)

<http://www.palestine-persian.info/Gozaresh۱۳۸۳gozaresh/۱۳۲.html> .۱۳

داستان غریبی یک مسجد در بین یهودیان (درباره مسجد بزرگ در بئر السبع فلسطین)

<http://www.ahlesonnat.com/books/namazdarislam.htm> .۱۴

مقام نماز در اسلام، نویسنده: محمد صبور البخاری (ترجمه فارسی مقاله)

http://www.salat.ir/v_mainpage.phppyid=۱۱rcid=۲۵ .۱۵

فراخوان مقالات علمی پانزدهمین اجلاس نماز «نماز و رسانه ملی»

<http://qaraati.net/library/fehrest.phpbn=۸> .۱۶

یکصد و چهارده نکته درباره نماز

<http://www.almodarresi.com/Persian/fbook/۳۴/pioyzdm.htm> .۱۷

روایاتی درباره نماز

<http://www.nezam.org/persian/magazine/۰۳۲/۱۹.htmh> .۱۸

«نماز جمعه» در نشریات جمهوری اسلامی ایران (مقاله)

<http://www.tehranedu.org/parvareshi/namaz۲.htm> .۱۹

نماز معراج انسان

http://www.maarefislam.net/yadashthayekhati/jongha/jong۱/jong۱.۲۵_۲.htm .۲۰

مطلبی درباره نماز (مکتوبات خطی)

<http://www.irib.ir/salat/payam/eight.htm> .۲۱

نماز و زندگی (مقاله)

<http://www.qaraati.net/library/fehrest.phpbn=۱۰> .۲۲

تفسیر نماز (حجت الاسلام والمسلمین قرائتی)

۲۳. http://www.balagh.net/persian/feqh/book_shnasi.htm

و نیز:

۲۴. http://www.balagh.net/persian/feqh/feqh/boor_shnasi/02.htm

کتاب شناسی _ معرفی چند کتاب درباره نماز

۲۵. <http://www.kadivar.com/Htm/Farsi/Interviews/Interview.htm>

درباره امامت جمعه و جماعت زنان

۲۶. <http://www.shabestannews.com/newsdetail.asp=newsid40506130419648>

نماز جمعه، رسانه ای فراگیر و سرنوشت ساز (مقاله)

۲۷. <http://www.hawzah.net/Per/F/do.asp?a=FBAAJA1.HTM>

نماز جمعه در قرآن (مقاله)

۲۸. <http://www.sistani.org/html/far/menu/4/?Lang=farview=dPage=1>

احکام نماز جمعه

۲۹. <http://www.hawzah.net/Per/F/do.asp?a=FBAAJA2.HTMO>

نماز جمعه در روایات

۳۰. http://www.roshangari.net/autosite/categ.cgi?art=fridaypray_all=1

نقد خطبه های نماز جمعه سراسر کشور (مجموع مقالات)

۳۱. <http://www.khamenei.ir/FA/Speech/detail.jsp?id=810505A>

بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار اعضای ستادهای نماز جمعه سراسر کشور

۳۲. <http://www.nezam.org/persian/magazine/032/01.htm>

نهضت احیای نماز جمعه (مقاله)

۳۳. <http://www.wilayah.ir/pr/estefta/porsesh/pr.php>

استفتائات نماز از آیت الله خامنه ای

<http://www.lankarani.org/Persian/ahkam/jm۲/jv.html> .۳۴

استفتائات نماز از آیت الله فاضل لنکرانی

<http://www.aviny.com/News/۸۳/۰۳/۱۹/۰۷/asp> .۳۵

نظر تعدادی از مراجع معظم تقلید «آیا عبور زهره از برابر خورشید نماز آیات دارد؟»

<http://www.hawzah.net/Per/F/do.asp?a=FBAAJC۲.HTM> .۳۶

<http://www.tebyan.net/html۱/namaz/html/resal۱۶۳.htm> .۳۷

نماز آیات

<http://www.khamenei.ir/FA/Treatise/topicDetail.jsp?uid=۳۵&tid=۳۵> .۳۸

همچنین

<http://www.wilayah.ir/pr/library/resaleh/files/page۱۶۸.php> .۳۹

نیز:

<http://www.imam-khomeini.com/Resaleh/resale.۱۲.htm> .۴۰

احکام نماز آیات _ آیت الله خامنه ای

<http://www.sistani.org/html/far/menu/۲/books/۱۰/to۹.html> .۴۱

<http://www.sistani.org/html/far/menu۴/?lang=farview=dcode=۲۷۸page=۱.۴۲>

و نیز:

.۴۳

هم چنین:

.۴۴

هم چنین:

ص: ۱۳۳

http://www.maarefislam.net/yadashthayekhathi/mavaez/mavaezramazan۱۳۹۰/ramazan۱۳۹۰_namaz/mavaezr.۴۵

[amazan۱۳۹۰_namaz۵۰.htm](http://www.maarefislam.net/yadashthayekhathi/mavaez/mavaezramazan۱۳۹۰_namaz۵۰.htm)

مکتوبات خطی _ نماز آیات و تشریح آن

<http://www.irib.ir/salat/dastan/html/namaz/۲۰.ayat.htm> .۴۶

داستانی درباره نماز آیات

http://www.saafi.net/farsi/resaleh/ch_۳.htm .۴۷

احکام نماز _ آیت الله صافی گلپایگانی

http://www.al-shia.com/html/far/books/feqh/resale_safi/resale۱۵.htm .۴۸

مسائل نماز - آیت الله صافی گلپایگانی

<http://www.ic-el.com/farsi/teaching/۲۰.quraan/۲۲.htm> .۴۹

آموزش نماز

<http://www.aviny.com/Ahkam/ResalehBahjat/bahjat۱۰۰۳.aspx> .۵۰

احکام نماز

http://www.saafi.net/farsi/resaleh/ch_۳_۶.htm .۵۱

احکام نماز آیات _ آیت الله صافی گلپایگانی

<http://www.lankarani.org/Arabic/books/javanan/feh.html> .۵۲

احکام نماز _ آیت الله فاضل لنکرانی

<http://www.hawzah.net/Per/K/Ah-Mas/ah-ms۰۵.htm> .۵۳

عبادت در مسجد

http://www.ahl-ul-bait.org/newlib/Akhlagh/Parwaz_Ba_Namaz/FEHREST.HTM .۵۴

پرواز با نماز

<http://www.kkhec.ac.ir/payannamehha/ebtedayee/fatemeh/۲۰movahedi/۲۰far.htm>.۵۶

خلاصه پژوهش: بررسی علل و عوامل درون مدرسه ای مؤثر در جذب دانش آموزان دختر دوره راهنمایی شهرستان بردسیر به نماز جماعت.

<http://www.ahlesonnat.com/books/namaazejamaat.htm> .۵۷

.۵۸

هم چنین:

عنوان کتاب: نماز جماعت نوشته أبو عبدالله اسحاق بن عبدالله بن محمدالدبیری العوضی

<http://www.hawzah.net/Per/F/do.asp?a=FBAAF۳.HTM> .۵۹

نماز جماعت در احادیث _ چهل حدیث نماز جمعه و جماعت

<http://www.kkhec.ac.ir/payannamehha/modiriyat/hosein/۲۰jahanshahi.htm> .۶۰

عنوان پژوهش: بررسی شیوه های مؤثر در جذب بیشتر دانش آموزان به نماز جماعت مدارس ناحیه ۲

<http://www.schoolnet.ir/hedayat/hedayat/groups/index.php?gia=۱۴page> .۶۱

newdnewsId=۷۹

نماز جماعت و اهمیت آن

<http://www.maarefislam.net/yadashthayekhathi/jongh۹۷/fong۷.۴۷۶.ntm> .۶۲

<http://www.maarefislam.net/yadasthayekhathi/jongha/jong/jong۷.۷۴.htm> .۶۳

مکتوبات خطی: ثواب حضور در نماز جماعت اهل سنت

http://www.prisons.ir/farsi/View_Research.phphid=۲۸ .۶۴

چکیده پژوهش: بررسی دیدگاه های زندانیان نسبت به شرکت در نماز جماعت

http://www.salat.ir/v_mainpage.php۶۴vcid=۳ .۶۵

مقالات نماز

مقالات نماز

آسیب شناسی گرایش جوانان به مساجد و نماز جماعت، اولین باری که نماز خواندم، بررسی عوامل مؤثر درون مدرسه ای جذب دانش آموزان مقطع متوسطه استان خوزستان به نماز با روش تحلیل عوامل، بررسی آثار تربیتی به روان شناختی نماز، رسانه ملی و ترویج فرهنگ نماز، علم، نیایش، و نماز، قنوت، هزار و یک نکته درباره نماز، احکام نماز جماعت، احکام مسجد و نماز جماعت، اهمیت نماز شب در آینه حدیث، پرسش و پاسخ درباره نماز، پژوهشی در حد قصر نماز، تحقیقی پیرامون مغرب شرعی، سجده بر مهر، گفت و گویی درباره نماز، نماز غفیله، ابعاد فقهی، سیاسی و اجتماعی نماز جمعه، اقامه جمعه در دولت اسلامی، حکم نماز جمعه در عصر غیبت تقریری از درس خارج فقه حضرت آیت الله تبریزی، زن، جمعه و جماعت، «سجده بر خاک» در پرتو کتاب و سنت، شیخ حسین بن عبدالصمد و نماز جمعه، شهید ثانی و وجوب تعیینی نماز جمعه، عناصر تأثیرگذار در وجوب تعیینی نماز جمعه، نقش امام در اقامه نماز جمعه، نماز جمعه در حکومت اسلامی، نماز جمعه در نگاه امام خمینی، نماز جمعه فریضه ای عبادی - سیاسی (ابعاد و آثار از نگاه مقام معظم رهبری)؛

نماز در قرآن و احادیث

نماز در قرآن و احادیث

نماز در سفر، تحریم نماز در حال مستی، اخلاص در نماز، مهندسی خانه و نماز، مواظبت بر نمازها، آداب نماز، ادای واجب، موجب نجات، طلب عبادت، نماز، اولین فرمان به موسی، وقت نماز صبح و ظهر، اهمیت نماز ظهر، ثابت بودن وقت نماز، نماز و

وقت شناسی، نمازهای پنج گانه روزانه، نماز، روش پیامبران، اقامه نماز و پاداش الهی، نماز و قرآن، اوصاف مصلحان، نماز و صفات مؤمنان و مجاهدان، نماز و زکات، نماز و تنبیه، نماز همراه با مشورت، نماز خصلت مؤمنین، یکی از صفات متقین اقامه نماز است، نماز پیوند با خدا و پیوند با خلق، نماز جزء برنامه های حکومت اسلامی

http://www.salat.ir/v_mainpage.php?pgid=۱۲&cid=۱ .۶۸

داستان های نماز

داستان های نماز

خاطرات نماز امام خمینی، مؤذن دلیر، روزهای آخر بیت المقدس، نماز در اسارت، پیشوایان در نماز، نماز با امام، نمازی در محضر استاد، نماز در جبهه، کلاه، در خانه ام کلثوم، نماز در اسارت، آخرین سخن، با نماز شهید رجایی، با صدای مؤذن، شیروودی و نماز، سخن پیامبر صلی الله علیه و آله بعد از نماز صبح، محبت به کودک در حال نماز، تأکید پیامبر صلی الله علیه و آله به شرکت در نماز جماعت، سجده رسول خدا صلی الله علیه و آله در جبهه، لبخند پیامبر صلی الله علیه و آله در خطبه نماز جمعه، سریع خواندن نماز جماعت، زنگ بیداری، آن مرد نورانی، حضور، عظمت اذان، نماز بر چهار قسم است، ادای نماز صبح، انفاق بعد از نماز، یک پنجره یک پرواز، یک دهن نوحه، الگوی عملی، علت سجده طولانی، نماز همراه با جبرئیل، نماز جماعت در هوای گرم، تکمیل نمازهای واجب، عشق به نماز، خشوع امیرالمؤمنین علیه السلام در نماز، در آوردن تیر از پای علی علیه السلام در حال نماز، زکات دادن در حال نماز، شهادت در حال نماز، صبر نماز، طلوعی پس از غروب، نماز حضرت علی علیه السلام برای خدا، عبادت عاشقانه زهره زهرا، استعمال عطر هنگام نماز، نماز شب، نماز حضرت فاطمه علیها السلام و غذای بهشتی، وضوی صحیح، نماز ظهر عاشورا، نماز خواندن (حر) پشت سر امام حسین علیه السلام، دعای امام سجاد علیه السلام در سجده، در حال سجده، مناجات عاشقانه، یقین کامل به خدا در نماز، وقت نماز، تأثیر نماز بر کنیز، نماز در زندان هارون، کمک به دیگران در حال نماز، نحوه وضو گرفتن

ص: ۱۳۷

امام رضا علیه السلام، نماز امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف .

http://www.salat.ir/v_mainpage.php?pgid=۱۲rcid=۲ .۶۹

شعر کهن نماز

http://www.salat.ir/v_mainpage.php?pgid=۱۲rcid=۳ .۷۰

شعر معاصر نماز

http://www.salat.ir/v_mainpage.php?pgid=۵ .۷۱

خاطرات نماز

<http://www.irib.ir/salat/aboutsalat/aboutsalat.htm> .۷۲

درباره نماز: امام در سنگر نماز، نماز جمعه، نکات پزشکی درباره نماز، نمازهای ویژه، آموزش قرائت نماز، ده درس از نماز حجت الاسلام والمسلمین قرائتی.

http://www.hylit.net/ba/more/۲۱۹۳_۰_۲_۰_c .۷۳

داستان کوتاه: نماز عشق

ص: ۱۳۸

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ ه.ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
۲. ارتباط با مراکز هم سو
۳. پرهیز از موازی کاری
۴. صرفا ارائه محتوای علمی
۵. ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه
۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی
۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...
۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...
۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com
۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ...
۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی
۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خود کار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و ...
۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)
۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)
۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نمایم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباذه ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱-۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

